

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

DEVELOPING A CURRICULUM TO ENHANCE COMPETENCY IN VOCATIONAL
AND ENTREPRENEURIAL SKILLS FOR HIGH SCHOOL STUDENTS

ธราพงษ์ การกระโทก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPING A CURRICULUM TO ENHANCE COMPETENCY IN VOCATIONAL
AND ENTREPRENEURIAL SKILLS FOR HIGH SCHOOL STUDENTS

THARAPONG KARNKATOK

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ของ

ธราพงษ์ การกระโทก

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุธาสิโนบล)

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจรรยา)

..... ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดา หวังภาษิต)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผู้วิจัย	ธราพงษ์ การกระโทก
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย สุทธิสินบอล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา

ผลการศึกษาการหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เหมาะสม พบว่า หลักสูตรควรมีสมรรถนะพื้นฐาน จำนวน 12 สมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ ประกอบการ ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ การแปรรูปอาหาร และการบรรจุภัณฑ์ ความรู้ด้านงานธุรกิจ ทักษะการจัดการและลงมือปฏิบัติ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการคน ความสนใจในอาชีพที่ตนรู้จัก ความมั่นใจในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม โดยสามารถใช้รูปแบบควรใช้แนวทางการเรียนรู้ทฤษฎีสรคินิยม (Constructivism) ผ่านการสอนให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เอง คิดเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้ ผลประเมินความเหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 4.36$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.34 ขณะเดียวกันผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า องค์ประกอบในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.89 คะแนน และประสิทธิผลสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการทั้งด้านความรู้ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร มีค่าสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงถือได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม

คำสำคัญ : หลักสูตร, ทักษะอาชีพ, ผู้ประกอบการ, มัธยมศึกษาตอนปลาย, ทฤษฎีสรคินิยม

Title	DEVELOPING A CURRICULUM TO ENHANCE COMPETENCY IN VOCATIONAL AND ENTREPRENEURIAL SKILLS FOR HIGH SCHOOL STUDENTS
Author	THARAPONG KARNKATOK
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Kittichai Suthasinobol
Co Advisor	Associate Professor Dr. Wilailak Langka

The results of the curriculum study to enhance competencies in career skills and entrepreneurship for high school students were appropriate. It was found that there were 12 basic competencies: entrepreneurial knowledge, product knowledge, food processing and packaging, business knowledge, management and practical skills, communication skills, people management skills, interest in known careers, self-confidence, honesty, patience, responsibility, and morality the model should use the learning method of constructivist theory. By teaching students, the opportunity to learn by themselves and think for themselves, it will create learning from interactions with each other. The results of the suitability assessment allow experts to consider the suitability of the curriculum to enhance competency in career skills and overall entrepreneurship. This is at a very appropriate level ($\bar{x} = 4.36$), and the standard deviation (S.D.) is equal to 0.34. At the same time, the results of the evaluation of the effectiveness of the course by experts showed that the components in the curriculum had a total mean of 0.89 points and the effectiveness of competency in career skills and entrepreneurship in terms of knowledge, skills, and characteristics. After organizing learning using the curriculum, the value was significantly higher than before organizing learning at the .05 level. Therefore, it can be concluded that the developed curriculum was efficient and effective. Educational institutions can apply the developed curriculum as appropriate.

Keyword : CURRICULUM, CAREER SKILLS, ENTREPRENEURSHIP, HIGH SCHOOL, CONSTRUCTIVISM

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุภาสิโนบล อาจารย์ที่ปรึกษาหลักปริญญาานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปริญญาานิพนธ์ที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ในทุกขั้นตอน มีวิจัยซาบซึ่งในพระคุณนี้อย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. พิเชิต ฤทธิจรรยา ที่กรุณาเป็นประธานสอบปากเปล่า และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดา หวังภาษิต อาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าท่านได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานวิจัยให้มีคุณภาพ ทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาอย่างสมบูรณ์ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิเดช น้อยไม้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สหภัส อินทรีย์ ดร.สมศิริ สิงห์ลพ และดร.อลงกรณ์ อัสวโสวรรณ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สุเมธ งามกนก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวรรณ เฉลิมสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และ ผศ.ดร.สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ขอกราบขอบพระคุณดร.ศุภชัย สมนวล ดร.อาพันธ์ชนิต เจนจิต และดร.ปิ่นทอง ใจสุทธิ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวทุกท่านที่ให้กำลังใจ กระทั่งได้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ตลอดจนเพื่อน พี่ น้องนิสิตปริญญาเอก สาขา วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ธราพงษ์ การกระโทก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. แนวคิดและหลักการพัฒนาหลักสูตร	14
ความหมายของหลักสูตร	14
การพัฒนาหลักสูตร.....	15
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	20
รูปแบบการประเมินหลักสูตร.....	24

หลักสูตรฐานสมรรถนะ	28
2. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	34
3. สมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	60
4. กรอบและแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	63
5. การเรียนรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีสรคณนิยม (Constructivism)	91
งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ	101
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	108
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	121
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มีผล ดังนี้	121
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	129
1. ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดดังนี้	129
2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	142
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	147
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	150
ความมุ่งหมายของการวิจัย	150
ขั้นตอนการวิจัย	150
สรุปผลการวิจัย	151

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปลงผลการวิจัยดังนี้... 151	151
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้าน ทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 153	153
ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.... 157	157
อภิปรายผลการวิจัย	157
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	157
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้าน ทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 159	159
ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.... 161	161
ข้อเสนอแนะ	164
ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้	164
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	165
บรรณานุกรม	166
ภาคผนวก.....	171
ประวัติผู้เขียน.....	205

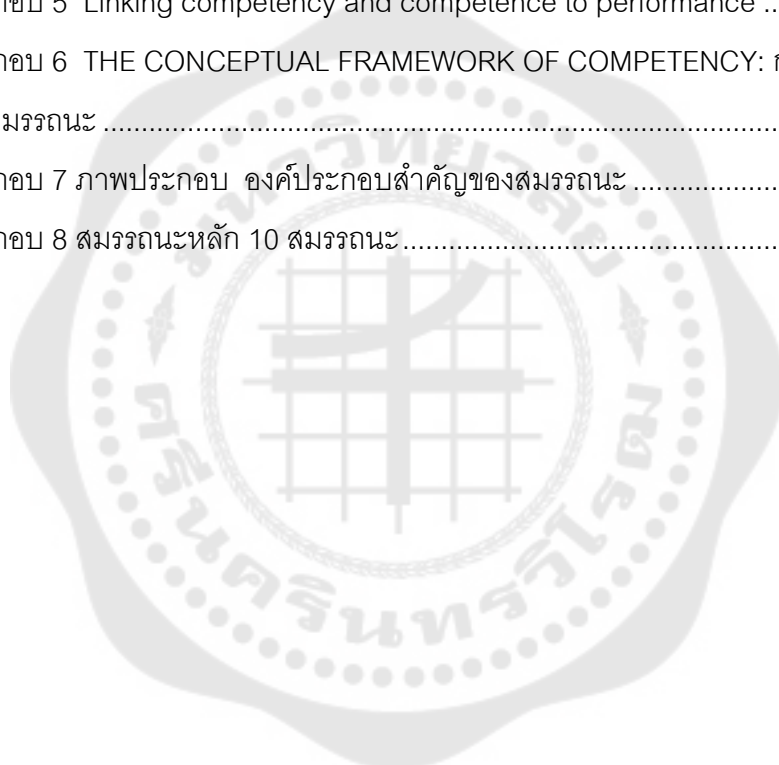
สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ตารางแสดงลักษณะของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ.....	32
ตาราง 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	55
ตาราง 3 เปรียบเทียบให้เห็นบรรยากาศในการสอนตามแนวการสร้างองค์ความรู้ (constructivist classroom) และการสอนแบบปกติ (traditional classroom).....	98
ตาราง 4 เปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการตามแนวคิดการวิจัยกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (ตามแบบกรอบที่ 1 กับ 2 ต้องแตกต่างกันบ้างไหม ระหว่างที่รีวิว กับ ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ).....	121
ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	124
ตาราง 6 แสดงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	131
ตาราง 7 แสดงโครงสร้างเนื้อหา เวลา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	132
ตาราง 8 แสดงแผนการจัดการเรียนรู้และสาระการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตร	134
ตาราง 9 แสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	136
ตาราง 10 แสดงผลประเมินความเหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ.....	143
ตาราง 11 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	145
ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถนะของนักเรียนก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ.....	147

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด	13
ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	17
ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์.....	25
ภาพประกอบ 4 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)	37
ภาพประกอบ 5 Linking competency and competence to performance	38
ภาพประกอบ 6 THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF COMPETENCY: กรอบแนวคิด เกี่ยวกับสมรรถนะ	40
ภาพประกอบ 7 ภาพประกอบ องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ	42
ภาพประกอบ 8 สมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะ.....	52

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศแต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่รวมกันและทำงานร่วมกันก่อให้เกิดเป็นสังคม และทำงานในสายงานเดียวกันจำเป็นต้องปรับตัวใหม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2564 - 2565 ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้านโดยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายมีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะรวมถึงดำเนินการให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน วางรากฐานการศึกษาเพื่ออาชีพ สามารถวิเคราะห์ตนเองเพื่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพตรงตามศักยภาพและความถนัดของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้

ตลอดชีวิตตามความถนัด ตามความสนใจและได้รับการบริการด้านการศึกษาจากรัฐอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

แต่ตลอดระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา การศึกษาของประเทศไทยนั้น ต้องเผชิญกับวิกฤตทางการศึกษาหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดการศึกษาที่ไม่ทั่วถึงและไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีจำนวนนักเรียนที่ตกหล่นจากระบบการศึกษาค่อนข้างมาก ใช้วิธีการจัดการศึกษาที่ล้าสมัย รวมถึงมีการตื่นตัวของกระแสการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาความด้อยคุณภาพของผู้เรียน เมื่อเทียบกับการจัดการศึกษาของประเทศชั้นนำอื่น ๆ ปัญหาของนักเรียนไทยที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ ปัญหาในเรื่องของการประยุกต์ใช้ เพราะระบบการศึกษาของโรงเรียนยังคงยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิม ๆ ทำให้ผู้เรียนถูกปลูกฝังด้วยการเรียนรู้แบบท่องจำเพื่อนำไปสอบ มากกว่าที่จะเรียนรู้เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และมุ่งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนเรียนรู้มาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเองและสังคมได้ กล่าวคือ เด็กไทยนั้นมีสมรรถนะที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อันเป็นเรื่องที่เสียเปรียบอย่างมากในการแข่งขันกับนานาประเทศ (Benzene, ออนไลน์)(วารสารวิชาการปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2562)

และจากสาเหตุดังกล่าว ทำให้ทางภาครัฐจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนรู้เสียใหม่ โดยเปลี่ยนจุดเน้นจากที่เคยเป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (content - based) คือเน้นเนื้อหาวิชา และมีมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมาก ไปเป็นหลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (competency-based) คือมุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการเรียนรู้แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดให้ หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ จะเป็น

สมรรถนะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ซึ่งจะเป็นสมรรถนะกลางที่เอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพโดยในหลักสูตรฐานสมรรถนะ ได้กำหนดสมรรถนะหลักเบื้องต้นไว้ 10 สมรรถนะ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม คือ 1. คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) มี 4 สมรรถนะหลัก คือ 1.1 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) 1.2 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life) 1.3 การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) 1.4 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) 2. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) 2.1 ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) 2.2 ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship) 3. คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) มี 2 สมรรถนะหลัก คือ 3.1 ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher Order Thinking Skills and Innovation) 3.2 การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL) 4. พลเมืองไทย ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens) มี 2 สมรรถนะหลัก คือ 4.1 การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) 4.2 การเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active Citizens with Global Mindedness) (นรินทร์ ผันเขียว, ออนไลน์)

จากการเปลี่ยนแปลงสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างในปัจจุบัน การเตรียมนักเรียนให้พร้อมทั้งชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาว เพื่อให้ประเทศไทยก้าวพ้นกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางที่เรียกว่า “โมเดลประเทศไทย 4.0” ขึ้น เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวไปสู่ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาประเทศให้ปรับเปลี่ยนจากประเทศรายได้ปานกลางเป็นประเทศรายได้สูง ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพเป็นการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) รวมถึงการเกิดขึ้นของ “โครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)”

หากกล่าวถึงบริบทแวดล้อมเชิงพื้นที่ในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างและหลากหลาย ทั้งในมิติสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ ภาษาและวัฒนธรรม กรณีที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การเกิดขึ้นของ “โครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่ได้มีการพัฒนาหรือออกแบบหลักสูตรเพื่อเสริมสร้าง

ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมของนักเรียนในฐานะ “ทุนมนุษย์” ให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based Development) ทั้งที่พื้นที่ดังกล่าว มีลักษณะสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมวิทยา ที่แตกต่างออกไปจากภูมิภาคอื่นๆ ของไทยอย่างมาก กรณีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจนั้น ที่ผ่านมามีปรากฏเพียงความพยายามผลักดันการปฏิรูปการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นสู่การรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมทั้งกรณีอุตสาหกรรมเดิมและอุตสาหกรรมใหม่ในขณะนี้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ในพื้นที่ยังไม่ได้มีการพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะในกลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องประเด็นโครงการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ภาคตะวันออก ทั้งที่เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างการรับรู้ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของทิศทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคตของผู้เรียน ซึ่งหากมีการสร้างการรับรู้ผ่านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เหมาะสม จะเพิ่มโอกาสในการที่ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนทั้งในระดับอุดมศึกษา และเกิดจิตสำนึกต่อท้องถิ่นและภูมิภาคที่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม (แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561, กระทรวงศึกษาธิการ)

โดยการจัดการศึกษาที่สอดคล้องในเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะคือ สมรรถนะหลักด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship) เป็นความสามารถของบุคคลที่มุ่งเน้นการสร้างความพร้อมสำหรับการทำงาน การประกอบอาชีพและเป็นผู้ประกอบการที่เกื้อกูลสังคม โดยบุคคลต้องรู้จักความถนัด และความสนใจของตนเอง และนำไปสู่การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองการพัฒนาทักษะในการทำงาน การทำงานด้วยการพึ่งพาตนเองยึดหลักการบริหารจัดการและการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานด้านการเงิน เป็นการประกอบกิจการที่เน้นนวัตกรรม การสร้างผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพสูง มีจรรยาบรรณพร้อมรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้การพัฒนาทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการยังสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในการเป็น Thailand 4.0 โดยรัฐบาลกำหนดนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อรองรับการดำเนินตามนโยบายดังกล่าวโดยแผนพัฒนาการศึกษาฯ มีวิสัยทัศน์ “มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาสู่สากล พัฒนากำลังคนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มี

คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการทำงานที่หลากหลายกระจายโอกาสเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” โดยมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 อุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ประกอบด้วย 5 อุตสาหกรรมแรก เป็นอุตสาหกรรมที่ต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิม ได้แก่ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เกษตรเทคโนโลยีชีวภาพและการแปรรูปอาหาร ซึ่งการลงทุนในอุตสาหกรรมเหล่านี้สามารถดำเนินการได้ โดยการต่อยอดเทคโนโลยีและการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ 5 อุตสาหกรรมใหม่ ได้แก่ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร การลงทุนจะเกิดจากการลงทุนใหม่ การใช้เทคโนโลยีใหม่บุคลากรต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีใหม่และเป็นเทคโนโลยีระดับสูงการพัฒนาบุคลากรการวิจัยและเทคโนโลยีจึงต้องมีการพัฒนาใหม่ด้วย(แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561, กระทรวงศึกษาธิการ)

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนผ่านกระบวนการเรียนการสอนจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสมรวมถึงการได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้เชี่ยวชาญในอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับคนซึ่งเกิดจากการส่งเสริมให้มีการไปพบปะและเรียนรู้การทำงานจากผู้เชี่ยวชาญ นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานจากสถานที่จริงโดยการนำเอาความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจุดประสงค์ดังกล่าวจะนำไปสู่การสร้างทักษะต่างๆ จากพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งทางด้านสติปัญญา (พุทธิพิสัย) ด้านจิตใจ (จิตพิสัย) และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน (ทักษะพิสัย)(Bloom,1956)ที่สัมพันธ์กันส่งผลให้นักเรียนเกิดการรับรู้ข้อมูลในทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการของตนเองอย่างเข้าใจพร้อมเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการต่อยอดอาชีพในอนาคตและสามารถปรับตัวให้อยู่ได้ในบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรเป็นอย่างไรและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
2. เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อหาประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญของการวิจัย

1. หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพัฒนาขึ้นมาจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรไปปรับใช้หรือบูรณาการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนของตนได้
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนผ่านกระบวนการเรียนการสอนจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและพัฒนากำลังคนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการทำงานที่หลากหลายกระจายโอกาสเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
3. นักเรียนเกิดการรับรู้ข้อมูลสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการของตนเองอย่างเข้าใจพร้อมเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการต่อยอดอาชีพในอนาคตและสามารถปรับตัวให้อยู่ได้ในบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 10 ห้องเรียนมีจำนวนนักเรียน 300 คนซึ่งแต่ละห้องเรียนได้จัดนักเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากห้องเรียนทั้งหมด 10 ห้องโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Sampling Unit) ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำมาเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาร่างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร

2. หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมในรายวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานสู่อาชีพที่เหมาะสมมีทักษะและคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน มีทักษะในการทำงานและพัฒนางาน มีความรู้และทักษะพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีสามารถคิดสร้าง

งาน สร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตน ครอบครัว หรือสังคม ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ หลักสูตรประกอบไปด้วยเอกสาร 2 ชุด ได้แก่

1. เอกสารหลักสูตร ประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

2. เอกสารประกอบหลักสูตรจำนวน 3 เล่มคือ เอกสารประกอบการเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือครู มีรายละเอียดดังนี้

2.1 เอกสารประกอบการเรียน

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย เวลา ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2.3 คู่มือครู เป็นเอกสารสำหรับใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย กำหนดเวลาการสอน ส่วนประกอบของกิจกรรม คำชี้แจงสำหรับผู้สอน สิ่งที่ผู้สอนและผู้เรียนต้องเตรียม บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

3. การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึงกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ซึ่งได้จากการพัฒนากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ระยะเวลา ตามแนวคิดของไทเลอร์และทาบา ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (R1) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการของนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและเป็นข้อมูลสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 2 การพัฒนาร่างหลักสูตร (D1) เป็นการยกร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความหมาย องค์ประกอบเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ มีขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาร่างหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบร่างหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้ร่างหลักสูตร

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร (R2) เป็นขั้นนำร่างหลักสูตรที่ได้จากระยะที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้แบบแผนการสอบแบบ One group pretest-posttest design มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร และนำคะแนนมาหาสถิติพื้นฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตร (D2) เป็นการนำผลจากการทดลอง มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมและสมบูรณ์

4. ประสิทธิภาพของหลักสูตร หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความเหมาะสมของหลักสูตร เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร โดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบภายในหลักสูตร ได้แก่ แนวคิดของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.2 ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร เป็นการพิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบในหลักสูตรว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ซึ่งพิจารณาความสอดคล้องกันของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล แบบประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยค่าเฉลี่ยความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าแต่ละองค์ประกอบในหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน

5. ประสิทธิภาพของหลักสูตร หมายถึง สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ นักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พิจารณาจากข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยพิจารณา ดังนี้

ด้านความรู้ พิจารณาผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการพิจารณาสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ โดยจากแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้เรื่องทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ด้านทักษะ พิจารณาจากแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ด้านคุณลักษณะ พิจารณาจากแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนในแต่ละด้าน ถ้าหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ

6. สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มุ่งเน้นการสร้างความพร้อมสำหรับการทำงาน การประกอบอาชีพ และเป็นผู้ประกอบการที่เกื้อกูลสังคม โดยบุคคลต้องรู้จักความถนัด และความสนใจของตนเอง และนำไปสู่การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง การพัฒนาทักษะในการทำงาน การทำงานด้วยการพึ่งพาตนเอง ยึดหลักการบริหารจัดการ และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานด้านการเงิน เป็นการประกอบกิจการที่เน้นนวัตกรรม การสร้างผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพสูง มีจรรยาบรรณพร้อมรับผิดชอบสังคมโดยสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการแยกได้เป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge aspect) ด้านทักษะ (Skill aspect) ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) ดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่ยึดถือมาจากการศึกษาการค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้ด้านงานธุรกิจ

ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้

2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น การดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้

3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคน และบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้คุณพัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความ คิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย

1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต

2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามี ความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น

3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นนำพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง

4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด

5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ
สุจริต

7. สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

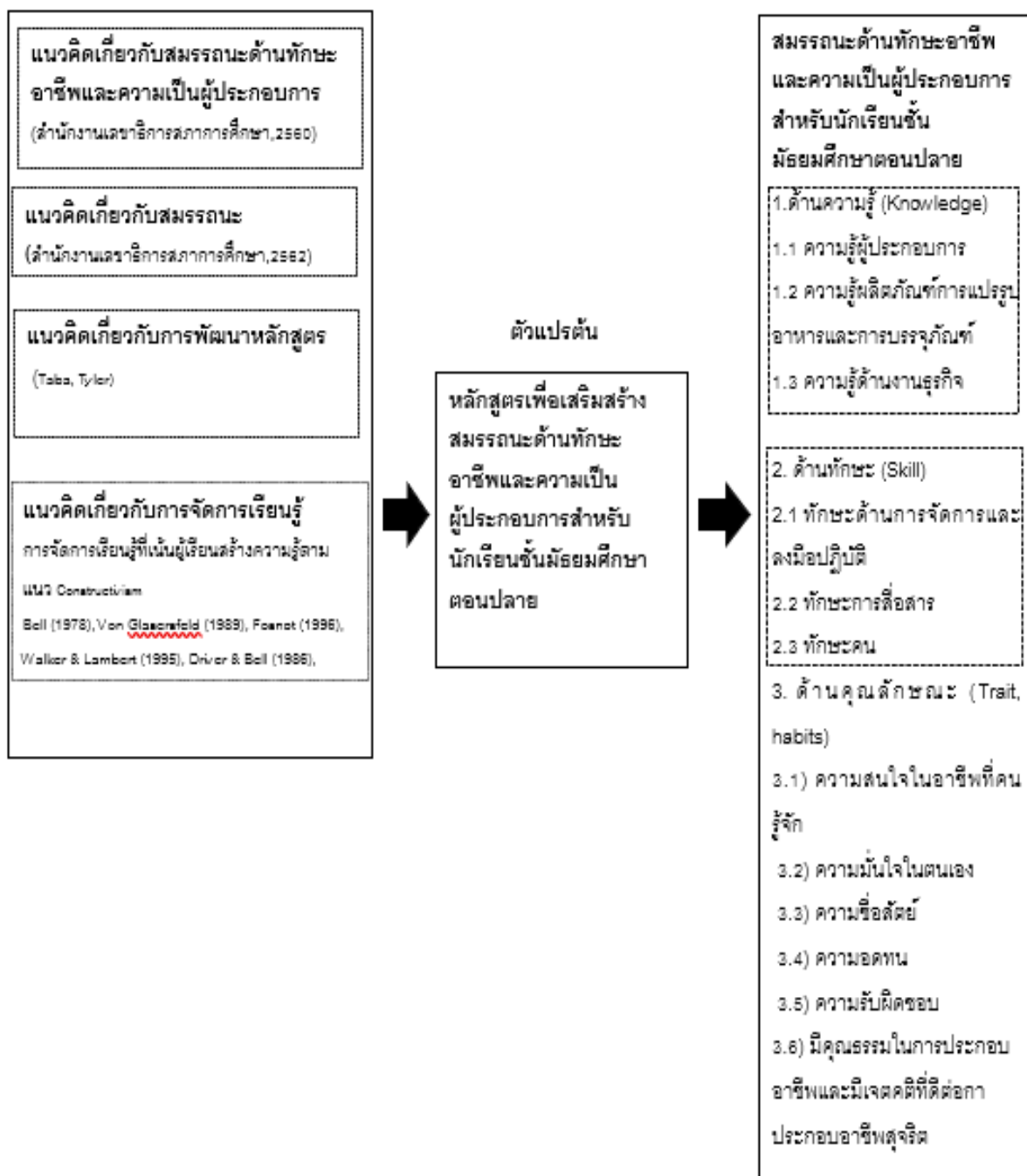
สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานแนวทางในการวิจัย โดยศึกษารายละเอียดตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและหลักการพัฒนาหลักสูตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
3. สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
4. กรอบและแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
5. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

จากการศึกษาความหมายของหลักสูตร (Curriculum) จากนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่านสรุปความหมายของหลักสูตรหมายถึงมวลงประสพการณที่จัดให้กับผู้เรียนที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชาซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือขั้นตอนอย่างดีแล้ว หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นทางการเป็นขั้นกำหนดไว้ในเอกสารเพื่อเป็นแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ สัจด์ อุทรานันท์ (สัจด์ อุทรานันท์, 2532), เอกวิทย์ ฅ กลาง (เอกวิทย์ ฅ กลาง, 2511) อังรอง บัวศรี (อังรอง บัวศรี, 2542), วิชัย ประสพธิวุฒิวะช (วิชัย ประสพธิวุฒิวะช, 2542) และนิคม ชมพูลอง (ชมพูลอง, 2542)) นอกจากนี้วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) กล่าวถึงหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นคำที่มีรากศัพท์จากคำในภาษาลาตินว่า “race – course” ซึ่งหมายถึง เส้นทางที่ใช้วิ่งแข่งขันเนื่องมาจากเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งอนาคต ซึ่งการนิยามความหมายของหลักสูตรในปัจจุบันได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึงมวลงประสพการณทางการเรียนรูที่กำหนดไว้ในรายวิชา กลุ่มวิชา เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการ

สอน จัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยศูนย์ เหมาะประสิทธิ์ (ศูนย์ เหมาะประสิทธิ์, 2537) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร 3 ฐานะ ดังนี้

1. หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชา (Courses) หรือเนื้อหาวิชา (Content) หรือกลุ่มวิชา (A Sequence of Courses) ที่จัดไว้อย่างมีระบบ

2. หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสาร (Document) ซึ่งในรูปแบบของเอกสารหลักสูตร (Curriculum Guide หรือ Syllabus) คือ ตัวหลักสูตรประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาการเรียนการสอน เวลาเรียน การวัดประเมินผล ส่วนเอกสารประกอบหลักสูตรนั้น คือ เอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ได้แก่คู่มือครู โครงการสอน แผนการสอน กลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่าง ๆ คู่มือการประเมินผลการเรียน หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ

3. หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมและประสบการณ์ (Activates and Experiences) หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การกำกับของผู้สอน สถานศึกษา และนักการศึกษา โดยบูรณาการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ เทคนิค การสอนและ ประเมินผล ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความมองอกงามทั้งทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เจตพิสัย (Affective domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor domain)

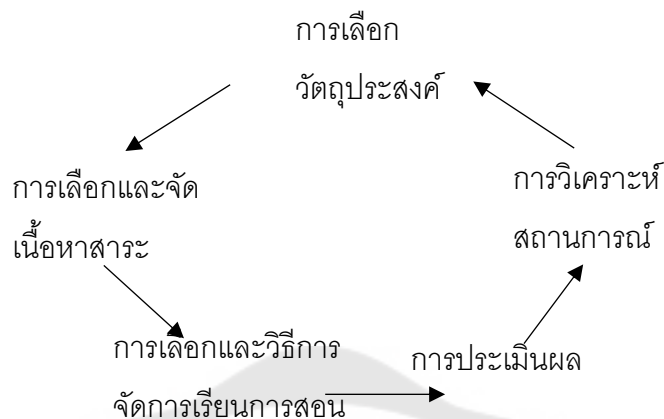
จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าหลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหากระบวนการ กิจกรรมทางการศึกษา การเรียนรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับภายใต้กำกับของ ผู้สอน สถานศึกษา และนักการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียนให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะและเปลี่ยนเจตคติให้คิดและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตามความสามารถ มุ่งหวังที่จะให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็กทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผน ด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ทีวางไว้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า การพัฒนาหลักสูตรแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ 1) การเปลี่ยนแปลงและการ

ปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัด เนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ โดยการปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของ การสอน วัตถุประสงค์ วิธีการสอน รวมทั้งการประเมิน และ 2) การสร้างหลักสูตร (curriculum construction) หมายถึงการสร้างรายวิชาการจัดการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานในการสร้างอยู่เลย โดยเปลี่ยนแปลง ทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบทางด้านความคิด และความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่าย (ทาบ (Taba, 1962), กู๊ด (Good, Merkel, และ Phi Delta, 1973) และเซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor และ Alexander, 1974)) สอดคล้องกับสังด์ อุทรานันท์ (สังด์ อุทรานันท์, 2532) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือจัดทำหลักสูตรที่มี อยู่แล้วให้ดีขึ้น กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตร มีความหมายได้ 2 นัย คือ จัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ สมบูรณ์ขึ้น

นอกจากนี้ธำรง บัวศรี (ธำรง บัวศรี, 2542), วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) และ อุดล นาคะโร (นาคะโร, 2551) อ้างถึงในเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor และ Alexander, 1974) ได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่าการพัฒนาหลักสูตรหมายถึงการจัดทำหลักสูตรแม่บทเพื่อนำไปใช้โดยแพร่หลายทั้งระบบการศึกษา เป็นหลักสูตรที่ได้ทำการยกวางและได้ผ่านกระบวนการทดลอง และทดสอบจนแน่ใจว่าสามารถนำไปใช้ได้ โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีความเป็นระบบ และเป็นวงจรที่มีความสัมพันธ์กันระบบการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรประกอบด้วยระบบการร่างหลักสูตร ระบบการใช้หลักสูตร และระบบการประเมินหลักสูตร ระบบการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 3 ระบบที่ดีจะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เพื่อให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ใช้หลักสูตร ซึ่ง ออเดรย์ นิโคลล์ และฮาว์ด นิโคลล์ (Nicholls, 1976) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะวงจรเช่นกัน โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่พัฒนาต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด ซึ่งต้องมีการปรับปรุงอยู่เสมอ ดังนั้นจึงได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะวงจร ดังภาพ

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ที่มา : (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2554: 57 - 58)

1. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างและการ ออกแบบหลักสูตรขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ

2. ยกร่างเนื้อหาสาระ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และแต่ละรายวิชา โดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ แต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กำหนดผลการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการสอน ทำบันทึกการสอน ผลิตสื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มหรือ รายบุคคล

3. นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง (สถานศึกษาทดลองใช้ หลักสูตรใหม่) โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดไว้ ถ้ามีข้อบกพร่องก็ทำการแก้ไข ปรับปรุง โดยปรึกษาหารือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอยู่ตลอดเวลา

4. อบรมผู้สอน ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5. นำหลักสูตรไปปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษาก่อนประการใช้หลักสูตร สนับสนุนให้ผู้บริหารและผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาต่อไป กิจกรรมการใช้หลักสูตร ใหม่มี 4 ประการคือ

5.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ จัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตร สื่อและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นที่จะต้องใช้ประกอบการเรียนการสอน

5.2 ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตร และบริการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ อบรมผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการใช้หลักสูตร จัดห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการสอนทุกชนิด รวมทั้งจัดงบประมาณสนับสนุนการบริหารหลักสูตร

5.3 การสอน เป็นหน้าที่ของผู้สอนประจำการทั่วไปที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียน การสอนให้ประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5.4 การประเมินผล เพื่อให้ ทราบข้อบกพร่องของหลักสูตร แล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป การประเมินผลมี 2 ประเภท คือ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร ได้แก่ การประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินผลการนำ หลักสูตรไปใช้ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ประเมินผลการใช้หลักสูตรในการประเมินผลหลักสูตร นั้นจะต้องประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมปัจจุบันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครื่องมือสื่อสาร เครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต และการ ประกอบอาชีพแต่ละสาขาวิชา ก็มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

ตลอดจนรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler Raph, 1964) ได้วางรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร โดยมีแหล่งข้อมูล จาก 3 แหล่งคือ ผู้เรียน สังคม และเนื้อหาวิชา ซึ่งในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้นควรตอบคำถาม พื้นฐาน 4 ประการคือ

1. ความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา
 2. ประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
 3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรให้การสอนมีประสิทธิภาพ
 4. จะประเมินประสิทธิผลของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร
- รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์มีขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยก่อนที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จะต้องอาศัยแหล่งข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือ นักเรียน สังคม และเนื้อหาวิชา มากำหนดเป็น วัตถุประสงค์ชั่วคราว (tentative objectives) จากนั้นนำวัตถุประสงค์ชั่วคราวมาถ่วงดุลด้วย ปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้ จนทำให้ได้วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร

2. การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนอง วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกดังนี้

- 1) ให้ผู้เรียนได้ฝึกกิจกรรม และเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุในวัตถุประสงค์
- 2) กิจกรรมและประสบการณ์ควรทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติและปฏิบัติได้
- 3) กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆ ด้านของการเรียนรู้ อาจนำไปสู่

วัตถุประสงค์ที่กำหนดเพียงข้อเดียวหรือหลายหลายข้อก็ได้

3. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าการจัดการเรียนรู้นั้นบรรลุตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง

นอกจากนี้ ทาบาค ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีขั้นตอนคล้าย รูปแบบของ ไทเลอร์ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ เป็นการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และ ความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน

2. กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากที่ ศึกษา วิเคราะห์ความต้องการแล้ว

3. เลือกเนื้อหาสาระ เป็นการเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วัย และความสามารถของผู้เรียน และต้องเชื่อถือได้

4. จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ เป็นการจัดลำดับเนื้อหาโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนคัดเลือกประสบการณ์การ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดย คำนึงถึง เนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล เป็นการตัดสินใจว่าจะต้อง ประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะ ใช้วิธีประเมินอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการดำเนินการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งกระบวนการต่าง ๆ ของหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียนจุดมุ่งหมายของการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม หรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้นและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยศึกษารูปแบบการสร้างหลักสูตรและนำมากำหนดเป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาร่างหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (สงัด อุทรานันท์, 2532) กล่าวว่าหลักสูตรประกอบด้วย 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) ส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย แบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะและจุดมุ่งหมายทั่วไป และเนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้ ประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา ความคิดรวบยอดและหลักการการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางกายและเจตคติและค่านิยม และ 2) ส่วนประกอบอื่นที่นำบรรจุไว้ในหลักสูตร ได้แก่ เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร และการเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การเสนอแนะทางการใช้สื่อการเรียนการสอน และการเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน นอกจากนี้ ยังได้เสนอไว้ว่า ควรเรียงลำดับขององค์ประกอบหลักสูตรดังนี้

1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอน
5. การเสนอแนะการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชน

การประเมินผล

หลักสูตรทุกรูปแบบนั้นควรประกอบด้วยจุดประสงค์ (objective) เนื้อหาวิชา (Subject matters) วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ (Methods and organization) และการประเมินผลหลักสูตร (Curriculum evaluation)

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวทย์ (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวทย์, 2542) กล่าวว่า หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใดก็ตามจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดหมายและจุดประสงค์ (Aims and objectives)

1.1 จุดหมายเป็นสิ่งที่กำหนดไว้กว้าง ๆ เน้นคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียน

1.2 จุดประสงค์เป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะเรื่องในระดับกลุ่มวิชา กลุ่มประสบการณ์ และรายวิชา

2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Contents and experiences)

2.1 เนื้อหาสาระ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์

2.2 ประสบการณ์ เป็นการกำหนดคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม อันพึงปรารถนาให้ผู้สอนได้นำไปพิจารณาตัดสินใจสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพ ผู้เรียน และชั้นเรียน

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่มีการปรับปรุงตลอดเวลาของการใช้หลักสูตร ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ และ มีการติดตามผล เป็นระยะ ๆ

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรค้นหาสาเหตุของสิ่งที่ไม่สัมฤทธิ์ผลเป็นงานใหญ่ที่มีขอบเขตกว้างขวางจะต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นกระบวนการ

ถาวร บัวศรี (ถาวร บัวศรี, 2542) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่ามีดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (education goals and policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (curriculum aims) หมายถึงผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (types and structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (subject objectives) หมายถึงผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (instructional objectives) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (instructional strategies) หมายถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (curriculum materials and instructional media) หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ปทีป เมธาคณวุฒิ (ปทีป เมธาคณวุฒิ, 2544) ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน โดยในแต่ละส่วนจะมีบทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร สองส่วนแรกได้แก่

- การศึกษาทั่วไป (General Education)
- การศึกษาเฉพาะ (Specialized Education)
- ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาคนและกำลังคนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

อีกสองส่วนคือ

- การศึกษาเพิ่มเติม (Exploratory Education)
- การศึกษาเสริม (Enrichment Education)

สองส่วนนี้มักพัฒนาเป็นหมวดวิชาเลือกเสรี การศึกษาเพิ่มเติม เป็นการจัดรายวิชาในหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาที่ตนสนใจนอกเหนือจากวิชาเฉพาะในสายวิชาชีพของตน ส่วนการศึกษาเสริมเป็นการจัดวิชาที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียนซึ่งอาจอยู่ในรูปของการเข้าร่วมชุมนุม หรือกิจกรรมต่าง ๆ

ตลอดจนวิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าหลักสูตรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดหรือใช้กับกลุ่มเป้าหมายใดจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนรู้จบหลักสูตร ประกอบด้วยความรู้ ในเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดขั้นสูงและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์

2. เนื้อหาสาระ หมายถึง สาระการเรียนรู้ วิชาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียน ต้องเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตร กำหนดไว้

3. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการใช้หลักสูตรกับผู้เรียนในเชิงบูรณาการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้ง มีทักษะในการ เรียนรู้ มีกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพและมีพฤติกรรมที่งดงาม

4. การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ของ ผู้เรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมิน ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ทาบ (Taba, 1962) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ
2. เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. วิธีการประเมินผล

Tyler Raph W (Tyler Raph, 1964) ได้เสนอแนวคิดในการจัดหลักสูตรแบบหลักการ เหตุผล(The Rational Curriculum Model) ว่าหลักสูตรควรมีองค์ประกอบครบคลุมประเด็น สำคัญต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ต้องการ ให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จ
2. ประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งต้องจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ทางการศึกษาที่กำหนด

3. มวลประสบการณ์ที่จะทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีการประเมินผลว่าการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ประการดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึงคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียนหลังจาก เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึงข้อความที่แสดงถึง เนื้อหาวิชาหรือความรู้ที่ผู้เรียนต้องได้รับ

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้ หมายถึงวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึงกระบวนการดำเนินการด้านการกำกับควบคุม เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

ทิตินา แชมมณี (ทิตินา แชมมณี, 2551) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรที่ดีควรประเมินเป็นระยะ ๆ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 คือ เมื่อสร้างหลักสูตรเสร็จแล้ว ผู้สร้างหลักสูตรควรประเมินหลักสูตรว่า หลักสูตรที่สร้างเสร็จนั้น ดีหรือไม่เพียงใด และเป็นไปตามเจตจำนงที่ตั้งไว้หรือไม่ ระยะที่ 2 หลังจากที่น่าหลักสูตรที่สร้างเสร็จและไปทดลองใช้ระยะหนึ่ง ผู้สร้างควร ประเมินหลักสูตรว่า หลักสูตรที่ได้ทดลองใช้นั้นให้ผลเพียงไร เพื่อที่จะตัดสินใจว่า ควรใช้หลักสูตร นั้นต่อไปหรือไม่ หรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร

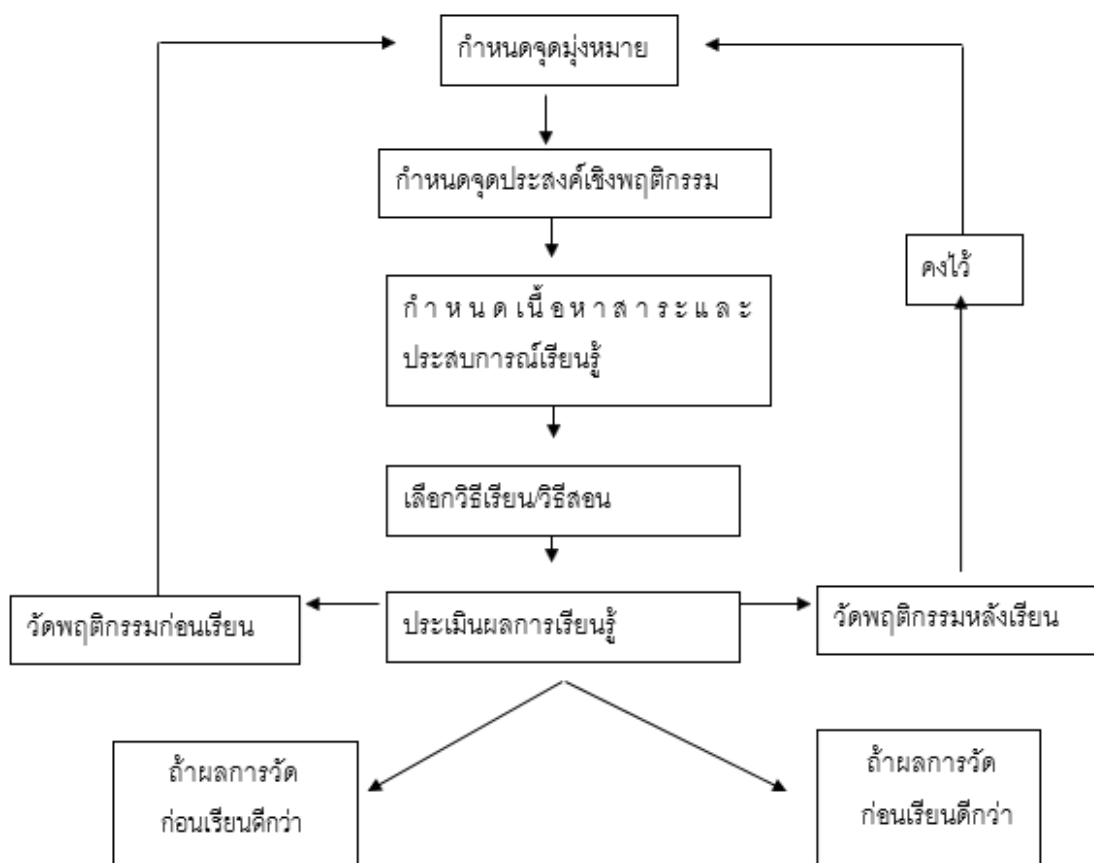
1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler Raph, 1964) เป็นผู้วางรากฐานการประเมินหลักสูตร โดยเสนอแนะแนวคิดว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการเปรียบเทียบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของคณะ กระบวนการจัดการศึกษา 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ไทเลอร์ได้จัดลำดับการเรียนการสอนและการประเมินผลดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal Sources) คือ นักเรียน สังคม และเนื้อหาสาระส่วนปัจจัยที่กำหนด
2. กำหนดจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งจะ เป็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดหลังจากจัดประสบการณ์การเรียน
3. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
4. เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่จะทำให้เนื้อหาหรือประสบการณ์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ
5. ประเมินผลโดยการตัดสินใจด้วยการวัดผลทางการศึกษา หรือการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. หากหลักสูตรไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็จะต้องมีการตัดสินใจที่จะ ยกเลิกหรือปรับปรุงหลักสูตรนั้น แต่ถ้าบรรลุตามจุดมุ่งหมายก็อาจจะใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงการกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง หรือใช้เป็น

ข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ จะเห็นว่าเป็นการยึดความสำเร็จของผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน โดยอาศัยการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังเรียน (Pre-Post Measurement)

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

ที่มา : (Tyler Raph, 1964)

2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Madaus, Scriven, และ Stufflebeam, 1983) สตัฟเฟิลบีมได้ให้แนวคิดไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตรนั้นมีสิ่งสำคัญที่เราต้องประเมินอยู่ 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะ

ช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สภาพการณ์ที่คาดหวังและสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้นำมาใช้ในการจัดการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไรบ้าง ฯลฯ ในการประเมินสภาพแวดล้อมนี้ ผู้ประเมินอาจใช้วิธีดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์ความคิดรวบยอด (Conceptual Analysis)

1.2 การทำวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์จริง ๆ (Empirical Studies)

1.3 การอาศัยทฤษฎีและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การประเมินสภาพแวดล้อมนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการวางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมาย (Planning Decision)

2. ประเมินตัวป้อน (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่า จะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกดีหรือไม่ จะใช้วิธีจัดการเรียนการสอนแบบใดดีจึงจะประเมินด้วยตัวป้อนอาจทำได้โดย

2.1 จัดทำในรูปแบบของคณะกรรมการ

2.2 อาศัยผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ทำเอาไว้แล้ว

2.3 ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาให้การปรึกษา

2.4 ทำการวิจัยเชิงทดลองเป็นการนำร่อง

สังเกตว่าวิธีการประเมินนี้มีความแตกต่างกันออกไปมากนับแต่ใช้วิธีง่าย ๆ โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือของคณะกรรมการ ไปจนถึงวิธีการที่ซับซ้อน เช่น การวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงนั้นมีอยู่มากหรือน้อยนั่นเอง ตัวอย่างเช่น ในการตัดสินใจแบบ Homeostatic ที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยแต่ว่าข้อมูลที่จะมาช่วยในการสนับสนุนนั้นมีอยู่มากแล้วในบางกรณีอาจไม่จำเป็นต้องประเมินผลในลักษณะที่ยุ่งยากซับซ้อนแต่ประการใด อย่างไรก็ตามถ้าสถานการณ์การตัดสินใจแบบ Incremental หรือ Neomobilistic ที่ต้องการนำนวัตกรรมบางอย่างมาใช้ในหลักสูตร ประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนจำเป็นต้องใช้วิธีการที่รอบคอบรัดกุมยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้ผลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้นั่นเอง

ฉะนั้นการประเมินตัวบ่อนี้จะช่วยให้เราได้ข้อมูลในการตัดสินใจ ถ้าเราจะจัดการศึกษาตามหลักสูตร เราควรจะขอความร่วมมือและช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกหรือไม่ควร จะหาวิธีใด วิธีการหนึ่งที่มีอยู่แล้วหรือวิธีการที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ การดำเนินงานในโรงเรียน เช่น การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียน ฯลฯ ควรเป็นอย่างไรจึงจะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จ การประเมินตัวบ่อนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านโครงสร้างหรือการวางรูปแบบในการดำเนินงาน (Structuring Decision)

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดอ่อนของรูปแบบการดำเนินตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือจุดอ่อนของการดำเนินงานในขั้นตอนทดลองการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลายๆ อย่างต่าง ๆ กัน เช่น

3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติ

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

3.3 การสัมภาษณ์

3.4 การใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า

3.5 การเขียนรายงานประเภทปลายเปิด

อย่างไรก็ตาม ในการประเมินกระบวนการนี้บางครั้งจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการในการประเมินผลขึ้นมาโดยเฉพาะ และให้คณะกรรมการชุดนี้มีเวลาการทำงานประเมินอย่างเต็มที่ เช่นถ้าเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาก็อาจจะได้แก่ทีมงานในหน่วยวิจัยของสถาบันนั่นเอง แต่ถ้าเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาอาจจะได้แก่ศึกษานิเทศก์ของจังหวัดเพราะการตั้งครูในโรงเรียนทำหน้าที่ประเมินผลโดยเฉพาะทำได้ยากเนื่องจากมีข้อจำกัดอยู่หลายอย่าง เช่น เรื่องเวลาซึ่งมีความจำเป็นมากในกรณี ที่สถานการณ์การตัดสินใจแบบ Incremental และ Neomobillistic เพราะมีข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจอยู่แล้วน้อยมาก แต่ถ้าหากสถานการณ์การตัดสินใจแบบ Homeobillistic ซึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ขณะเดียวกันก็มีข้อมูลที่จะนำมาใช้สนับสนุนอย่างมากแล้ว ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอาจช่วยกันทำการประเมินก็ได้การประเมินกระบวนการนี้ให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจด้านการนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติจริง ๆ (Implementing Decisions)

4. การประเมินผลผลิต (Products Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังเอาไว้มากเพียงใด อาจทำได้โดยการ

เปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ในกระบวนการการศึกษานั้นการประเมินผลผลิตจะให้ข้อมูลที่จะนำมาช่วยตัดสินใจว่ามีกิจกรรมทางการศึกษาอะไรบ้างที่ควรทำต่อไป เลิกทำ หรือควรนำมาปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่นอกจากนั้นยังให้ข้อมูลที่จะนำไปเชื่อมต่อหรือสานต่อเข้ากับขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการทางการศึกษาได้อีกด้วย เช่น โรงเรียนหนึ่งมีปัญหาครูไม่พอสอนหรือครูมีภาระกิจมากจนไม่มีเวลาจะเตรียมการสอนให้ได้ผล จึงได้คิดค้นนวัตกรรมทางการสอนแบบ RIT (Reduced Instructional Time) ขึ้นมาใช้ เสร็จแล้วการทำประเมินผลผลิตของการเรียนแบบ RIT ดู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้นอยู่ในขั้นที่จะนำไปเผยแพร่ในโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาอย่างเดียวกันได้ เพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายไม่สิ้นเปลืองมากนัก อย่างนี้ผู้บริหารการศึกษาก็อาจใช้ผลจากการประเมินดังกล่าวมาช่วยตัดสินใจประกาศให้โรงเรียนต่าง ๆ นำนวัตกรรม RIT ไปใช้จัดการเรียนการสอนต่อไป การประเมินผลผลิตนี้จะให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจว่า จะเก็บรักษาไว้ เลิกใช้หรือปรับปรุงแก้ไขใหม่ (Recycling Decisions) เนื่องจากสตัฟเฟิลบีมีให้แนวคิดว่าการประเมินผลหลักสูตรนั้นมีสิ่งที่จะต้องประเมินอยู่ 4 อย่าง คือ Context, Input, Process และ Products รูปแบบการประเมินผลของเขาจึงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่าเป็น CIPP Model

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ผู้วิจัยมีแนวคิดในการประเมินหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนในจังหวัดชลบุรี โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร มุ่งถึงการบรรลุเป้าหมายและผลที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

หลักสูตรฐานสมรรถนะ

ปัจจุบันหลักสูตรที่ใช้กันเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards - Based Curriculum) ซึ่งกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดให้ครูใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน โดยมาตรฐานและตัวชี้วัดจะครอบคลุม ความรู้ ทักษะ และเจตคติ หรือคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดนั้น ๆ แต่การเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วทำให้เนื้อหาสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งเนื้อหาที่เปลี่ยนแปลงเร็ว เกิดใหม่มาก และล้าสมัยได้เร็ว สิ่งสำคัญมากคือเราคงต้องการผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชีวิตของตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้ จึงนำไปสู่ความสนใจเรื่องสมรรถนะที่เป็น “ความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้

ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะ แสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน” (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562)

1. ความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

จากการศึกษาความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะพบว่านักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักสูตรฐานสมรรถนะว่าเป็นหลักสูตรที่ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ เป็นหลัก เพื่อประกันว่าผู้ที่จะจบการศึกษาระดับหนึ่งๆ จะมีทักษะและความสามารถ ในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องเนื้อหาความรู้จำนวนมากที่อาจไม่จำเป็นกับผู้เรียน และสถานศึกษา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และอนาคตของผู้เรียนในอนาคต สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามความต้องการตามวิถีชีวิตของผู้เรียนและบริบทได้มากขึ้น ลดภาระประเมินตัวชี้วัด จำนวนมาก โดยมีกรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นเกณฑ์ที่ใช้เทียบเคียงในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลาย หลักสูตรนี้มีโครงสร้างให้เห็นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษาและในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความ ต่อเนื่องกัน โดยใช้ทักษะและความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562a), ศาสตราจารย์ ดร.อึ้ง บัวศรี (อึ้ง บัวศรี, 2542), โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2563)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่เน้นให้มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นหลักสูตรที่ต้องการบูรณาการวิชาการที่เกี่ยวข้องในด้านนั้น เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางวิชาชีพผ่านการปฏิบัติจริง เป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน

2. ลักษณะหลักสูตรฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562c) กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรฐานสมรรถนะว่าหลักสูตรฐานสมรรถนะจะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมรรถนะที่กำหนดให้ผู้เรียน โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ

สมรรถนะหลักที่เรียกว่า Core Competency มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือ เป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น สมรรถนะในลักษณะนี้ กล่าวได้ว่า เป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “content – free” คือ ไม่เกาะติดเนื้อหา หรือไม่ขึ้นกับเนื้อหา ตัวอย่างสมรรถนะประเภทนี้ เช่น สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลัง สมรรถนะทักษะชีวิต ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ สามารถใช้เนื้อหาสาระใด ๆ ก็ได้ในการพัฒนา เพียงแต่ว่าสมรรถนะบางสมรรถนะ อาจพัฒนาได้ดีกว่าในเนื้อหาบางเนื้อหาสมรรถนะอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า สมรรถนะเฉพาะ Specific Competency เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา / สาขาวิชา สมรรถนะทั้ง 2 ลักษณะ ไม่ว่าจะ เป็นสมรรถนะหลัก หรือ สมรรถนะเฉพาะ ต่างก็มีระดับตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบใดระดับ ไปตามระดับ ความสามารถของตน ซึ่งจำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะมีสมรรถนะเฉพาะของวิชา เช่น สมรรถนะด้านการพูดในโอกาสต่าง ๆ สมรรถนะ ด้านการประพันธ์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ก็มีสมรรถนะด้านการวาดภาพ การปั้น การประดิษฐ์ สาระวิชาต่าง ๆ จะมีสมรรถนะเฉพาะ วิชาของตน ซึ่งมีลักษณะเป็น “ทักษะ” (Skill) หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะจนสามารถใช้งานได้ และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้น หลักสูตรฐานสมรรถนะโดยทั่วไป จะกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning Competencies) สำหรับผู้เรียนในช่วงวัยหรือช่วงชั้นต่าง ๆ ให้แก่ครู เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน หลักสูตรฐานสมรรถนะนอกจากจะกำหนดสมรรถนะไว้ให้แล้ว อาจกำหนดสาระ การเรียนรู้ขั้นต่ำสำหรับการพัฒนาสมรรถนะที่กำหนดให้แก่ผู้เรียนหรืออาจให้โรงเรียน และครูกำหนดได้ตามความเหมาะสม สมรรถนะ และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดให้ นั้นเป็นขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับเด็กไทยทุกคน หลักสูตรจะต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับโรงเรียนและครูในการจัดการเรียนรู้สาระ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะ เพื่อตอบสนองความต้องการตามความแตกต่างกันของผู้เรียน ภูมิสังคม และบริบท ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย การกำหนดสมรรถนะที่เป็นเกณฑ์กลาง/มาตรฐานกลางสำหรับการจัดการศึกษา ในแต่ละช่วงวัย จะเอื้ออำนวยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ตามแนวคิดของตนได้ โดยยึดสมรรถนะเป็นเกณฑ์กลาง

ธำรง บัวศรี (ธำรง บัวศรี, 2542) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบไปด้วย 4 ประการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต โดยมี การกำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมแต่ละช่วงชั้น ให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็น

หลักในการกำหนดจุดประสงค์และ สาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

2. เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียน มิใช่ที่การรู้หรือมี ความรู้เพียงเท่านั้น แต่ผู้เรียนต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

3. เป็นหลักสูตรที่ใช้ผลลัพธ์ (สมรรถนะ) นำสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ มิใช่หลักสูตร (เนื้อหาสาระ) นำสู่ผลลัพธ์ (สมรรถนะ)

4. เป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน ครู และสังคม

สุจิตรา ปทุมลังการ (สุจิตรา ปทุมลังการ, 2552) ได้กล่าวถึงการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ และสรุปลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะดังตารางดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร
2. ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียน การสอนทำให้การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผล และการรับรองคุณวุฒิ
3. มีเกณฑ์การปฏิบัติ เพื่อใช้ในการประเมินผลผู้เรียนที่แน่นอน

ตาราง 1 ตารางแสดงลักษณะของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

แบบฐานสมรรถนะ	แบบดั้งเดิม
<p>1. กำหนดผลการเรียนรู้ (Learning outcomes/ Course outcomes) หรือ เรียกว่าสมรรถนะหรือภาระงาน (Competencies or tasks) อย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นกับการศึกษา และการปฏิบัติงานในอาชีพต่างๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้ เมื่อจบหลักสูตร ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสมรรถนะที่กำหนด</p> <p>2. จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อ-อุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติ ภาระงาน (Task-oriented activities) ได้สำเร็จ ตามสมรรถนะที่กำหนด เน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ ตามเกณฑ์</p> <p>3. ให้เวลาผู้เรียนแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่ง ๆ ให้สำเร็จก่อนที่จะไปสู่ภาระงาน ต่อไป</p> <p>4. ให้ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติภาระงานให้สำเร็จตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนด ใช้การวัดผล แบบอิงเกณฑ์ (Criterion referenced) ในการประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน</p>	<p>1. การเรียนการสอนอ้างอิงจากตำราเรียน หรือสื่อ ต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นเนื้อหารายวิชา ซึ่งอาจ ไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ผู้เรียนไม่ทราบชัดเจนว่าต้องทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร ผู้สอนยึดเนื้อหาตามตำราเรียนบทต่อบท หรือ หน่วยต่อหน่วย</p> <p>2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปตามที่ ผู้สอนกำหนด ผู้สอนเป็นผู้สาธิต บรรยาย (Instructor-centered learning activities) ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับน้อย</p> <p>3. ให้เวลาผู้เรียนทุกคน ภายในเวลาที่กำหนดเท่ากัน และเรียนบทเรียนต่อไปพร้อมกัน ซึ่งอาจมากไปหรือ น้อยไป สำหรับผู้เรียนแต่ละคนที่มีศักยภาพแตกต่างกัน</p> <p>4. ใช้ข้อสอบวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm referenced) โดยการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับผู้เรียนในกลุ่ม</p>

นอกจากนี้สุจิตรา ปทุมลังการ (สุจิตรา ปทุมลังการ, 2552) ได้กล่าวถึงการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะและวิธีการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะไว้ ดังนี้ การประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ การประเมินผลเป็นการรวบรวมหลักฐานผลการเรียนรู้ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าถึง เกณฑ์หรือระดับที่กำหนดในมาตรฐาน หรือตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อยและตัวชี้วัด เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนสำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนดหรือไม่ การประเมิน ผลการจัดหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะควรทำควบคู่ (Built in) กับการเรียนการสอน โดยวัดทั้ง ความรู้และทักษะและการนำไปประยุกต์ใช้ การประเมินผลแบบฐานสมรรถนะให้ความสำคัญกับสมรรถนะที่กำหนดในการฝึกอบรมหรือศึกษาทางวิชาชีพ การประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติ(Performance based assessment) เน้นที่กระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติซึ่งมักจะประเมินทักษะ 4 ด้าน คือ 1. ทักษะตามภาระงาน (Task skills) ความสามารถในการปฏิบัติภาระงานแต่ละชิ้น 2. ทักษะการจัดการ (Task management skills) ความสามารถในการจัดการกับภาระ งาน และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติภายใต้งานนั้น ๆ 3. ทักษะในคาดการณ์อุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (Contingency skills) การประเมิน ทักษะใช้ได้ดีโดยกำหนดสถานการณ์จำลอง 4. ทักษะตามบทบาทและงานที่รับผิดชอบและสภาพแวดล้อม (Job/ role environment) รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่นวิธีการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ

วิธีการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ

1. เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) และมีการประเมินให้ความสำคัญกับการประเมินแบบย่อย (Formative assessment) อย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามดูความก้าวหน้า วินิจฉัยจุดด้อย จุดเด่นของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของผู้สอนไปด้วย ในขณะที่เดียวกันต้องมีการสอบสรุป (Summative assessment) เพื่อวัด และตัดสินกระบวนการเรียนรู้ (The end of learning process) ตอนเรียนจบรายวิชา

2. ใช้การอิงเกณฑ์ (Criterion referenced) วัดความสำเร็จในการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาใช้ศักยภาพตามความสามารถโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่นและตัดสินแบบอิงกลุ่ม

3. ประเมินสมรรถนะที่สำคัญ (Crucial outcomes) ก่อน เพราะผลการเรียนรู้อะไรก็ตามของการปฏิบัติของทุกสมรรถนะมีความสำคัญไม่เท่ากัน บางสมรรถนะอาจมีความสำคัญกว่าอีกสมรรถนะหนึ่งของผู้สอนจำเป็นต้องตั้งข้อจำกัดในการเรียนรู้และการประเมินผล

4. บูรณาการสมรรถนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ไม่ประเมินแยกตามหน่วย สมรรถนะ หรือหน่วยสมรรถนะย่อยออกจากกัน แม้ว่ากรอบมาตรฐานสมรรถนะจะกำหนดแยก เป็นหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และตัวบ่งชี้ไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะต้องสอนหรือประเมินผลแยกแต่ละสมรรถนะ เพราะในการจัดเนื้อหาการสอนแต่ละหน่วยอาจต้องเกี่ยวข้องกับสมรรถนะต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกัน

5. ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ 1. การสังเกต (Observation), รายการประเมิน (Checklist) 2. การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and questioning) 3. แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and paper test and essays) ซึ่งใช้ ประเมินด้านความรู้ 4. การสอบปากเปล่า (Oral test) 5. การทำโครงการงาน (Projects) 6. สถานการณ์จำลอง (Simulations) 7. แฟ้มผลงาน (Portfolios) 8. การประเมินผลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment) เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต ตลอดจนมีการกำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมแต่ละช่วงชั้นให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนปฏิบัติ เน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ ตามเกณฑ์ โดยมีเกณฑ์การปฏิบัติ เพื่อใช้ในการประเมินผลผู้เรียนที่แน่นอน

2. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

1. ความหมายของสมรรถนะ

ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของสมรรถนะไว้หลายท่าน ดังเช่น เดวิด แม็คเคลแลนด (David C. McClelland, 1993 อ้างถึงใน สุภัญญา รัชมีธรรมโชติ, 2548, น. 4) ได้ให้ความหมายสมรรถนะไว้ว่า เป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในของแต่ละคน ซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ

พาร์รี่ (Parry และ 1997) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นความเกี่ยวข้องกันของกลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ มีความสามารถวัดผลเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับและเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างและพัฒนาได้

สเปนเซอร์และสเปนเซอร์ (Spencer และ Spencer, 1993, p. 9) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และผลการปฏิบัติงานตามประสิทธิผลของเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในปฏิบัติงานที่ได้ผลการทำงานดีขึ้นกว่าเดิม

มิธานี, ดอลซีล และฟิตต์ (Mitrani, Dalziel, และ Fitt, 1992, p. 11) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีความเชื่อมโยงกับประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงานในการทำงาน

เดลและเฮส (Dales และ Hes, 1995, p. 80) ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ถูกต้องหวัง ทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศและเหนือกว่า

เซอร์มอน (Shermon, 2004, p. 221) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ 2 ความหมาย ไว้ดังนี้ ความหมายแรก เป็นความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ขอบเขตของงานที่รับผิดชอบ อีกความหมาย คือ คุณลักษณะที่บุคคลต้องการเพื่อผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงาน โดยแสดงออกทางพฤติกรรมที่องค์กรต้องการ

แคทซ์และกรีน (Katz และ Green, 1992, p. 169) ได้ให้ความหมาย ของสมรรถนะไว้ว่า เป็นความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ระดับความชำนาญและรวมถึงความรู้ ทักษะเจตคติ และค่านิยม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 5-6) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร

วัฒนา พัฒนพงศ์ (2547, น. 33) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นระดับของความสามารถในการปรับและใช้กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และทักษะ เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์กร

อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย (2547, น. 61) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นคุณลักษณะของบุคคลซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่างๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่นๆ ซึ่งจำเป็น และสอดคล้องกับความเหมาะสมขององค์กร

ประจักษ์ ทรัพย์อุดม (2550, น. 3) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal characteristic of attributes) ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม (Behavior) ที่จำเป็น และมีผลให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานใน ความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าบุคคลอื่น ซึ่งสมรรถนะของคนเกิดได้จาก 3 ทาง คือ 1) เป็น พรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด 2) เกิดจากประสบการณ์การทำงาน 3) เกิดจากการฝึกอบรมและ พัฒนา

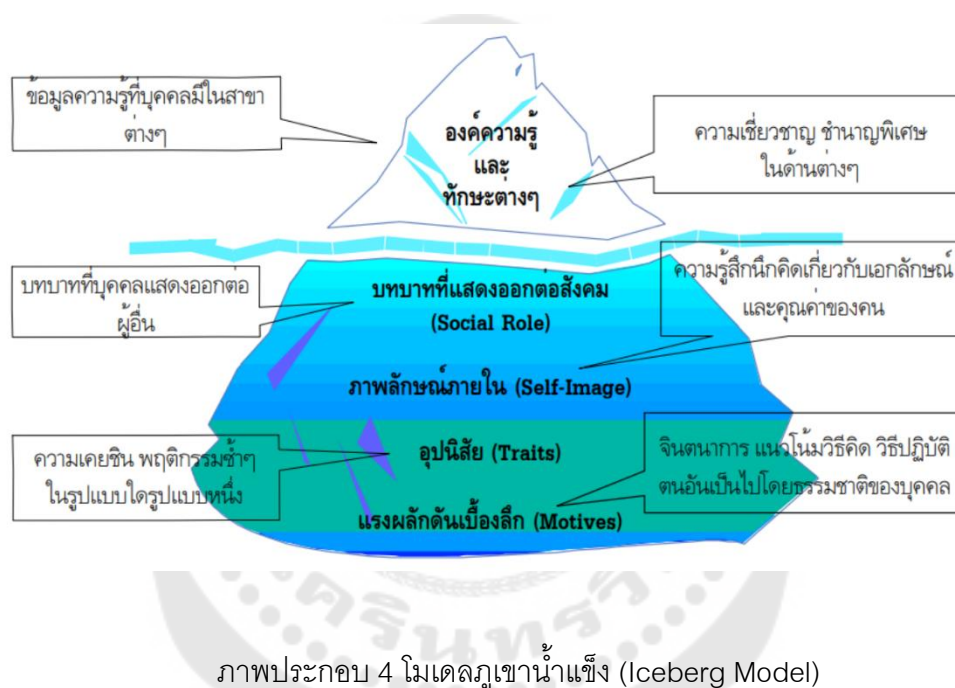
จากความหมายในข้างต้น สรุปได้ว่าสมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะของคน ที่ซ่อนอยู่ภายในของแต่ละคน ที่มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะหรือเจตคติที่สำคัญ อันเป็น ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ทำให้เกิดการปฏิบัติงานให้เกิด คุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของคนในองค์กร

2. แนวคิดของสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ เริ่มต้นจากศาสตราจารย์ เดวิด แม็คเคลแลนด์ (David McClelland) นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard) ได้พัฒนาแบบทดสอบ ทางบุคลิกภาพเพื่อศึกษาว่า บุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีทัศนคติและนิสัยอย่างไร แม็คเคลแลนด์ได้ใช้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ช่วยแก้ไขปัญหา การคัดเลือกบุคคลให้แก่หน่วยงานของ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ปัญหา กระบวนการคัดเลือกที่เน้นการวัดความถนัดที่ทำให้คนผิวดำ และชนกลุ่มน้อย อื่นๆ ไม่ได้รับการคัดเลือก (ซึ่งผิดกฎหมาย) และปัญหาผลการทดสอบความถนัด ที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานน้อยมาก (ซึ่งแสดงว่าการทดสอบ ความถนัดไม่สามารถ ทำนายผลการปฏิบัติงานได้) แม็คเคลแลนด์ได้เก็บข้อมูล ของกลุ่มผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานโดดเด่น และผู้ที่ไม่ได้มีผลงานโดดเด่นด้วย การสัมภาษณ์ ซึ่งพบว่า สมรรถนะเกี่ยวกับความเข้าใจข้อ แตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การทดสอบด้วย แบบทดสอบ ความถนัด ในบทความเรื่อง Testing for Competence Rather Than for Intelligence ของ แม็คเคลแลนด์ ที่ตีพิมพ์ในปี 1973 ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางจาก นักวิชาการทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตาม แม็คเคลแลนด์ ก็ได้ทำให้สมรรถนะได้รับความ สนใจ ศึกษา และใช้กันต่อๆ มาจนถึงทุกวันนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548, น. 2-3)

แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ดังภาพที่แสดงด้านล่าง ซึ่งอธิบายว่า ความแตกต่าง ระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่าย และพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้และทักษะ

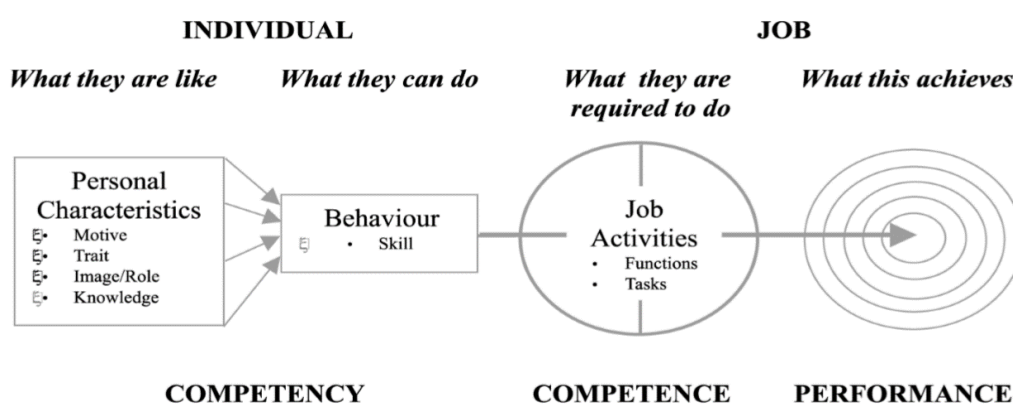
ต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัยภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมากและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างไรขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งอธิบายในตัวแบบภูเขาน้ำแข็ง คือ ทั้งความรู้ทักษะ/ความสามารถ (ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่นๆ (ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ) ของบุคคลนั้นๆ ตามรูปภาพที่ 3

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548) *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสมรรถนะของข้าราชการ. หน้า 4

นักคิดอีกท่านหนึ่งที่ใช้คำว่า สมรรถนะเพื่อบ่งบอกคุณลักษณะเชิงความสามารถของบุคลากร คือ วูดรอฟฟ์ (Woodruffe, 1992 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552, น. 2-7) มีความเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะว่ามีความแตกต่างที่เป็นสาระสำคัญอยู่สองอย่างคือ ลักษณะของงานที่คนสามารถทำได้ (Competence) กับลักษณะของคนที่ทำให้บุคคลสามารถทำงานได้ (Competency) ซึ่งต่อมา ดูลีวิกและยัง (Dulewicz & Young, 2004 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552, น. 2-7) ได้พัฒนาต่อยอดความคิดนี้ โดย

เชื่อมโยงเข้ากับผลการปฏิบัติงาน (Performance) ทั้งคู่ได้อธิบายถึงสมรรถนะกับความสามารถที่จะทำงานโดยพิจารณาว่าในตัวบุคคลประกอบด้วยสิ่งที่เป็น คือ คุณลักษณะของบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ คุณลักษณะส่วนบุคคลหรืออุปนิสัย ภาพลักษณ์ บทบาท และความรู้กับสิ่งที่บุคคลสามารถทำได้ คือ พฤติกรรมอันได้แก่ทักษะที่แสดงออกมา ในส่วนของงานประกอบด้วยสิ่งที่ต้องทำ กับผลการปฏิบัติงาน ดังภาพประกอบ 4 ซึ่งจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกและเชื่อมโยงกับงานที่ต้องทำและนำไปสู่ผลการปฏิบัติงาน

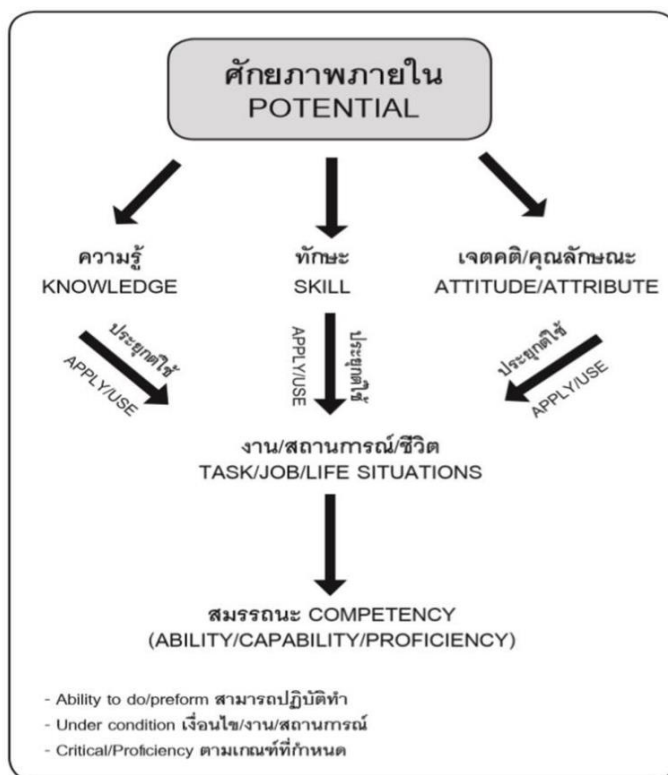

ภาพประกอบ 5 Linking competency and competence to performance

ที่มา : สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). รายงานการวิจัยระบบข้าราชการในอนาคต: คุณลักษณะข้าราชการไทยในทศวรรษหน้า. หน้า 2-7

แนวคิดการนำระบบสมรรถนะในประเทศไทย ได้มีองค์กรต่างๆ ในการบริหารทรัพยากร อาทิเช่น บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด (มหาชน) บริษัทการบินไทย (มหาชน) บริษัทโตโยต้ามอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริษัท เอไอเอส จำกัด (มหาชน) เป็นต้น จากนั้นก็ได้แพร่ขยายไปใช้ในองค์กรต่างๆ ในส่วนของข้าราชการไทย ได้มีกระแสในการปฏิรูประบบราชการไทย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาครัฐ ทั้งในเชิงโครงสร้างการบริหารจัดการ วิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพราชการ จึงมีการนำแนวคิดเรื่องสมรรถนะมาใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ภาครัฐมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสมรรถนะการแข่งขันองค์กรภาครัฐ (ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2548, น. 13) โดยสำนักงาน ก.พ. ได้สนับสนุนให้ส่วนราชการและจังหวัดบริหารทรัพยากรมนุษย์ ตาม

กรอบความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ/จังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552) ในส่วนของด้านการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562b, น. 6-8) ได้กล่าวถึงสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่นๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานคนทุกคนมีศักยภาพภายใน (Potential) ซึ่งเป็นความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล แต่แต่ละคนมีศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านแฝงอยู่แล้ว แต่อาจยังไม่ได้แสดงออกให้เห็น จนกว่าจะได้รับภาระกระตุ้นหรือได้รับการศึกษาหรือเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแฝงนั้น และเมื่อศักยภาพนั้นปรากฏออกมาหากได้รับการส่งเสริมต่อไป ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในด้านนั้นสูงขึ้น ดังนั้นการได้เรียนรู้สาระความรู้ (Knowledge) และได้รับการฝึกทักษะ (Skills) ต่างๆ รวมทั้งการได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ (Attributes) ที่พึงประสงค์เหล่านั้น สามารถช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้นได้อย่างไรก็ตาม ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้ อาจไม่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน หากบุคคลนั้นขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการปฏิบัติงานหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การขาดความสามารถเชิงสมรรถนะ ดังนั้น ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้ นั้นจะยังไม่ใช้สมรรถนะ จนกว่าบุคคลนั้นจะได้แสดงพฤติกรรมแสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ที่มีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถ นำเสนอเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 6 THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF COMPETENCY: กรอบแนวคิด
เกี่ยวกับสมรรถนะ

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หน้า 8

3. องค์ประกอบของสมรรถนะ

มีผู้ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะ ดังนี้

โบยาซีส (Boyatzis, 1982, pp. 229-234) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ
ที่สำคัญไว้ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motives) คือ เรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายหรือ
สภาพการณ์ โดยปรากฏในรูปแบบที่หลากหลายที่ผลักดันและนำไปสู่พฤติกรรมของแต่ละบุคคล

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Traits) คือ ลักษณะเฉพาะหรืออุปนิสัยของแต่ละคน ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่เหมือนกัน แรงจูงใจและลักษณะเฉพาะตัวเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับที่มีสติและไม่มีสติ

3. ภาพลักษณ์ (Self-image) คือ ความเข้าใจตนเองและการประเมิน ความเข้าใจ คำจำกัดความนี้มาพร้อมกับการสร้างแนวความคิดและการนับถือตนเอง

4. บทบาททางสังคม (Social Role) คือ การรับรู้ว่าตนเองประพฤติ ตามบรรทัดฐานในสังคมที่เป็นที่ยอมรับและเหมาะสมกับกลุ่มหรือองค์กรทางสังคมที่ตนอยู่

5. ทักษะ (Skill) คือ ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นระบบและต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายการทำงาน

สเปนเซอร์และสเปนเซอร์ (Spencer และ Spencer, 1993, p. 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะที่สำคัญไว้ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motive) เป็นสิ่งที่ต้องการของบุคคลอย่างแท้จริงจะเป็นแรงขับในการกำหนดทางเลือกของบุคคล โดยแสดงออกถึงพฤติกรรม หรือการตอบสนองต่อเป้าหมาย หรือการถอยห่างจากสิ่งเหล่านั้น

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) เป็นคุณลักษณะทางกายภาพของบุคคล และรวมถึงการตอบสนองของบุคคลต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ที่เผชิญ

3. มโนทัศน์ของตนเอง (Self-concept) เกี่ยวข้องกับทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) และภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-image) จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรม และทำให้สามารถบอกถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ได้

4. ความรู้ (Knowledge) เป็นขอบเขตของข้อมูลหรือเนื้อหาเฉพาะด้านที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอยู่

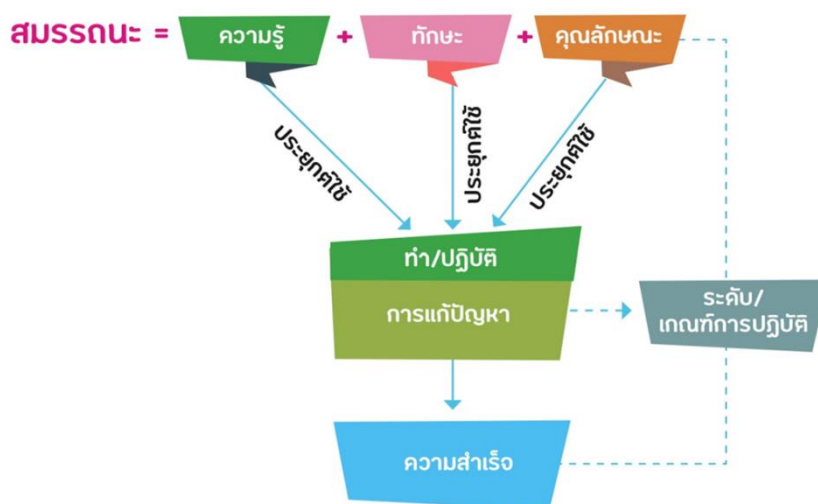
5. ทักษะ (Skill) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งที่ด้านกายภาพ การใช้ความคิดและจิตใจของบุคคลในระดับที่สามารถคิดวิเคราะห์ ใช้ความรู้กำหนดเหตุผลหรือการวางแผนในการจัดการและในขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความซับซ้อนของข้อมูลได้

พาร์รี (Parry, 1997 อ้างถึงใน สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ, 2548, น. 5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะไว้ แต่ได้รวมส่วนที่เป็นบุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) และแรงจูงใจ (Motive) ไว้ด้วยกัน และเรียกทั้งหมดนี้ว่าคุณลักษณะ (Attributes) จึงสรุปองค์ประกอบได้ ดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะ (Attributes) ทั้ง 3 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันซึ่งจะมีผลต่อการ

ปฏิบัติงาน เป็นบทบาทและหน้าที่ที่ความรับผิดชอบ และสามารถประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและ เป็นสิ่งที่ สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้โดยอาศัยการฝึกอบรม

บรานชาร์ทและแทรกเกอร์ (Blanchard และ Thacker, 2007, p. 21) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะไว้ว่า สามารถแบ่งเป็นกลุ่มของความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บุคคลใช้ในการ ทำงานจนประสบความสำเร็จ โดยความรู้ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้รับมาและเก็บจำข้อมูลที่ เชื่อมเข้ากับความรู้เดิมและความเข้าใจในการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ ส่วนทักษะเป็น ความสามารถที่แสดงออกมาในการทำงานความคิดเห็นที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม โดย องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ถือเป็นองค์ประกอบเดียวกับการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทาง สติปัญญาที่ค่อนข้างถาวรอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562b, น. 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ สมรรถนะไว้ดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) คุณลักษณะ / เจตคติ (Attribute / Attitude) 4) การประยุกต์ใช้ (Application) 5) การกระทำ / การปฏิบัติ (Performance) 6) งาน และสถานการณ์ต่างๆ (Tasks / Jobs / Situations) 7) ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance criteria) ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะมีความสัมพันธ์กันดังใน ภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 7 ภาพประกอบ องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หน้า 11

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2547, น. 22-23) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะไว้ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูล หรือสิ่งที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษา แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การศึกษาด้วยตนเองและการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
2. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถที่ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนา และฝึกฝนจนเกิดความเชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ทักษะการบริหารจัดการ (Management skills) และทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน (Technical skills)
3. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะบุคคลที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยง่าย

จากการนำเสนอองค์ประกอบของสมรรถนะ ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบของสมรรถนะ ที่จะนำมาเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งที่จะนำไปใช้ในการวิจัยนี้ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ตามแนวคิดของอาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2547) และพาร์รี่ (Parry, 1997) เป็นหลักมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้

1. ด้านความรู้ เป็นข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกสั่งสมที่รับเข้ามาเชื่อมเข้ากับความรู้เดิม เกิดความเข้าใจในการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ มาจากการเข้ารับการศึกษ จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ จากการศึกษาด้วยตนเอง และการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น
2. ด้านทักษะ เป็นความสามารถที่แสดงออกจากการปฏิบัติทางด้านร่างกาย และทักษะทางสมมติปัญญาในระดับความสามารถในการคิด เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น เป็นความคิดที่ซับซ้อนในข้อมูลได้ หรือทักษะทางสังคม ทักษะเป็นความสามารถที่ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนา และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ
3. ด้านคุณลักษณะ คือ คุณสมบัติหรือคุณลักษณะทางด้านจิตใจ เช่น ความคิด ความรู้สึก เจตคติ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล เป็นลักษณะประจำตัวหรือคุณสมบัติเฉพาะบุคคลที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยง่าย และควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562c) การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิด 10 สมรรถนะมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนได้หลายลักษณะ ทั้งพัฒนาผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน วันหรือกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรในโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

2. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนผ่านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ในทุกกลุ่มสาระ และอาจจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระต่าง ๆ (Subjects / Disciplines/Areas) ได้ ไม่เท่ากัน นอกจากนี้ยังพัฒนาผ่านสาระที่เป็นเรื่องราวเหตุการณ์และประเด็นสำคัญในปัจจุบัน (Current Issues) บริบท (Context) รวมทั้งประสบการณ์และกิจกรรม (Experiences & Activities)

3. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาจจะผสมและบูรณาการหลาย ๆ สมรรถนะทั้งที่เป็นสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักนั้น หรือสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักอื่น ๆ

4. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะใด ๆ นั้นผู้สอนต้องวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ความรู้ที่จำ เป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งเลือกมาจากเนื้อหาสาระ มโนทัศน์ของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ

4.2 ทักษะที่จำ เป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งเลือกมาจากทั้งทักษะสำคัญของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ และทักษะที่เป็นองค์ประกอบหลักของสมรรถนะ

4.3 เจตคติ คุณลักษณะนิสัย แรงจูงใจ ฯลฯ ที่จำ เป็นต่อการเกิดสมรรถนะ

4.4 สถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำ สมรรถนะที่ต้องการไปใช้ หลังจากนั้นจึงนำ สมรรถนะมาแตกเป็นสมรรถนะย่อยตามระดับการเรียนรู้เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 51 ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes / Specific Competencies) และออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences) ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ และสามารถนำ ความรู้ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

นอกจากนี้กล่าวถึงแนวทางการนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนการ นำ กรอบสมรรถนะหลักมาสู่การพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนและในโรงเรียนทำได้หลายทาง ในที่นี้ ขอเสนอแนะ 6 แนวทาง ซึ่งครูสามารถเลือกใช้ตามความพร้อมและบริบทโรงเรียนและความถนัด ของตนดังนี้

แนวทางที่ 1 ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ สมรรถนะ ซึ่งครูเห็นว่าสอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และคิดกิจกรรมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาสมรรถนะนั้นเพิ่มขึ้นเป็นการช่วยเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้นมีความหมาย และเกิด สมรรถนะที่ต้องการ

แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต่อยอด เพิ่มเติมจากงานเดิมให้ต่อเนื่องไปถึงขั้นการฝึกฝนการนำ ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้เรียนรู้แล้ว ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนรู้นั้น

แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะเป็นการจัดการ เรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และ เพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียน การสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐานผลงานตัวชี้เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำ สมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งและนำ ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนา สมรรถนะหลักที่ต้องการ

แนวทางที่ 5 บูรณาการ ผลงานหลายสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำ สมรรถนะหลักหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้งและวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง แล้วออกแบบการสอนที่มี ลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมโดยเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวันเป็นการสอดคล้องสมรรถนะที่ ส่งเสริมการทำกิจวัตรประจำ วันต่าง ๆ ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น เป็นการ ใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้วเป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะซึ่งนอกจากจะช่วย ให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการแล้วยังช่วยทำ ให้การทำ กิจวัตรประจำวันของผู้เรียนมีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงเป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเน้น“การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการจึงทำให้สามารถลดเวลาเรียน เนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็นเพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง จะได้รับการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนเป็นการบูรณาการมากขึ้นในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว – ช้าแตกต่างกันได้ โดยปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประสบความสำเร็จ คือการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

จะเห็นได้ว่าแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตเป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงเป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ การออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาจจะผลานและบูรณาการหลาย ๆ สมรรถนะทั้งที่เป็นสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักนั้น หรือสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักอื่น ๆ

5. แนวทางการประเมินสมรรถนะ

การประเมินสมรรถนะ หมายถึงเครื่องมือสำหรับนำไปสู่การจัดทำแผนการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารบุคลากรบนพื้นฐานของความสามารถเชิงสมรรถนะ (Competency-Based Human Resources Management) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ของบุคลากร ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อันจะเอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรในที่สุด (กระทรวงสาธารณสุข, 2548) วิธีการประเมินพฤติกรรมที่ตรงไปตรงมามากที่สุด คือการสังเกตพฤติกรรม จดบันทึก และทำการประเมิน ในการสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรมนั้น มีสมมุติฐาน 2 ประการที่จะทำให้การสังเกตพฤติกรรมมีความถูกต้อง กล่าวคือ 1. ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องทำด้วยความตรงไปตรงมา และ 2. ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องใกล้ชิดเพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูกประเมินได้การที่จะสร้างแบบวัดแบบข้อสอบที่มีการตอบแล้วให้คะแนนตามการตอบว่าผิดหรือถูกจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ หรือถ้าจะสร้างแบบวัดสมรรถนะแบบมีการตอบแล้วให้คะแนนตามการตอบว่าผิด หรือถูกจะเป็นการวัดความรู้เรื่องสมรรถนะ ไม่ใช่วัดว่าบุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงสมรรถนะหรือไม่ และมากน้อยเท่าใด เครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคุณสมบัติที่สำคัญของเครื่องมือในการวัด (ประมา ศาสตรระจุ, 2550) ผลที่ได้จากการประเมินจะได้แก่ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น โดยที่ความเที่ยงตรงหมายถึงการวัดในสิ่งที่ต้องการวัดให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ตรงประเด็นมากที่สุด และความเชื่อมั่นหมายถึง สิ่งที่ต้องการวัดซ้ำ ๆ ควรจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกันทุกครั้งและความเที่ยงตรงของการวัดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวัดเป็นสำคัญ และการวัดที่เริ่มต้นจากการเขียนพฤติกรรมที่ชัดเจนยังไม่เพียงพอที่จะบอกความเที่ยงตรงได้ซึ่งการใช้วิธีศึกษาจากแหล่งข้อมูลร่วมด้วยจะช่วยให้แปลผลได้ชัดยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2548) กล่าวถึงการประเมินสมรรถนะ ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ 3 กลุ่ม คือ

1. แบบทดสอบการทำงาน (Tests of Performance) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้รับการทดสอบทำงานบางอย่าง เช่น การเขียนอธิบายคำตอบ การเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด หรือการคิดว่าถ้ารูปทรงเรขาคณิตที่แสดงบนจอหมุนไปแล้วจะเป็นรูปใด

2. แบบสังเกตพฤติกรรม (Behavior Observations) เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการทดสอบในบางสถานการณ์ แบบทดสอบประเภทนี้ต่างจากประเภทแรกตรงที่ผู้เข้ารับการทดสอบไม่ได้ต้องพยายามทำงานอะไรบางอย่างที่ออกแบบมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่เป็นการถูกสังเกตและประเมินพฤติกรรมในบางสถานการณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเข้าสังคมพฤติกรรมการทำงาน การสัมภาษณ์ก็อาจจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

3. แบบรายงานตนเอง (Self-Reports) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเองเช่น ความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพแบบสอบถาม แบบสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ การตอบคำถามประเภทนี้ อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับ

ความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบการสัมภาษณ์อาจเป็นการผสมกันระหว่าง การสังเกตพฤติกรรม (Behavior Observations) และรายงานตนเอง (Self-Reports) เพราะการถามคำถามในการสัมภาษณ์อาจเกี่ยวข้องกับ ความรู้สึก

เดสเลอร์ (Dressler, 1997) ได้กล่าวถึง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่เป็นทางการ มีดังนี้

1.วิธีการประเมินแบบกราฟ (Graphic Rating Scale Method) เป็นเทคนิควิธีที่นิยมใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานมากที่สุด แบบประเมินจะมีสเกลแสดงรายการคุณลักษณะและช่วงของผลการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละคน บุคลากรจะได้รับการจัดลำดับด้วยการให้คะแนนที่จะอธิบายถึงระดับการปฏิบัติงาน ในแต่ละคุณลักษณะ เช่น คุณภาพงาน ปริมาณงาน ความเชื่อถือได้ เป็นต้น

2. วิธีการจัดลำดับทางเลือก (Alternation Ranking Method) เป็นการจัดเรียงลำดับบุคลากรที่ปฏิบัติงานจากดีที่สุดไปสู่ปฏิบัติงาน โดยถือเกณฑ์คุณลักษณะงานเฉพาะอย่าง โดยการเขียนรายชื่อบุคลากรทุกคน จะให้ค่าคะแนน แล้วจัดเรียงลำดับบุคลากรจากผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดไปสู่ที่ได้คะแนนน้อยที่สุด

3. วิธีเปรียบเทียบ เป็น คู่ (Paired Comparison Method) เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานที่บุคลากรแต่ละคนจะถูกเปรียบเทียบกับทุก ๆ คนในกลุ่มที่ลักษณะงานเปรียบเทียบกันได้ และการประเมินบุคลากรแต่ละคนเกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อย

4. วิธีการกระจายความถี่ (Forced Distribution Method) เป็นการประเมินการทำงานของบุคลากรแต่ละคน ซึ่งผู้ประเมินจะต้องกำหนดบุคลากรเป็นกลุ่ม โดยยึดเกณฑ์การปฏิบัติงานแล้ว กระจายความถี่ในรูปโค้งปกติการตัดสินใจการกระจายบุคลากรมี ดังนี้

4.1 มีผลการปฏิบัติงานในระดับสูง ให้ร้อยละ 15

4.2 มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ให้ร้อยละ 20

4.3 มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ให้ร้อยละ 30

4.4 มีผลการปฏิบัติงานค่อนข้างต่ำ ให้ร้อยละ 20

4.5 มีผลการปฏิบัติงานในระดับต่ำ ให้ร้อยละ 15

5. วิธีการประเมินโดยใช้เหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident Method)

เป็นการประเมินการทำงานที่ผู้ประเมินรายงานเหตุการณ์ที่จะอธิบายพฤติกรรมการทำงาน ข้อความที่รายงานถือว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญที่จะใช้เป็นตัวอยางการทำงานที่ดี หรือไม่ดีในการให้คะแนนบุคคล หัวหน้างานจะต้องบันทึกประจำวันเหตุการณ์พฤติกรรม

ทำงานของผู้ได้บังคับบัญชาแต่ละคน และทุก 6 เดือนจะมาประชุมร่วมกัน เพื่ออภิปรายผลการปฏิบัติงานที่ดีและไม่ดีโดยใช้เหตุการณ์สำคัญตัวอย่าง

6. รูปแบบการเรียงความบรรยาย (Narrative Forms) เป็นการประเมินโดยการเขียนบรรยาย เพื่อประเมินบุคลากรในด้านมาตรฐาน ความก้าวหน้า และการพัฒนางานการวิเคราะห์และวางแผนปรับปรุงการประเมินผล เพื่อช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน ในขั้นสุดท้ายจะอภิปรายผลการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นด้านการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน

7. สากลการจัดลำดับพฤติกรรม (Behaviorally Anchored Rating Scales) เป็นวิธีการประเมิน โดยการรวมข้อดีของแบบเรียงความบรรยายและแบบใช้เหตุการณ์สำคัญและการจัดลำดับด้วยการกำหนดสเกลประมาณของผลการปฏิบัติงานว่าดี หรือไม่ดี พร้อมกับประเมินพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

7.1 การวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญ

7.2 พัฒนาผลการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

7.3 กำหนดเหตุการณ์ใหม่

7.4 กำหนดสเกลของเหตุการณ์

7.5 พัฒนาเครื่องมือ

8. วิธีการบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์ (Management by Object Method) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์การทำงานโดยบุคลากร การกำหนดแผนปฏิบัติ โดยระบุถึงวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ มีการยินยอมให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนการวัดผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์และแก้ไข วัตถุประสงค์ได้เมื่อจำเป็น รวมทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ สำหรับอนาคต วิธีการดังกล่าว มี 6 ขั้นตอน คือ

8.1 กำหนดเป้าหมายขององค์กร (Set the Organization Goals)

8.2 กำหนดเป้าหมายของแผนก (Set Departmental Goals)

8.3 อภิปรายเป้าหมายของแผนก (Discuss Department Goals)

8.4 กำหนดขอบเขตและผลที่คาดหวัง (Define Expected Results /Set the Individual Goals)

8.5 ทบทวนผลการปฏิบัติ: การวัดผลลัพธ์ (Reviews Performance: Measurement the Results)

8.6 ใจให้มีการป้อนกลับ (Provide Feedback)

จากการวิเคราะห์รูปแบบของการประเมินพบว่า มีหลากหลายรูปแบบการประเมินที่แตกต่างกันดังเช่น

1. แบบทดสอบความรู้ ซึ่งเป็นเทคนิคการประเมินสมรรถนะโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้หรือสมรรถนะตามที่กำหนด เช่น การเขียนอธิบายคำตอบ การเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุด

2. แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการทดสอบในบางสถานการณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเข้าสังคมพฤติกรรมการทำงาน การสัมภาษณ์ก็อาจจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

3. แบบรายงานตนเอง เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความรู้สึก ทักษะคติ ความเชื่อ ความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบสอบถาม แบบสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ

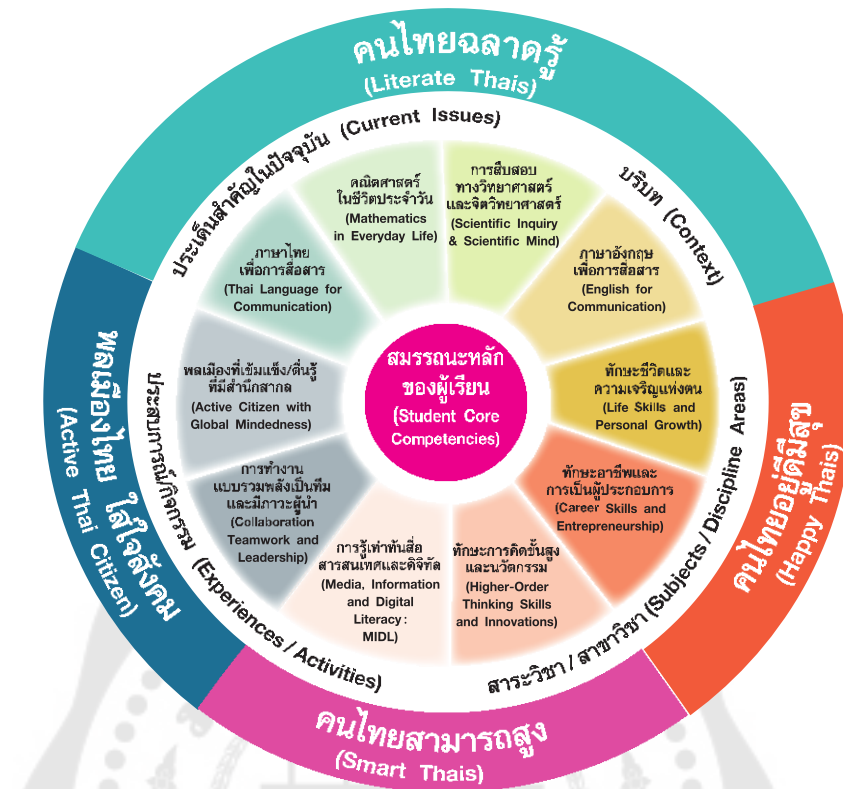
6. กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบสมรรถนะหลักที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ 10 สมรรถนะซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ เป็นสมรรถนะที่ 1) สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ 2) สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต 3) ส่งเสริมการใช้ศาสตร์พระราชา พระราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 และพระราชดำรัสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 4) ให้ความสำคัญกับความเป็นไทย ความเป็นชาติไทย เพื่อดำรงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ถาวรสืบไป 5) สอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามวัยของมนุษย์และตอบสนองต่อความแตกต่างที่หลากหลายทั้งของผู้เรียน บริบท และภูมิสังคม และ 6) สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

สมรรถนะทั้ง 10 ประการนี้ เป็นสมรรถนะหลักที่เด็กและเยาวชนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาในช่วงเวลา 12 ปี ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ สมรรถนะทั้ง 10 ประการ ได้แก่ 1) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2) คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3) กระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ 4) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน 6) ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ 7) ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม 8) การ

รู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล 9) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และ 10) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง/ตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล

คณะทำงานได้พัฒนารายการสมรรถนะหลักทั้ง 10 สมรรถนะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งได้พัฒนาแนวทางการนำสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ 6 แนวทางและนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนสังกัดต่างๆ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ กระบวนการนำไปใช้ในโรงเรียนสังกัดต่างๆ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ กระบวนการนำไปใช้ผลที่เกิดขึ้นกับครูและนักเรียน รวมทั้งปัจจัยที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของครูลดการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการปรับ/พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลและการประเมินผล รวมทั้งการพัฒนาครูให้สามารถเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ทักษะกระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สมรรถนะทั้ง 4 นี้ เป็นสมรรถนะที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนไทย เป็นคนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) คือ มีความรู้และเครื่องมือพื้นฐานที่จะใช้ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนสมรรถนะทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน และทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีชีวิตที่ อยู่ดีมีสุข (Happy Thais) สำหรับทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรมรวมทั้งการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถให้เด็กและเยาวชนไทยคิดเก่ง และรู้ทันโลก ทำให้เด็กและเยาวชนไทยเก่งขึ้น มีความสามารถสูงขึ้น (Smart Thais) ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลกด้วย ส่วน 2 สมรรถนะสุดท้ายคือ สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง/ตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล จะช่วยให้เด็กและเยาวชนไทยเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้นำที่ดีและเป็นพลเมืองไทยที่ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizen) มีความรับผิดชอบมีส่วนร่วมในกิจการของสังคมและผดุงความเป็นธรรมในสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตลอดไปดังแผนภาพ

ภาพประกอบ 8 สมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะ

สมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะ

1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
2. คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
3. การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์
4. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
5. ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน
6. ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ
7. ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม
8. การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล
9. การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ
10. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง/ตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล

7. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ เป็นการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่างๆ เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ จึงทำให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญเป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง จะได้นำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนเป็นการบูรณาการมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้นผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าในการเรียนตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว – ช้า แตกต่างกันได้ ในส่วนการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประสบความสำเร็จ

สาระข้างต้นกล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะต่างๆ ในการนำกรอบสมรรถนะหลักทั้ง 10 สมรรถนะสู่การพัฒนาผู้เรียนนั้นมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนได้หลายลักษณะทั้งพัฒนาผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมในโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

2. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนผ่านเนื้อหาสาระต่างๆ ในทุกกลุ่มสาระและอาจจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระต่างๆ (Subjects/Disciplines/Areas) ได้ไม่เท่ากัน นอกจากนี้ยังพัฒนาผ่านสาระที่เป็นเรื่องราวเหตุการณ์และประเด็นสำคัญในปัจจุบัน (Current Issues) บริบท (Context) รวมทั้งประสบการณ์และกิจกรรม (Experiences & Activities)

3. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาจจะผสมและบูรณาการหลายๆ สมรรถนะทั้งที่เป็นสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักนั้น หรือสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักอื่นๆ

4. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะใดๆ นั้น ผู้สอนต้องวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ดังนี้

4.1 ความรู้ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการซึ่งเลือกมาจากเนื้อหาสาระ มโนทัศน์ของศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ

4.2 ทักษะที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งเลือกมาจากทั้งทักษะสำคัญของศาสตร์สาขาต่างๆ และทักษะที่เป็นองค์ประกอบหลักของสมรรถนะ

4.3 เจตคติ คุณลักษณะนิสัย แรงจูงใจ ฯลฯ ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะ

4.4 สถานการณ์ต่างๆ ที่จำสมรรถนะที่ต้องการไปใช้ หลังจากนั้นจึงนำสมรรถนะมาแตกเป็นสมรรถนะย่อยตามระดับการเรียนรู้เพื่อออกแบบผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes/Specific Competencies) และออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences) ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ และสามารถนำความรู้ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

8. แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะหลักผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้

สมรรถนะที่กำหนดขึ้นข้างต้นมีลักษณะเป็นสมรรถนะหลัก (Core Competencies) หมายถึง สมรรถนะที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนเพื่อใช้ในการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพในครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศและโลกและเป็นฐานของสมรรถนะ(ระดับที่สูงกว่า)เฉพาะงานหรือสมรรถนะวิชาชีพหรือสมรรถนะองค์กรในอนาคตของผู้เรียน นอกจากนี้ยังหมายถึงรวมถึงลักษณะสำคัญร่วมที่สามารถพัฒนาข้ามกลุ่มหรือผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้ ในส่วนนี้จึงขอยกตัวอย่างข้อมูลความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสมรรถนะหลักกับแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตาราง 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สมรรถนะ	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
<p>1) สมรรถนะหลักด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร(Thai Language for Communication)</p>	<p>- ฟัง พูด อ่าน และเขียน คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พลเมืองและการเป็นพลเมือง เศรษฐศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม</p> <p>- ใช้ภาษาไทยถ่ายทอดความคิดหรือสนับสนุนจุดยืนทางความคิดของตนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคม ศาสนา และวัฒนธรรมด้วยท่าทีที่เหมาะสม</p> <p>- ใช้ภาษาไทยในการสนทนาโต้แย้งนำเสนอความคิดที่สร้างสรรค์แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดมุมมองในหัวข้อ/หัวข้อเรื่องประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับ สังคม ท้องถิ่น ศาสนาและวัฒนธรรมหรือระเบียบแบบแผนต่างๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับมุมมองทัศนคติของกลุ่มผู้ชม/ผู้ฟังและบริบท</p> <p>- ใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้เรื่องราวเรื่องเล่ารายละเอียด รายงาน รายการ คำอธิบายโต้แย้ง ภาพประกอบ ตาราง แผนที่ แผนภูมิ ตาราง รูปถ่าย รวมทั้งภาพจากกระยะไกล ภาพจากดาวเทียมและภาพเสมือนจริง</p>
<p>2) สมรรถนะหลักด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life)</p>	<p>- ใช้แนวคิด และความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ในการอธิบาย แนวโน้ม แบบรูป และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ชุมชน ท้องถิ่น</p> <p>- ใช้แนวคิดและความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ในการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงในชุมชน</p> <p>- เรียนรู้แนวคิดทางคณิตศาสตร์และสร้างความคิดรวบยอด ผ่านเนื้อหา สาระเกี่ยวกับสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและบริบท</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

สมรรถนะ	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
3) สมรรถนะหลักด้านการสืบสอบ วิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)	- สืบสอบความรู้ มโนทัศน์ด้านสังคม ศาสนาและ วัฒนธรรม จากเรื่องราวบริบทรอบตัว แหล่งสื่อ ต่างๆ และดิจิทัล หลักฐานเชิงประจักษ์
4) สมรรถนะหลักด้านภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร (English for Communication)	- ใช้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พลเมืองและการเป็นพลเมือง เศรษฐกิจศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม - ใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับลำดับช่วงเวลา/ขั้นตอนที่ เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พลเมืองและ การเป็นพลเมือง เศรษฐศาสตร์ ศาสนา และ วัฒนธรรม - ใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พลเมืองและการเป็น พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรมเป็น ข้อความหรือบทอ่านสั้นๆ - สืบค้นข้อมูลจากตำราหรืออินเทอร์เน็ตที่เป็น ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พลเมืองและการเป็น พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม - ใช้สมรรถนะภาษาอังกฤษด้านการฟัง หรืออ่าน และจดบันทึกย่อๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พลเมืองและการเป็นพลเมือง เศรษฐกิจศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม

ตาราง 2 (ต่อ)

สมรรถนะ	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
5) สมรรถนะหลักด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ปัญหาในชีวิต ปรับตัวต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงและดำเนินชีวิตให้พอควร มีความสมดุลทุกด้านโดยการน้อมนำหลักศาสนาที่ยึดถือมาใช้ - ปฏิบัติตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วางตนได้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม - ชื่นชมความงามของศิลปวัฒนธรรม มีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมสืบทอด ส่งต่อทะนุบำรุงรักษาให้ดำรงสืบไป
6) สมรรถนะหลักด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship)	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณธรรม รับผิดชอบต่อสังคม พร้อมเกื้อกูลสังคม และมีจรรยาบรรณ - พัฒนาอาชีพ และการประกอบการแบบใหม่โดยใช้บริบททางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม
7) สมรรถนะหลักด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher-Order Thinking Skills and Innovation: HOTS Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking)	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ วิพากษ์ ประเมินข้อมูลและเหตุผล สรุปและให้ความเห็นที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข - ผิ่กฝนตัดสินใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุขบนฐานข้อมูลเหตุผล และหลักฐานอย่างหลากหลายเหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรม - ระบุปัญหาทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา หาวิธีการแก้ปัญหา และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด โดยไม่ส่งผลใดๆต่อความสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก - ลงมือแก้ปัญหาทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบด้วยสำนึกของการเป็นพลเมืองดี

ตาราง 2 (ต่อ)

สมรรถนะ	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - มีความยืดหยุ่นทางความคิด/มองและให้ความเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประเด็นทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเปิดใจยอมรับความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรมที่มีแง่มุมที่หลากหลาย - คิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ แบบแผนการดำรงชีวิตในสังคมรูปแบบใหม่ๆ ที่แตกต่างจากเดิมและเหมาะสมกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยอธิบายความคิดหรือแบบแผนการดำรงชีวิตรูปแบบใหม่
<p>8) สมรรถนะหลักด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้และเข้าใจแนวคิดของสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารในโลกออนไลน์ - ศึกษาและเรียนรู้กลไกของการละเมิดสิทธิในโลกไซเบอร์ (Cyber Bullying) และแสวงหาวิธีป้องกันแก้ไข
<p>9) สมรรถนะหลักด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อยู่ร่วมกันและมีส่วนร่วมทำงานแบบรวมพลังตามบทบาทเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน - สร้างความเป็นผู้นำที่สามารถแก้ปัญหาและใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพื่อชี้แนะแนวทางให้ไปสู่เป้าหมายสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและนำจุดเด่นของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกันทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการพัฒนาชุมชน สังคม ท้องถิ่น - ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม/ชุมชนไว้วางใจเปิดใจรับฟังความคิดเห็น มุมมอง และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างเต็มที่ - สนับสนุน แบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดใส่ใจในการประสานความคิด ประนีประนอม เสนอทางเลือกและแนวปฏิบัติที่ทุกฝ่ายยอมรับ

ตาราง 2 (ต่อ)

สมรรถนะ	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิกในสังคม - น้อมนำหลักธรรมที่นับถือมาใช้เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข - เคารพความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ
10)สมรรถนะหลักด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง/ตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ประเด็นทางสังคม (Controversial issue) ในการอภิปรายสถานเสวนา (Dialogue) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล - ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ (Public Policy) เพื่อนำเสนอทางเลือกใหม่ หรือส่งเสริมให้มีการบังคับใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่สังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรม

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะหลักผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาสมรรถนะหลักเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนในจังหวัดชลบุรีเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ และให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

9.แนวทางการนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียน

การนำกรอบสมรรถนะหลักมาสู่การพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนและในโรงเรียนทำได้หลายทาง ในที่นี้ขอเสนอแนะ 6 แนวทางซึ่งครูสามารถเลือกใช้ได้ตามความพร้อมและบริบทโรงเรียนและความถนัดของตนดังนี้

แนวทางที่ 1 ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกสมรรถนะ ซึ่งครูเห็นว่าสอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และคิดกิจกรรมเสริม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้นเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้น มีความหมาย และเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิมต่อเติมสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต่อยอด เพิ่มเติมจากงานเดิม ให้ต่อเนื่องไปถึงขั้นการฝึกฝนการนำความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้เรียนรู้แล้วไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนอยู่นั้น

แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่างๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด

เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นจิวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการ

แนวทางที่ 5 บูรณาการ ผสานหลายสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะหลักหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้งและวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมโดยเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิต ในกิจวัตรประจำวัน

เป็นการสอดแทรกสมรรถนะที่ส่งเสริมการทำกิจวัตรประจำวันต่างๆ ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น เป็นการใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้ว เป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะ ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการแล้วยังช่วยทำให้การทำกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

3. สมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

ทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำอธิบาย

มีเป้าหมายและการวางแผนอาชีพตามความสนใจและความถนัด มีความรู้ และทักษะพื้นฐานสู่อาชีพที่เหมาะสมมีทักษะและคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน มีทักษะในการทำงานและพัฒนางาน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้และทักษะพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการที่ดี สามารถคิดสร้างงานสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว หรือสังคม

สมรรถนะของทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

1. วิเคราะห์ตนเอง ค้นหาเป้าหมายของชีวิตเตรียมทักษะเฉพาะอาชีพและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และสติปัญญาและฝึกฝนอาชีพที่สนใจอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต
2. กำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน วางแผนจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่น อดทน รับผิดชอบ และเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
4. คิดและปฏิบัติงานใดๆ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือทำพอประมาณอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันบนฐานของความรู้และคุณธรรม
5. มีความรู้และทักษะพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีสามารถการวางแผนการลงทุน การผลิต การตลาด การบริหารจัดการด้านทรัพยากร บุคลากร และการเงิน
6. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ มีจรรยาบรรณและความรับผิดชอบต่อสังคม

คำอธิบายสมรรถนะหลักทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ

ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการเป็นความสามารถของบุคคลที่มุ่งเน้นการสร้างความพร้อมสำหรับการทำงาน การประกอบอาชีพ และเป็นผู้ประกอบการที่เกื้อกูลสังคม โดยบุคคลต้องรู้จักความถนัด ความสนใจของตนเอง และนำสู่การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง การพัฒนาทักษะในการทำงาน การทำงานด้วยการพึ่งพาตนเอง ยึดหลักการบริหารจัดการ และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงานเป็นการประกอบการที่เน้นนวัตกรรม การสร้างผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพสูง มีจรรยาบรรณพร้อมรับผิดชอบต่อสังคม

ความรอบรู้ทางการเงิน เป็นความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคคลในการจัดการการเงิน และการสร้างทัศนคติทางการเงินโดยอาศัยความรู้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างครบถ้วน จนสามารถจัดการการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการสร้างรายได้ การควบคุมการใช้จ่าย การเก็บออม การแปลงเงินออมเป็นทรัพย์สิน การลงทุนเพื่อสร้างรายได้และการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สิน

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่ยึดสมมาจากการศึกษาการค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

1. ความรู้ผู้ประกอบการ บุคคลที่จัดตั้งธุรกิจใหม่ โดยเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางธุรกิจ เพื่อหาผลกำไรและการเติบโตจากโอกาสในการประกอบการและรวบรวมทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับลงทุนในกิจการค้นหาความต้องการของตลาดและเปิดกิจการใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการ

2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ กระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปร่างและรสชาติของอาหารให้มีลักษณะแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมเพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณภาพสามารถเก็บไว้รับประทานได้เป็นระยะเวลาอันยาวนาน และงานเทคนิคที่ต้องอาศัยความชำนาญประสบการณ์ในอันที่จะออกแบบและผลิตหีบห่อให้มีความเหมาะสมกับสินค้าที่ผลิตขึ้นมา

3. ความรู้ด้านงานธุรกิจ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการผลิตการจำหน่ายการแลกเปลี่ยนสินค้า

ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้

2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น การดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้

3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้คุณพัฒนา

ความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย

1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต

2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น

3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นนำพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง

4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่างๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด

5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

4. กรอบและแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

จากนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริมการค้า และการลงทุนของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาแผนการศึกษาให้สอดคล้องและรองรับกับความต้องการพัฒนาตามบริบท

ของแต่ละพื้นที่ในเขต พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) โดยให้
กรอบและแนวคิดในการพัฒนา การศึกษา ดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ 2560 - 2564)

1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)
3. นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
4. บริบทและลักษณะของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC : Eastern Economic Corridor)
5. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การกำหนดใหม่“ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาวพร้อมกับ การปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง จะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วน และนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหา ในทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงการรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่าน ประเทศไทยไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษา บทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากัน

1.1 กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้ดำเนินการร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ ดังนี้

1.2 วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

1.3 เป้าหมาย

1.3.1 ความมั่นคง

1) การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคง ในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง

2) ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางและที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองมีความมั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล

3) สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น

4) ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

5) ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

1.3.2 ความมั่งคั่ง

1) ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับเป็นประเทศ ในกลุ่มรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลงประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา อย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น

2) เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูงสามารถสร้างรายได้ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ สร้างฐานะเศรษฐกิจสังคมแห่งอนาคตและเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยง ในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุนและการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับ ภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง

3) ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาคนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

1.3.3 ความยั่งยืน

1) การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติ

เกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ

2) การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับกฎระเบียบ ของประชาคมโลก ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

3) ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 วัตถุประสงค์

1.4.1 เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์

1.4.2 เพื่อเพิ่มการกระจายโอกาสและคุณภาพการให้บริการของรัฐอย่างทั่วถึง เท่าเทียม เป็นธรรม

1.4.3 เพื่อลดต้นทุนให้ภาคการผลิตและบริการ

1.4.4 เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการด้วยนวัตกรรม

1.5 ยุทธศาสตร์ชาติ

การที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาวและกำหนดแนวทางการพัฒนา ของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วคนไทยมีความสุข อยู่ดีกินดี สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนา ในระยะ 20 ปีต่อจากนี้ไป จะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1.5.1 ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศและช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย

1.5.2 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนา อย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร

1.5.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทยมีครอบครัวที่มั่นคง

1.5.4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม

1.5.5 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและมีความมั่นคงด้านน้ำรวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติและพัฒนามุ่งสู่การเป็นสังคมสีเขียว

1.5.6 ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจมีสมรรถนะสูงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสมมีธรรมาภิบาล

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

2.1 หลักการ

การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็น 5 ปีแรก ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) สู่การปฏิบัติโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีหลักการที่สำคัญ คือ

2.1.1 ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการ ความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาคนมีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ มีที่ยืนและเปิดโอกาสให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุข และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

2.1.2 ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาพที่ดีสำหรับ คนไทย พัฒนาคคนใหม่ความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์ และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

2.1.3 ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคตินิพนธ์ ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

2.1.4 ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรก และเป้าหมายในระดับย่อยลงมา ควบคู่กับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs)

2.1.5 ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปีที่ต่อยอด ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว”

2.2 เป้าหมายรวม

เป้าหมายรวมประกอบด้วย 6 เป้าหมาย โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 เป้าหมาย ดังนี้

2.2.1 เป้าหมายที่ 1 คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติ และพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัว ได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย

2.2.2 เป้าหมายที่ 2 ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน ลดลง เศรษฐกิจ ฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการ ทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

2.2.3 เป้าหมายที่ 6 มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทันท่วงที โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

2.3 วัตถุประสงค์

2.3.1 เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถ สามารถพัฒนาตนเอง ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.3.2 เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีโครงสร้างที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ แข่งขันได้ ยั่งยืน

2.3.3 เพื่อรักษาทุนธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลของระบบนิเวศ

2.3.4 เพื่อสร้างความมั่นคงภายในประเทศ ป้องกันและลดผลกระทบจากภัยคุกคามข้ามชาติ

2.3.5 เพื่อให้การทำงานเชิงบูรณาการในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่ยึดหน้าที่ และพื้นที่ ทำให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพและปราศจากคอร์รัปชัน

2.4 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ 10 ยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

2.4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ มีเป้าหมาย

1) ให้คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมเพิ่มขึ้น

2) คนในสังคมไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น

3) คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องโดยการปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้วยการส่งเสริมใหม่กิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบเรียน ที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะ รวมทั้งเร่งสร้างสภาพแวดล้อมภายใน และโดยรอบสถานศึกษาให้ปลอดจากอบายมุขอย่างจริงจัง พัฒนา

ศักยภาพคนใหม่ทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะ ทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม พัฒนาเด็กวัยเรียน และวัยรุ่นให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงาน และการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน ส่งเสริมแรงงานใหม่ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดงานพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม ผู้สูงอายุวัยต้นให้สามารถเข้าสู่ ตลาดงานเพิ่มขึ้น และยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำใน สังคมมีเป้าหมาย เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐด้วยการเพิ่ม โอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมาย ประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มี คุณภาพของรัฐและมีอาชีพ ทั้งในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การได้รับขยายการคุ้มครองทาง สังคม (Social Protection) และสวัสดิการ (Welfare) ที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมและการ พัฒนาทักษะฝีมือเพื่อประกอบ อาชีพและยกระดับรายได้ โดยขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชน ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ถูกจำกัดศักยภาพ จากสภาพครอบครัว พื้นที่ และสภาพร่างกาย การดูแลนักเรียนยากจนที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลที่ ครอบคลุม ตั้งแต่การสร้างรายได้ ของครัวเรือนการสนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา การให้ ทุนการศึกษาต่อระดับสูงเพื่อป้องกัน ไม่ให้เด็กนักเรียนออกจากโรงเรียนกลางคัน รวมถึงสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในพื้นที่ห่างไกล

2.4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนา ประเทศ คุ้มครองมั่งคั่งและยั่งยืน มีเป้าหมายเพื่อปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็น สถาบันหลัก ของประเทศ และประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน มีโอกาส ในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น โดยการรักษาความ มั่นคงภายใน เพื่อให้เกิด ความสงบในสังคมและดำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติด้วยการสร้าง จิตสำนึกของคนในชาติให้มีความหวงแหน และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ และป้องกัน แก้ไขปัญหาความไม่สงบใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกระบวนการสันติสุขแนวทางสันติวิธี และกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในพื้นที่บนพื้นฐานความแตกต่างทางอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ เพื่อขจัดความขัดแย้งลด ความรุนแรงตามแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

2.4.4 ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย มีเป้าหมายเพื่อลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร

และเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ การเพิ่มคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันให้สูงขึ้นกว่า ร้อยละ 50 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า สามารถให้บริการประชาชนในรูปแบบทางเลือกที่หลากหลาย และมีคุณภาพ ข้าราชการมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ องค์กรมีสมรรถนะสูงและมีความทันสมัย ราชการบริหารส่วนกลางมีขนาดเล็กลง และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ รับผิดชอบ และป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส และยุติธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งเป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทยให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน พร้อมทั้งเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนค่านิยมต่อต้านการทุจริต

3. นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

โดยที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนและอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการ อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและเพื่อกระจายการพัฒนาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ โดยเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ทั่วถึง ซึ่งนโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ที่ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และเขตจังหวัดอันที่ติดต่อกับหรือเกี่ยวข้อง ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาด้วยความพร้อม ด้านการคมนาคม การขนส่งโครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการของผู้ประกอบการ การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ และความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจอื่น โดยที่การดำเนินการดังกล่าวอยู่ระหว่างการจัดทำกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกขึ้น เพื่อดำเนินการไปพลางก่อนการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูประบบเศรษฐกิจการยกระดับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศโดยรวม

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งที่ 2/2560 เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก ลงวันที่ 17 มกราคม 2560 โดยกำหนดความหมายของคำว่า “ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก” หมายถึง พื้นที่ในบริเวณจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ

ระยอง และรวมถึงเขตจังหวัดอื่น ที่ติดต่อหรือเกี่ยวข้อตามทีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนา
 ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กำหนดเพิ่มเติมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและให้
 นิยามความหมายของ “การพัฒนาพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” หมายถึง การ
 กำหนดและการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ ในอสังหาริมทรัพย์ และการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง
 ภายในและภายนอกกระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก เพื่อให้เกิดการบูรณาการอันจะทำให้
 ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและพื้นที่ ต่อเนื่องมีการพัฒนาอย่างสมบูรณ์และยั่งยืนใน
 ทุกมิติ มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและจำเป็นต่อ
 การอยู่อาศัย การค้า การลงทุนการท่องเที่ยว การสาธารณสุข การศึกษา และการอื่น ๆ ที่
 เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างเพียงพอและได้มาตรฐานสากล และให้มีคณะกรรมการนโยบายการ
 พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก คณะกรรมการบริหาร การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ
 พิเศษภาคตะวันออก กำหนดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน โดยมีเลขาธิการ
 คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นผู้บังคับบัญชา ของ
 ผู้ปฏิบัติงาน

4. บริบทและลักษณะของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC: Eastern Economic Corridor)

เนื่องจาก EEC : Eastern Economic Corridor เป็นยุทธศาสตร์เศรษฐกิจของ
 ประเทศที่พัฒนาบนพื้นฐานการเติบโตเศรษฐกิจและสังคมอย่างรอบด้าน (Inclusive Growth) ทั้ง
 เพิ่มรายได้ ของประชาชาติ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ
 ประเทศไปพร้อม ๆ กัน โดยมุ่งหวังให้เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่เบื้องต้น EEC :
 Eastern Economic Corridor พัฒนาครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี
 และระยอง ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้น การพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เป็นตัวอย่างในการผลักดันประเทศตาม
 นโยบายประเทศไทย 4.0 EEC : Eastern Economic Corridor มีเป้าหมายเพื่อดึงดูดนักลงทุนที่มี
 ศักยภาพให้เข้ามาลงทุนใน 10 อุตสาหกรรม แห่งอนาคต โดยรัฐบาลได้เตรียมความพร้อมในเรื่อง
 โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการที่เชื่อมโยงกับ 10
 อุตสาหกรรมเป้าหมาย และสิทธิประโยชน์ที่ให้นักลงทุนควบคู่ กับการยกระดับเส้นทาง
 คมนาคมพื้นฐานทั้งทางบก เรือ และอากาศ

4.1 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อพา
 ประเทศไทย ก้าวข้ามไปสู่ “ประเทศไทย 4.0” ซึ่งเป็นเศรษฐกิจมูลค่าสูง (Value - based
 economy) คือ เศรษฐกิจ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมครอบคลุม 4 มิติ

4.2 การเชื่อมโยงระดับภูมิภาค

ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก EEC (Eastern Economic Corridor) จึงเป็นการ พัฒนาเชิงพื้นที่แห่งแรกที่ขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยประเทศไทย 4.0 และนโยบายอุตสาหกรรม โดยใช้ Smart technology (นวัตกรรม-เทคโนโลยี) กับ Smart People (มนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21) ควบคู่กับความต้องการที่แท้จริง EEC เป็นการเชื่อมโยงระดับภูมิภาค

4.3. โครงการพัฒนา

โครงการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงสุด 5 โครงการ ที่จะเริ่มภายในปี พ.ศ. 2560 (2017) เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่นักลงทุน

4.4 การสร้างท่าเรือแหลมฉบัง โครงการขั้นที่ 3

จัดทำรายละเอียดโครงการร่วมลงทุน (PPP) เพื่อประมวลโครงการพัฒนาท่าเรือ แหลมฉบัง ระยะที่ 3 ให้เป็นท่าเรือที่มีตู้สินค้าผ่านมากที่สุดเป็นอันดับที่ 10 ของโลกมีเป้าหมาย เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และของภูมิภาคที่มีการเปิดเสรีทางการค้า โดยเชื่อมโยง และยกระดับท่าเรือแหลมฉบังเป็นประตูสู่ภูมิภาคทางทะเลพร้อมเพิ่มศักยภาพด้านโลจิสติกส์ ด้วยการเชื่อมโยงการขนส่งระบบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะทางทะเลและทางอากาศ (ท่าเรือ แหลมฉบัง-ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ) ขยายการรองรับจำนวนตู้สินค้าจาก 7 ล้าน เป็น 18 ล้าน TEU/ปี (เพิ่มเป็นร้อยละ 250) เพิ่มการส่งออกรถยนต์ถึง 3 ล้านคัน/ปี (เพิ่มเป็นร้อยละ 300)

4.5 การสร้างเมืองใหม่

การสร้างเมืองใหม่เป็นการพัฒนาเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC: Eastern Economic Corridor) เป็นพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งเป็นฐาน การผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศในด้านอุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลังงานและยานยนต์ เป็นบริเวณ ที่มีศักยภาพความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางถนน รถไฟ ท่าเรือ และนิคมอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาขึ้นเป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียนและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 ประเภท ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต มีพื้นที่ดำเนินการ 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา แบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเขตพัฒนาเมือง ดังนี้

4.5.1 จังหวัดฉะเชิงเทรา พัฒนาเป็นพื้นที่พักอาศัยที่ทันสมัย มีศูนย์กลาง การขนส่ง ระบบรางและรถไฟความเร็วสูงลงสู่ภูมิภาคต่างๆรองรับการย้ายหน่วยงานรัฐและการ พัฒนาไปสู่ ส่วนราชการแห่งใหม่ในอนาคต

4.5.2 จังหวัดชลบุรี พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา ให้เป็นเมืองแห่ง การศึกษา ค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมซึ่งปัจจุบันมี 3 มหาวิทยาลัย และ 6 วิทยาลัย อาชีวศึกษา รองรับศูนย์กลางด้านการศึกษา ศูนย์ฝึกแรงงาน ศูนย์พัฒนาทักษะนานาชาติ เพื่อ ตอบสนองและสอดคล้อง กับความต้องการด้านอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

4.5.3 ศรีราชา แหลมฉบัง พัฒนาให้เป็นเมืองแห่งความสัมพันธ์ระหว่างที่ อยู่อาศัย สถานที่ทำงานศรีราชาที่มีความเป็นเมืองและความเรียบง่าย เพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่ธรรมชาติ ส่วนแหลมฉบังมีท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่และเป็นประตูหลัก แห่งการส่งออกสินค้า สู่อเมริกาและทั่วโลก

4.5.4 พัทยา สัตหีบ พัฒนาเป็นกลุ่มเมืองท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ทั้งด้าน การท่องเที่ยว ธุรกิจ โรงแรม การประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ เชิงครบครัน เชิงสุขภาพ การแพทย์ การดูแลผู้สูงอายุ และการฟื้นฟูสุขภาพ

4.5.5 อุตะผา เป็นที่ตั้งของศูนย์ให้บริการด้านอากาศยาน และพาณิชย นาวิของภูมิภาค ในอนาคตเสริมธุรกิจการบินและโลจิสติกส์ (Headquarter Center/Research center/Recreative Center) กลไกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวพัทยานับานานาชาติ จุดเชื่อมต่อบริบท ขนส่งทางรางและถนนสายหลัก ในอนาคต

4.5.6.1 การต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) คือ

- 1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next – Generation Automotive)
- 2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics)
- 3) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(Affluent , Medical and Wellness Tourism)

- 4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology)
- 5) อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร (Food for The Future)

4.5.6.2 การเติม 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) คือ อุตสาหกรรม ใหม่ ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันและมีผู้สนใจลงทุนประกอบด้วย

- 1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics)
- 2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics)

3) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals)

4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital)

5) อุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

5. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนใหม่มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึง ความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จึงกำหนดเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาการศึกษาฯ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ดังนี้

5.1 เป้าหมายหลัก

5.1.1 คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต

5.1.2 กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

5.1.3 มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

5.1.4 คนไทยได้รับโอกาสในเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

5.1.5 ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน

5.2 วิสัยทัศน์

“มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม”

“ผู้เรียน” หมายถึง เด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษาและประชาชน ที่ได้รับบริการ จากกระทรวงศึกษาธิการ

“มีความรู้คู่คุณธรรม” หมายถึง รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริต
ขยันอดทน สติปัญญา แบ่งปันซึ่งเป็น 2 เงื่อนไขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“มีคุณภาพชีวิตที่ดี” หมายถึง มีอาชีพ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
ในการดำรงชีวิต “มีความสุข” หมายถึง ความอยู่ดีมีสุข สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร มีความ
สามัคคีปรองดอง

“สังคม” หมายถึง สังคมไทย ภูมิภาคอาเซียน และสังคมโลก

5.3 พันธกิจ

5.3.1 ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทผู้
สากล

5.3.2 เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชน
อย่างทั่วถึง เท่าเทียม

5.3.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

5.4 ยุทธศาสตร์

5.4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการ
สอน การวัด และประเมินผล ให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและ
การพัฒนาประเทศ ในอนาคต ตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพและด้านการตอบโจทย์บริบท
เปลี่ยนแปลง

5.4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และ
บุคลากรทางการศึกษา ให้มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุก
ระดับ และมีสมรรถนะตามมาตรฐาน วิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่ ซึ่ง
ตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ

5.4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้ง
งานวิจัยที่สอดคล้อง กับความต้องการของการพัฒนาประเทศ ให้กำลังคนได้รับการผลิตและ
พัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ การแข่งขันของประเทศ และมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม
สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ และด้านการตอบ
โจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง

5.4.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการ

ศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้บริการการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสม กับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ ตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการและด้านความเท่าเทียม

5.4.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตอบสนองการพัฒนา ในด้านการเข้าถึงการให้บริการ ด้านความเท่าเทียม และด้านประสิทธิภาพ

5.4.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่าและมีความคล่องตัว ตอบสนองการพัฒนาในด้านประสิทธิภาพ

การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนในการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพโดยการเชื่อมโยงและบูรณาการกรอบแนวคิด ข้างต้นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติเพื่อพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง และประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน

6. หน่วยงานการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

หน่วยงานการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจะเป็นตัวกลางสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายดังกล่าวไปสู่ประชาชน ชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้มีความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การดำเนินงานที่เป็นได้อย่างสมบูรณ์ ใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดระยอง ประกอบด้วยหน่วยงานการศึกษาในแต่ละสังกัด ดังนี้

จังหวัด	สังกัด/จำนวนหน่วยงานทางการศึกษา						รวม
	สพฐ.	สช.	สอศ.	กศน.	สกอ.	อื่น ๆ	
ชลบุรี	307	117	23	11	7	57	531
ฉะเชิงเทรา	329	29	7	11	2	15	393
ระยอง	225	30	11	8	1	27	302
รวม	861	176	50	30	10	99	1226

กรอบแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

แนวทางการพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)

จากกรอบและแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ในการพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพเพื่อพัฒนาประเทศ มีกรอบความคิดและเป้าหมายสำคัญ คือ ความพร้อมด้านเศรษฐกิจและทักษะอาชีพ ที่จะทำให้ประเทศไทยเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามแนวทาง ดังนี้

1. การจัดการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัยเน้นการจัดการศึกษา ที่ให้ความรู้พื้นฐานด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี ทักษะอาชีพ ทักษะภาษา และอื่น ๆ ให้ความเชื่อมโยง สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของแต่ละพื้นที่ ดังนี้

1.1 จัดการศึกษาไว้บนพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับ มัธยมศึกษา โดยให้มีแนวทางจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) สร้างเสริมประสบการณ์โดยการวางพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับด้านธุรกิจเบื้องต้น

2) ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

3) เน้นทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการศึกษาและการสื่อสาร

4) ใช้เทคโนโลยีและพัฒนานวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์จำลอง(Active Learning)

5) มุ่งเน้นการบูรณาการจัดการเรียนรู้รูปแบบ STEM Education

1.2 ระดับอาชีวศึกษาจัดการศึกษาโดยสร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการ และอุตสาหกรรม ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีประสบการณ์ตรงในสถานประกอบการ สถานศึกษามีห้องปฏิบัติการพอเพียง มีโอกาสฝึกงานในสถานประกอบการ เน้นทักษะภาษาต่างประเทศ จัดตั้งศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษากับต่างประเทศเพื่อสร้างแรงงานและผู้ประกอบการ ที่มีคุณภาพ

1.3 ระดับอุดมศึกษา จัดการศึกษา สร้างและพัฒนางานวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ

ทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพสูงและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.4 การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไป มีการพัฒนาตนเอง เน้นให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือและพัฒนาทักษะวิชาชีพใหม่มาตรฐานสูงขึ้น รองรับสถานประกอบการที่มีความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ

2. เน้นผู้เรียนในพื้นที่ให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ เช่น เคารพกฎเกณฑ์และระเบียบของหน่วยงาน มีความละเอียดและรู้จักสำนึกผิด ความมีวินัยความขยัน ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และการแสวงหา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การมีจิตสาธารณะ เป็นต้น

3. หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดทำแผนงานบูรณาการกับภารกิจปกติ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ตามกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

4. หน่วยงานทางการศึกษาขับเคลื่อนแผนการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

5. การวิจัยเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำแผนดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานจัดการศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการขับเคลื่อนโดยเกิดจากความต้องการของประชาชน ในพื้นที่และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) สู่แผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ อันเป็นการสร้างความมั่นใจในการพัฒนาศักยภาพกำลังคนที่มีคุณภาพ ตามความต้องการของประเทศ

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2560-2564)

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2560-2564) โดยมีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เป้าหมายหลักของแผน

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในการผลิตและพัฒนา กำลังคนทุกระดับการศึกษา รองรับการพัฒนาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

1.2 พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง รวมถึงเขตจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกกำหนดเพิ่มเติมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

2. วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาสู่สากลพัฒนากำลังคนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการทำงานที่หลากหลาย กระจายโอกาสเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ

3. พันธกิจ

3.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มาตรฐานสากล

3.2 ส่งเสริมผู้เรียนทุกระดับให้มีทักษะความสามารถรอบด้าน มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีมีความสุข

3.3 ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับให้มีความสามารถ มีมาตรฐานใน การแข่งขันของประเทศและระดับสากล

3.4 สร้างและพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างผู้ประกอบการ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3.5 ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม แบบบูรณาการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

4. เป้าประสงค์หลัก

ประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีขีดความสามารถใน การแข่งขันของประเทศ มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ

4.1 ผู้เรียนมีทักษะด้านภาษา มีทักษะการใช้เทคโนโลยี และมีความรู้ ด้านอุตสาหกรรมใหม่ สามารถสร้างนวัตกรรมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ด้าน
อุตสาหกรรมใหม่ และมีศักยภาพ ในการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจากสถานการณ์จริง
หรือสถานการณ์จำลอง

4.3 สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนากำลังคนสู่พื้นที่เขต
พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

4.4 เครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษา

5. ตัวบ่งชี้

5.1 การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access)

5.1.1 ร้อยละของผู้เรียนและการลงแรงงานได้รับการพัฒนา
สมรรถนะและบริการทางการศึกษา ที่เหมาะสม

5.1.2 ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ ที่ได้รับการพัฒนา
ให้สามารถจัดบริการทางการศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

5.1.3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและ
อุดมศึกษา มีหลักสูตร รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

5.1.4 ร้อยละของกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม

5.1.5 ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการ
พัฒนาใหม่/ศักยภาพ และสามารถจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจากสถานการณ์จริงหรือ
สถานการณ์จำลอง

5.1.6 ร้อยละของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียนและ
กำลังแรงงาน มีความรู้ และทักษะด้านอุตสาหกรรมใหม่

5.2 ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity)

5.2.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา
มีทักษะอาชีพรองรับ อุตสาหกรรมเป้าหมาย

5.2.2 อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษา
หรือผ่านการอบรม ทักษะอาชีพ

5.2.3 ร้อยละของผู้เรียนและกำลังแรงงาน มีคุณภาพชีวิตที่ดี

5.2.4 ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา 15 ปี

5.3 คุณภาพการศึกษา (Quality)

5.3.1 ร้อยละของผู้เรียนมีทักษะด้านภาษา และมีมาตรฐานความสามารถทางภาษาต่างประเทศ

5.3.2 ร้อยละของผู้เรียนมีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

5.3.3 ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนัก ในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรมและการประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น

5.3.4 ร้อยละของผู้สำเร็จ การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มีสมรรถนะ และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพเป็นที่พอใจของสถานประกอบการ

5.3.5 จำนวนโครงการ/งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ / ผลงานวิชาการ/นวัตกรรมที่นำไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาเพื่อการอุตสาหกรรม พัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ พัฒนานโยบาย สาธารณะ กรณีสึกษา และสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านสุนทรียะศิลป์ สติปัญญา และซอฟต์แวร์ ส่งผลให้ประเทศมีการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น

5.4 ประสิทธิภาพ (Efficiency)

5.4.1 มี การป รั บ ปู ร ง โ ค ร ง ส ร ้าง ก า ร บ ร ิ ห า ร ง า น ข อ ง ก ระ ท ร ว ง ค ี ก ษ า ธิ ก า ร

5.4.2 มีระบบการบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

5.4.3 มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

5.4.4 จำนวนฐานข้อมูลรายบุคคลด้านการศึกษาของประเทศที่เป็นปัจจุบัน สามารถเชื่อมโยง และใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

5.4.5 มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามและประเมินผลในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

5.4.6 มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย
สนองต่อความต้องการ ของผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4.7 มีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัด
การศึกษา

5.4.8 มีการปรับระบบการจัดสรรเงินไปสู่ด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียน

5.4.9 มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและ
ความรับผิดชอบของสถานศึกษา (Autonomous & Accountability)

5.4.10 ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกระดับและ
ประเภทการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี
ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

5.4.11 จำนวนหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ/เอกชน ที่มีส่วนร่วมจัด
การศึกษาแบบประชารัฐ เพิ่มขึ้น

5.5 การตอบโจทย์บริบทเปลี่ยนแปลง (Relevancy)

5.5.1 ร้อยละของผู้เรียนและกำลังแรงงาน มีคุณภาพชีวิตที่ดี

5.5.2 ร้อยละของผลงานนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
หรือแก้ไขปัญหาชุมชน ท้องถิ่น และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.5.3 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา
ดีขึ้น (IMD)

5.5.4 อันดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการ ต่อผู้จบอุดมศึกษา
เพิ่มขึ้น (IMD)

5.5.5 ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการศึกษา โดยบูรณาการองค์
ความรู้แบบสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น

5.5.6 หลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual
Degree) ร่วมกับต่างประเทศเพิ่มขึ้น

5.5.7 ร้อยละของผู้เรียนที่เรียนในระบบทวิภาค/สหกิจศึกษา ใน
สถานประกอบการเพิ่มขึ้น

5.5.8 อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผ ล สำเร็จ
การศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

5.5.9 มีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม อย่างครบถ้วน

5.5.10 จำนวนเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

6. ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์/โครงการ แผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ และเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) บรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดโครงการ รองรับในแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

กลยุทธ์ 1 พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องบริบทพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และความต้องการของชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศ

กลยุทธ์ 2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาความเป็นพลเมือง ความสามัคคี วิถีประชาธิปไตย และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศกำลังคนในพื้นที่เพื่อกำหนดความต้องการในการพัฒนา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคนเพื่อให้อุดมค้ำและสนองต่อความต้องการ ของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ 3 การวิจัย นวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ 4 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนและร่วมจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาากำลังคน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาภายใน ภายนอก ในระดับต่าง ๆ และเครือข่ายภาคเอกชน ประชาคม และประชารัฐ เพื่อความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ 1 สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศหรือภายนอกประเทศ

กลยุทธ์ 2 สร้างเครือข่ายภาคเอกชน ประชาคม และประชารัฐ
สนับสนุนความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ 3 แสวงหาต้นทุนและกลุ่มผู้นำในการเป็นตัวแทนการ
เปลี่ยนแปลงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทาง
การศึกษา

กลยุทธ์ 1 สร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการปฏิบัติในสถานการณ์
จริง หรือจำลอง

กลยุทธ์ 2 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
ภายใต้หลักการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ 3 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนและร่วมจัด
การศึกษาเพื่อการสร้าง โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยให้มี
พฤติกรรมและทักษะที่สร้างเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 2 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ
มาตรฐาน ในเรื่องสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ให้กับ
คนทุกช่วงวัย

กลยุทธ์ 3 สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการมีส่วน
ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่มีมาตรฐานในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ให้กับคนทุกช่วงวัย

กลยุทธ์ 4 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาที่
เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา
สถานศึกษาในเขต เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(EEC)

กลยุทธ์ 1 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา
สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กลยุทธ์ 2 การติดตาม ตรวจสอบ ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ การศึกษาสถานศึกษาในเขต เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

7. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

การดำเนินการตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ จะประสบผลสำเร็จตามที่ระบุไว้ในแต่ละ ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาได้ หน่วยงานทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ต้องยึดถือเป็นแนวทาง ในการดำเนินงาน และมีการทบทวน ปรับปรุงมาตรการ เป้าหมายความสำเร็จให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อการพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนในทุกช่วงวัย ซึ่งต้องดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาสังคม ในการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง มุ่งเน้นที่การจัดระบบ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในทุกระดับ

2. การสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานของแผนพัฒนา การศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ของผู้ปฏิบัติทุกหน่วยงาน ทุกระดับ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ไปสู่การปฏิบัติ มีการบริหารจัดการและการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษามีคณะกรรมการกำกับดูแลแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ให้เกิดการนำไปปฏิบัติ โดยมีระบบงบประมาณเป็นกลไกสนับสนุนให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

3. การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการจัดการศึกษาจากการเป็น ผู้จัดการศึกษาโดยรัฐมาเป็นการจัดการศึกษาโดยทุกภาคส่วนของสังคม ที่มุ่งการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)

4. การจัดให้แผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเสมือนแผนงบประมาณด้านการจัดการศึกษาของรัฐ ระบบการจัดสรร งบประมาณประจำปีให้ยึดแผนงาน โครงการ และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ.

2560-2564) เป็นหลักในการพิจารณา เพื่อให้การดำเนินงาน พัฒนาการศึกษาก้าวหน้าไปในทิศทาง และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนแต่ละช่วงวัย และการพัฒนากำลังคน ตามความต้องการของ ตลาดงานและประเทศ เพื่อการจัดการศึกษาบรรลุผลตามประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดในช่วงเวลาที่ กำหนด

5. การปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพ โดย ปรับโครงสร้างการบริหารงาน ให้มีความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ และการกระจายอำนาจและ การตัดสินใจจากส่วนกลางสู่ระดับ ภูมิภาคและสถานศึกษา รวมทั้งการปรับระบบการบริหาร จัดการ และการบริหารงานบุคคลในแต่ละระดับ ให้ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาใน สถานศึกษาให้เป็นอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนได้รับบริการ การศึกษาที่มีมาตรฐานอย่างเสมอภาค และเท่าเทียม

6. การสร้างระบบข้อมูลและสารสนเทศที่บูรณาการและเชื่อมโยงกับ ระบบการประกันคุณภาพ ภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกผ่านระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ และการรายงานต่อสาธารณชน จะเป็นกลไกในการสร้างการรับรู้ของผู้จัดการศึกษา และผู้เรียน เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร จัดการ และความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ผ่าน ระบบการกำกับ ตรวจสอบติดตามและประเมินผล การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขต พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ประสบความสำเร็จ จึงต้องอาศัยปัจจัยดังกล่าว

จากที่นำเสนอหากสาธารณชนทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมสนับสนุนการ ดำเนินการ และผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทของตน และรวมพลัง ดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาที่กำหนด ย่อมส่งผลให้การ พัฒนาการศึกษาก้าวหน้าในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออกบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และ เป้าหมายในการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนา ประเทศชาติตามความมุ่งหวัง

8. แผนงาน/โครงการ/งบประมาณ

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ บรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนด โครงการที่รองรับในแต่ละ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและ ประเทศชาติ

กลยุทธ์ 1 พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องบริบทพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และความต้องการของชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศ

กลยุทธ์ 2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาความเป็นพลเมือง ความสามัคคี วิถีประชาธิปไตย และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศกำลังคนในพื้นที่เพื่อกำหนดความต้องการในการพัฒนาเพื่อสร้าง ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อให้สอดคล้องและสนองต่อความต้องการ ของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ 3 การวิจัย นวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ 4 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนและร่วมจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาภายในภายนอกในระดับต่าง ๆ และเครือข่าย ภาคเอกชน ประชาคม และภาครัฐ เพื่อความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ 1 สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศหรือภายนอกประเทศ

กลยุทธ์ 2 สร้างเครือข่ายภาคเอกชน ประชาคม และภาครัฐ สนับสนุนความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ 3 แสวงหาต้นทุนและกลุ่มผู้นำในการเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

กลยุทธ์ 1 สร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการปฏิบัติในสถานการณ์จริง หรือจำลอง

กลยุทธ์ 2 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ภายใต้หลักการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ 3 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนและร่วมจัดการศึกษาเพื่อการสร้าง โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยให้มีพฤติกรรมและทักษะที่สร้างเสริม คุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 2 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ในเรื่องสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ให้กับคนทุกช่วงวัย

กลยุทธ์ 3 สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่มีมาตรฐานในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับคนทุกช่วงวัย

กลยุทธ์ 4 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กลยุทธ์ 1 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กลยุทธ์ 2 การติดตาม ตรวจสอบ ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการศึกษาสถานศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากการศึกษากรอบและแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการเตรียมความพร้อมทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องและรองรับความต้องการพัฒนาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบูรณาการการจัดการศึกษาโดยวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน เชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมสร้างความรู้เกี่ยวกับ 10 อุตสาหกรรมในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีกรอบความคิดและเป้าหมายสำคัญ คือ การมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจทักษะอาชีพ โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชาด้วยสิ่งนี้ผู้วิจัยจึงต้องการในการพัฒนาหลักสูตรในการเสริมสร้างทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการเพื่อในสอดคล้องและรองรับความต้องการพัฒนาตามบริบทของจังหวัดชลบุรี

5. การเรียนรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีสรคนิยม (Constructivism)

Constructivism เป็นปรัชญาการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้นี้จะฝังติดอยู่กับคนสร้าง ดังนั้นความรู้ของแต่ละคนเป็นความรู้เฉพาะตัวเป็นสิ่งที่ตนสร้างขึ้นเองเท่านั้น โดยนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดสิ่งที่จะเรียนและวิธีการเรียนของตนเอง และเป็นผู้ตัดสินใจว่าตนเองจะได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไรและพัฒนาการเรียนรู้อของตนเองอย่างไร สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในบริบทอื่นได้อย่างเหมาะสม เรียนรู้จากการปฏิบัติมีอิสระในการคิดและทำสิ่งต่างๆเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง และเรียนรู้บรรยากาศการเรียนที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายใต้การอำนวยความสะดวกของครู

ความหมายและนักคิดที่สำคัญ

ปรัชญาการเรียนรู้ที่เรียกกันในปัจจุบันว่า Constructivism เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 18 โดยนักปรัชญาชาวอิตาลีเลียนนาม Giambattista Vico (Dimitruos Thansoulas Greece, 2010) ได้บันทึกไว้ว่ามนุษย์จะเข้าใจอย่างถ่องแท้ในสิ่งที่ตนสร้างขึ้นเองเท่านั้น เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีสรคนิยมมีหลายแบบ แนวคิดของคนหนึ่งอาจจะแตกต่างจากอีกคนหนึ่ง การกล่าวถึงทฤษฎีสรคนิยมจึงจำเป็นต้องพิจารณาให้ชัดเจนว่าทฤษฎีสรคนิยมที่แต่ละคนกล่าวนั้นหมายความว่าอย่างไร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสรคนิยม มีนักคิดที่น่าสนใจดังนี้

1. Von Glasersfeld เสนอเกี่ยวกับการเรียนรู้ในมุมมองของ ทฤษฎีสรคนิยม (Constructivist) ว่านักเรียนสร้างความรู้โดยกระบวนการคิดของตนเอง เมื่อนักเรียนเผชิญปัญหาซึ่งเป็นสภาวะประสบการณ์ใหม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม นักเรียนจะต้องปรับโครงสร้างทางปัญญาเป็นการเสริมความรู้ใหม่โดยปรับให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ และกระบวนการปรับเปลี่ยนซึ่งเป็นการปรับโครงสร้างใหม่เพื่อสร้างความรู้ใหม่เพื่อให้เข้ากับเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัญหาที่เผชิญอยู่ (Boudourides, 1998)

2. Piaget เชื่อว่าคนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมามีความพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และโดยธรรมชาติมนุษย์เป็นผู้พร้อมที่จะมีกิจกรรม หรือเริ่มกระทำก่อน นอกจากนี้ Piaget ถือว่ามนุษย์เรานั้น มีแนวโน้มพื้นฐานติดตัวมา 2 ชนิด คือประการแรกการจัดและรวบรวมกระบวนการต่าง ๆ ภายในเข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ส่วนประการที่สอง การปรับตัวเป็นการปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมจนอยู่ในภาวะสมดุล โดยการซึมซับ หรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเขาวุปัญญาที่มีอยู่แล้ว ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ใหม่ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลง

ความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่ง Piaget เห็นว่าการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการพัฒนาทางเชาว์ปัญญา (Dimitruos Thansoulas Greece, 2010)

3. Bruner เห็นด้วยกับแนวคิดของ Piaget ว่า คนเรามีโครงสร้างทางสติปัญญา (cognitive structure) มาแต่เกิด ในวัยทารกโครงสร้างทางสติปัญญายังไม่ซับซ้อน และยังไม่พัฒนาต่อเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จะทำให้โครงสร้างสติปัญญา มีการขยายและซับซ้อนขึ้น ดังนั้น Bruner เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อ ผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลข่าวสาร จากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และสำรวจสิ่งแวดล้อม การรับรู้ของมนุษย์ขึ้นกับสิ่งที่เลือกจะรับรู้ โดยอยู่กับความสนใจของผู้เรียน มีความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อม และเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ (Dimitruos Thansoulas Greece, 2010)

4. Vygotsky ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทางสติปัญญา ทฤษฎีทางเชาว์ปัญญาของ Vygotsky เน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาทางเชาว์ปัญญา โดยที่สังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ตั้งแต่เกิด และถือว่าการเรียนรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ (พ่อ แม่ ครู ฯลฯ) และเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในสภาพสังคม (social context) การเรียนรู้และพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาเกิดจากการที่ผู้เรียนเปลี่ยนสิ่งเร้าที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเข้าไว้ในใจด้วย (Baker, McGaw, และ Peterson, 2007; Ridvan, 2009)

5. Fosnot อธิบายว่าความรู้เป็นสิ่งชั่วคราวมีการเปลี่ยนแปลงได้และมีการพัฒนาอาศัยสื่อกลางทางสังคมและวัฒนธรรม ส่วนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สามารถควบคุมได้ด้วยตนเอง โดยต้องต่อสู้กับความขัดแย้งระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่แตกต่างกับความรู้เดิม ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ใหม่ โดยมีหัวใจสำคัญ 4 ข้อ คือ (Gagnon, Jr, และ Collay, 2010)

1. ความรู้ คือ อนุประกรม ที่สร้างโดยผู้เรียน ผู้ซึ่งเอาใจใส่กระตือรือร้นในการเรียนรู้
2. ความรู้คือสัญลักษณ์ ที่สร้างโดยผู้เรียน ผู้ซึ่งสร้างบทบาทการแสดงออกด้วยตัวเอง
3. ความรู้คือสังคมที่ถูกสร้างโดยผู้เรียน ผู้ซึ่งคอยส่งความหมายที่สร้างขึ้นสู่บุคคลอื่น
4. ความรู้คือเหตุผลที่ถูกสร้างโดยผู้เรียน ผู้ซึ่งพยายามอธิบายสิ่งที่ยังไม่เข้าใจทั้งหมด

สรุปคือ Constructivism เชื่อว่าความจริงอยู่ในหัวสมองของคนมากกว่าที่จะมีที่อยู่ที่อื่น คนสร้างสิ่งที่เรียกว่าความจริงหรืออย่างน้อยก็สร้างความหมายของความจริงขึ้นมาบนพื้นฐานจากประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละคน หรือเกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ของมนุษย์จากประสบการณ์ จากโครงสร้างในหัวสมอง (ภาพในใจ) และจากความเชื่อซึ่งใช้แปลความหมายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร หัวสมองสร้างโลกส่วนตัวของแต่ละคนขึ้นมา ดังนั้นไม่มีโลกของใครที่จะเหมือนจริงที่สุด ไม่มีความจริงและไม่มีแก่นแท้ที่เป็นรูปธรรม Constructivism เชื่อว่าหัวสมอง (mind) เป็นเครื่องมือและส่วนประกอบที่สำคัญที่จะแปลความหมายของเหตุการณ์ วัตถุ และทัศนะในโลกรของความเป็นจริง สิ่งที่หัวสมองรับรู้และเข้าใจประกอบกันเป็นฐานความรู้เฉพาะส่วนตัวของแต่ละคน โลกส่งผ่านทุกอย่างมากล้นกรอกรยังหัวสมองก่อนที่จะออกมาเป็นสิ่งที่รับรู้และเข้าใจ กล่าวโดยสรุป สิ่งสำคัญของความเชื่อแนว Constructivism คือ แต่ละคนรับรู้และเข้าใจโลกภายนอกค่อนข้างจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เกี่ยวกับโลกภายนอกนั้นและความเชื่อเกี่ยวกับประสบการณ์เหล่านั้น

ลักษณะการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสรคินิยม

ลักษณะการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสรคินิยม เอกสารจากนักการศึกษาหลายท่านสามารถประมวลได้ในรูปแบบต่างๆ (Osborne and Wittrock, 1983; Wilson And Cole, 1991; Curry, 2540; Suvery and Duffy, 1955, อ้างถึงใน วิทยุญาพัชนี ปลากัดทอง, 2551, น.82)

1. การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายและตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน โดยทั่วไปนักเรียนจะสร้างความหมายจากสิ่งที่ตัวเองรับรู้ตามประสบการณ์เดิมของตน ความหมายที่นักเรียนสร้างขึ้นอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญสาขานั้นยอมรับก็ได้ ตามแนวคิดสรคินิยมถือว่าความหมายที่นักเรียนสร้างขึ้น ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด แต่เรียกว่าไม่สอดคล้องกับความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญยอมรับในขณะนั้นเรียกว่า มโนทัศน์คลาดเคลื่อน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้จึงเน้นให้นักเรียน และบุคคลที่แวดล้อมนักเรียน ตรวจสอบความหมายที่นักเรียนสร้างขึ้นในขณะที่มีการเรียนการสอนหากพบว่านักเรียนมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ครูในฐานะที่เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียนของนักเรียนจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสได้พิจารณาตรวจสอบมโนทัศน์ของตนเองอีกครั้ง โดยครูอาจต้องจัดกิจกรรมในทำนองเดียวกันนี้หลายครั้งจึงจะสามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนได้ สรุปได้ว่านักเรียนต้องรับผิดชอบในการตรวจสอบความรู้ที่ตนเองสร้างขึ้นว่าสอดคล้องหรือคลาดเคลื่อนจากความรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆยอมรับหรือไม่

2. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความรู้เดิมของนักเรียน การเรียนรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมเท่านั้น แต่การเรียนรู้ยังขึ้นอยู่กับความตั้งใจ ความคิดและอารมณ์ของนักเรียนอีกด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกรับสิ่งเร้าและวิธีการที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเหล่านั้น และยังมีผู้กล่าวอีกว่า ความรู้ที่ติดมากับตัวนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อการที่นักเรียนจะเลือกเรียนอะไรและใช้วิธีเรียนรู้อย่างไร การจัดการเรียนการสอนแนวคิดนี้จึงเน้นความสำคัญเกี่ยวกับความรู้เดิมของนักเรียน

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่นักเรียนแก้ปัญหาหรือสืบสอบเพิ่มเติมเพื่อลดความขัดแย้งทางความคิดของตนเอง นักการศึกษาหลายท่านอธิบายถึงการเรียนรู้ของมูมมอญนี้ว่าจัดการเรียนการสอนตามแนวนี้ว่าควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาตามสภาพจริง หรือควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และทำการสืบสอบด้วยตนเอง เครื่องมือสำคัญที่บุคคลนำมาใช้ คือทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดระดับสูง วิธีการทางวิทยาศาสตร์

4. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม นักการศึกษาหลายท่าน อธิบายการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้ว่า เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมซึ่งอธิบายผลจากการร่วมมือกันทางสังคมไว้ว่า ความรู้สามารถถ่ายโอนจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้ แต่การแลกเปลี่ยนและสะท้อนความคิดให้เห็นแก่กันและกัน การเหตุผลกับความคิดเห็นของตนเองหรือโต้แย้งความคิดเห็นของบุคคลอื่น ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสพิจารณากระบวนการคิดของตนเองเปรียบเทียบกับกระบวนการคิดของผู้อื่น ทำให้มีการเจาะต่อรองเกี่ยวกับการสร้างความหมายของสิ่งต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนได้

5. การเรียนรู้เป็นกระบวนการกำกับตนเองของนักเรียน นักการศึกษาเชื่อว่าการกำกับตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ ตามแนวคิดทฤษฎีสรรรคินิยมนั้นนักเรียนต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง ด้วยการทำให้การเรียนรู้นั้นเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายคือเข้าใจเรื่องที่เรียนได้อย่างลึกซึ้ง จนสามารถสร้างความหมายของสิ่งนั้นๆได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถนำความรู้และกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในบริบทอื่นได้ เป็นความรับผิดชอบของนักเรียนที่ต้องทำความเข้าใจมโนทัศน์เฉพาะของเรื่องที่เรียนว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวม

สรุปลักษณะการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสรรรคินิยม คือ นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ หรือความหมายของสิ่งที่รับรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยนักเรียนแต่ละคนอาจสร้างความหมายของสิ่งที่รับรู้แตกต่างกันตามความรู้เดิมของแต่ละคน การสร้างความรู้ของนักเรียนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น

อย่างต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกับกระบวนการอื่นๆอย่างน้อย 3 กระบวนการ คือ กระบวนการกำกับตนเอง กระบวนการทางสังคม และกระบวนการสืบสอบ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสรคินิยม

เนื่องจากทฤษฎีสรคินิยม ไม่ใช่วิธีสอน จึงใช้การตีความทฤษฎีแล้วจึงนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีสรคินิยม จึงมีหลากหลาย สามารถประมวลได้ดังนี้ (Murphy, 1977, อ้างถึงใน Singhanat Nomnian : online)

1. กระตุ้นให้นักเรียนใช้มุมมองที่หลากหลายในการนำเสนอความหมายของมโนทัศน์
2. นักเรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายการเรียนของตนเองหรือจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเกิดจากการเจรจาต่อรองระหว่างนักเรียนกับครู
3. ครูแสดงบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ ผู้กำกับ ผู้ฝึกฝน ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนของนักเรียน
4. จัดบริบทของการเรียนเช่น กิจกรรม โอกาส เครื่องมือ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมวิธีการคิดและการกำกับเกี่ยวกับการรับรู้ของตนเอง
5. นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้และกำกับการเรียนรู้ของตนเอง
6. จัดสถานการณ์การเรียน สภาพแวดล้อม ทักษะ เนื้อหา และงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนตามสภาพที่เป็นจริง
7. ใช้ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิเพื่อยืนยันตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง
8. เสริมสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการเจรจาต่อรองทางสังคมและการเรียนรู้ร่วมกัน
9. พิจารณาความรู้เดิม ความเชื่อ ทักษะคติ ของนักเรียนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
10. ส่งเสริมการแก้ปัญหา ทักษะการคิดระดับสูงและความเข้าใจเรื่องที่เราเรียนอย่างลึกซึ้ง
11. นำความผิดพลาด ความเชื่อที่ไม่ถูกต้องของนักเรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้
12. ส่งเสริมให้นักเรียนค้นหาความรู้อย่างอิสระ วางแผนและการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

13. ให้นักเรียนได้เรียนรู้งานที่ซับซ้อน ทักษะ และความรู้ที่จำเป็นจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
14. ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ของเรื่องที่เรียน
15. อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยให้คำแนะนำหรือให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น
16. วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพที่เป็นจริงขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสร้างความรู้ตามแนว Constructivism มีขั้นตอนที่น่าสนใจดังนี้

1. ขั้นนำ (orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน
2. ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก อาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขามีอยู่ ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟฟิก (graphic organizers) ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (cognitive conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (unequilibrium)
3. ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas) นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนว Constructivism ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้
 - 3.1 ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน (clarification and exchange of ideas) ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของคนอื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด
 - 3.2 การสร้างความคิดใหม่ (Construction of new ideas) จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์แล้วกำหนดความคิดใหม่ หรือความรู้ใหม่
 - 3.3 ประเมินความคิดใหม่ (evaluation of the new ideas) โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ใน

ขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า

4. ขั้นนำความคิดไปใช้ (application of ideas) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้ที่ไม่มีการนำความรู้ไปใช้เรียกว่า เรียนหนังสือไม่ใช่เรียนรู้

5. ขั้นทบทวน (review) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่า ความคิดความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (cognitive structure) ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว (long-term memory) เป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้ถาวรและสามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือกรอบของความหมาย หรือแบบแผนที่บุคคลสร้างขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมาย ให้เหตุผลแก้ปัญหา ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ นอกจากนี้ยังทบทวนเกี่ยวกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทบทวนว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร และยังมีเรื่องใดที่ยังสงสัยอยู่อีกบ้าง

ข้อเปรียบเทียบบรรยากาศการเรียนแบบปกติกับการเรียนตามแนวทฤษฎี Constructivism

Brooks & Brooks, 1993, อ้างถึงใน Baylor, Samsonov, และ Smith (1993) ได้เปรียบเทียบให้เห็นบรรยากาศในการสอนตามแนวการสร้างองค์ความรู้ (constructivist classroom) และการสอนแบบปกติ (traditional classroom)

ตาราง 3 เปรียบเทียบให้เห็นบรรยากาศในการสอนตามแนวการสร้างองค์ความรู้ (constructivist classroom) และการสอนแบบปกติ (traditional classroom)

การสอนตามแนวการสร้างองค์ความรู้ (constructivist classroom)	การสอนแบบปกติ (traditional classroom)
1. หลักสูตรมีลักษณะเริ่มจากส่วนใหญ่ทั้งหมด ไปสู่ส่วนย่อย โดยเน้นความคิดรวบยอดใหญ่	1. หลักสูตรมีลักษณะเริ่มจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนใหญ่ทั้งหมด โดยเน้นทักษะพื้นฐาน
2. การให้นักเรียนคิดตั้งคำถามขึ้นเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ	2. การเรียนการสอนยึดตามหลักสูตร เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูง
3. กิจกรรมในหลักสูตรขึ้นอยู่กับแหล่งข้อมูล เบื้องต้นและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้การลงมือปฏิบัติ	3. กิจกรรมในหลักสูตรขึ้นอยู่กับตำราและแบบฝึกหัด
4. นักเรียนได้รับการมองว่าเป็นนักคิด โดยการให้ทฤษฎีเกี่ยวกับโลก	4. นักเรียนได้รับการมองว่าเป็นแผ่นกระดาษที่
5. ครูโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์	5. ครูโดยทั่วไปมีลักษณะเผด็จการและบอกข้อมูลให้แก่นักเรียน
6. ครูค้นหามุมมองของนักเรียน เพื่อให้เข้าใจการแสดงความคิดรวบยอดของนักเรียนสำหรับการใช้ในการเรียนต่อไป	6. ครูมุ่งที่จะค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง เพื่อทำให้เกิดความเที่ยงตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
7. การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน จะผสมผสานอยู่ในระหว่างการสอน และเกิดขึ้นตลอดเวลาจากการสังเกตของครูในเรื่องการทำงาน of นักเรียน การแสดงนิทรรศการของนักเรียน และจากแฟ้มผลงาน	7. การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน จะแยกออกจากการสอนและเกิดขึ้นเกือบจะ ตลอดช่วงของการทดสอบ
8. นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเป็นพื้นฐาน	8. นักเรียนทำงานตามลำพังเป็นพื้นฐาน

บทบาทของครูและนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารสามารถประมวลบทบาทของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีสรคณิยม constructivism (Fosnot, 2005; Warrick, Bonnsetter, และ Jaworski, 1993) พบว่า กระบวนการเรียนการสอนในแนวคอน

constructivism มักเป็นไปในแบบที่ให้นักเรียนสร้างความรู้จากการช่วยกันแก้ปัญหา (Cooperative problem solving) กระบวนการเรียนการสอนจะเริ่มต้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive conflict) นั่นคือประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาที่ได้อาจดีเหมือนปัญหาที่เคยแก้มาแล้ว ต้องมีการคิดค้นเพิ่มเติมที่เรียกว่า “การปรับโครงสร้าง” หรือ “การสร้างโครงสร้างใหม่” ทางปัญญา (Cognitive restructuring) โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ถกเถียงปัญหา ชักค้ำจนกระทั่งหาเหตุผล หรือหลักฐานในเชิงประจักษ์มาจัดความขัดแย้งทางปัญญาภายในตนเอง และระหว่างบุคคลได้ ลักษณะบรรยากาศการเรียนรู้ บทบาทของครูและนักเรียนโดยรวมจะมีลักษณะดังนี้

ผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning are active) ความสำคัญของการเรียนตามแนวทฤษฎี constructivism เป็นกระบวนการ ที่ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลใหม่กับประสบการณ์ที่มีมาก่อนหรือความรู้เดิมของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ แนวคิดที่หลากหลายเป็นสิ่งที่มีค่าและจำเป็น (Multiple perspective are valued and necessary) ตามแนวทางทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม กล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องสร้างแนวคิดของตนเอง แนวคิดนี้จำเป็นต้องประกอบด้วยแนวคิดที่หลากหลายและ กว้างขวาง อาจมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ เช่น ครู กลุ่มเพื่อน นักเขียน และหนังสือ เป็นต้น ทฤษฎี constructivism ส่งเสริมให้ผู้เรียนรวบรวมแนวคิดที่หลากหลายและสังเคราะห์สิ่งเหล่านี้เป็นแนวคิดที่บูรณาการขึ้นมาใหม่

การเรียนรู้ควรสนับสนุนการร่วมมือกันไม่ใช้การแข่งขัน (Learning should support collaboration , not competition) จากการแลกเปลี่ยนแนวคิดที่หลากหลายนั้นหมายถึงการร่วมมือ ในระหว่างที่มีการร่วมมือ ผู้เรียนต้องมีการสนทนากับคนอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังเรียนรู้ กระบวนการนี้คือ การร่วมมือและแลกเปลี่ยน หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียน ตกผลึกและกลั่นกรองสิ่งที่สร้างขึ้นแทนความรู้ภายในสมอง มาเป็นคำพูดที่ใช้ในการสนทนาที่ แสดงออกมาภายนอกที่เป็นรูปธรรม และส่งเสริมการสังเคราะห์ความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และการสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่จัดให้มีการร่วมมือกันจะเป็นการส่งเสริมการสร้างความรู้ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้

ให้ความสำคัญกับการควบคุมตนเองตามระดับของผู้เรียน (Focuses control at the leaner level) ถ้าผู้เรียนลงมือกระทำในบริบท การเรียนรู้ โดยการร่วมมือกับผู้เรียนคนอื่น และผู้สอน และจำเป็นต้องควบคุมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนในลักษณะที่เป็นผู้รับฟัง (Passive listening) จากการบรรยายของผู้สอน นี้แสดงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐาน กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

นำเสนอประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงหรือประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริง (Provides authentic, real-world learning experiences) ความรู้ที่ถูกแยกออกจากบริบทในสภาพจริงในระหว่างการสอนสิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่ไม่ใช่สภาพจริงนั้น มักจะเป็น สิ่งที่ไม่มีความหมายต่อผู้เรียนมากนัก แต่สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี constructivism ที่จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่างๆที่อยู่ในบริบทของสภาพจริง ดังนั้น ประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ประยุกต์ไปสู่ปัญหาในชีวิตจริง (Real world problems) จะช่วยสร้าง การเชื่อมโยงที่แข็งแกร่ง และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนไปสู่สถานการณ์ใหม่ใน สภาพชีวิตจริงได้

บทสรุป

ทฤษฎีสรณคินิยม Constructivism เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการสร้างความรู้ ได้มีการ เปลี่ยนจากเดิมที่เน้นการศึกษาปัจจัยภายนอกมาเป็น สิ่งเร้าภายใน ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ หรือกระบวนการรู้คิด กระบวนการคิด (Cognitive processes) ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ จากผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในมีส่วนช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และความรู้เดิมมี ส่วนเกี่ยวข้องและเสริมสร้างความเข้าใจ สามารถสรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ความรู้ของบุคคลใด คือ โครงสร้างทางปัญญาของบุคคลนั้นที่สร้างขึ้นจาก ประสบการณ์ในการคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการ แก้ปัญหาหรืออธิบายสถานการณ์อื่น ๆ ได้

2. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยวิธีการที่ต่าง ๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์และ โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ความสนใจและแรงจูงใจภายในตนเองเป็นจุดเริ่มต้น

3. ครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียน เอง ภายใต้อบรมตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 สถานการณ์ที่เป็นปัญหาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก่อให้เกิดความขัดแย้ง ทางปัญญา

3.2 ความขัดแย้งทางปัญญาเป็นแรงจูงใจภายในให้เกิดกิจกรรมการไตร่ตรอง เพื่อขจัดความขัดแย้งนั้น และจะจบลงด้วยความแจ่มชัดที่สามารถอธิบายสถานการณ์ดังกล่าว สามารถแก้ปัญหาได้ ตลอดจนได้เรียนรู้และพึงพอใจกับผลที่ได้รับ

3.3 การไตร่ตรองบนฐานแห่งประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ภายใต้อบรมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กระตุ้นให้มีการสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

จากความมุ่งหมายของการวิจัยที่ต้องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ และความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนในจังหวัดชลบุรี โดยนำหลักแนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเน้นผู้เรียน มีบทบาท กระบวนการจัดการเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ การรวบรวม ข้อมูลและสรุปความเห็น โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ ซึ่งจะช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตน และเชื่อมโยงองค์ ความรู้ใหม่

งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ

ปรัชญวรรณ วนานันท์ (2562, บทคัดย่อ) ชื่อเรื่อง รูปแบบความร่วมมือการผลิตและ พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) การวิจัยนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์ รูปแบบความร่วมมือการผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และ 2) พัฒนารูปแบบ และแนวทางการ ประยุกต์ใช้รูปแบบความร่วมมือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนา พิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) แบ่งการวิจัย ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบ แลศึกษา คุณภาพรูปแบบ และขั้นตอนที่ 3 นำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบ การใช้เครื่องมือ ผลผลิต ประกอบด้วย คุณลักษณะของนักศึกษาอาชีวศึกษาความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือ ผลประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องผลการประเมินคุณภาพของ รูปแบบความร่วมมือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออก (EEC) ในภาพรวม อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพรูปแบบทุกมาตรฐาน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งหมด 3. แนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบความร่วมมือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มี 3 ด้านคือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้าน กระบวนการ 3) ด้านผลผลิต

สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2554, น.ค-ช) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน เพื่อการประกอบอาชีพโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของต่างประเทศกับประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและ ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของ โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่น่าสนใจในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัด

อื่นๆ 3) เพื่อศึกษาแนวทางของความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ และ 4) เพื่อนำเสนอทางเลือกเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการโดยการศึกษาดูงานและกรณีศึกษาที่เป็นโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่น่าสนใจจำนวน 24 โรงเรียน 4 ภูมิภาคและการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มระดับภูมิภาคทั้ง 4 ภูมิภาค 4 ครั้งและระดับประเทศ 1 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเน้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความตระหนักและรับประสบการณ์จริงในระหว่างการศึกษาเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและถ่ายโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมได้ในอนาคต ตามหลักการของการจัดการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ 1) มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน 2) ส่งเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน 3) รู้จักการหาโอกาสและช่องว่างในการทำงาน และ 4) สำรองและก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงานตลอดระยะเวลา

สรเดช เลิศวัฒนาวณิช (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ และคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา 2) เพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) เพื่อทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) เพื่อประเมินผล และปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกี่ยวกับ ทักษะอาชีพ คุณลักษณะในการประกอบอาชีพ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ The OneShot Case Study โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุทิศจำนวน 30 คน จากการอาสาสมัคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 2) แบบประเมินทักษะอาชีพ 3) แบบประเมินคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ และ 4) แบบสอบถามความ พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี 2) นักเรียน มีคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีและ 3) นักเรียนมี

ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เห็นควรให้มีการปรับปรุงกิจกรรมให้มีการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

สาลินี อุดมผล (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพ เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และคุณลักษณะด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพ 2) พัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพ 3) ทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการอาชีพ กับโรงเรียนบ้านหนองสองห้อง 4) ประเมินประสิทธิผลหลักสูตรบูรณาการอาชีพ และ 5) ขยายผลการใช้หลักสูตรบูรณาการอาชีพ ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองตะโก จำนวน 70 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่าควรมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นด้านอาชีพโดยใช้แนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพ สำหรับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. หลักสูตรบูรณาการอาชีพ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการดำเนินกิจกรรม แนวทางการใช้สื่อ แนวทางการวัดและประเมินผล และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพ 2. คู่มือการใช้และ 3. หน่วยงานและแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพหลักสูตรเท่ากับ 82.40/92.39 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการอาชีพ ส่งผลให้เกิดอาชีพที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ 4) ประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการอาชีพพบว่านักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก และคุณลักษณะด้านอาชีพอยู่ในระดับมาก และ 5) ผลการขยายผลหลักสูตรบูรณาการอาชีพ พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และคุณลักษณะด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับมาก

จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการจัดทำกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของกระบวนการ 2) ประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการ และ 3) ขยายผลกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ชื่อกระบวนการคือ “UNIQUE Model” มีหลักสำคัญในการจัดกิจกรรม 5 ด้าน คือ 1. การจัดกิจกรรมแนะแนว 2. การสร้างความรู้ 3. การเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม 4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดกิจกรรมบูรณาการ 5 รูปแบบการสอนเข้าด้วยกันคือ (1) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (2) การใช้กิจกรรมเป็นฐาน (3) การใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (4) การใช้ปัญหาเป็นฐาน และ (5) การ

มีส่วนร่วมของชุมชนมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่ค้นคือ 81.57/81.27 2) ประสิทธิภาพของกระบวนการที่ค้นพบว่า 2.1) หลังร่วมกิจกรรมแนะแนวตามกระบวนการที่ค้น นักเรียนมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการใช้ทักษะชีวิตอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการขยายผลกระบวนการที่ค้นพบว่า นักเรียนมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพหลังร่วมกิจกรรมแนะแนวสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรี สร้อยสกุล (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และหาประสิทธิภาพของคู่มือโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการจำนวน 367 คน ครูอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 307 คนและนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 361 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มากที่สุดโดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยได้ ดังนี้ 1) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ 3) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ 4) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา 6) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการที่ค้น 7) ทักษะอาชีพ และ 8) ทักษะการเรียนรู้ ประสิทธิภาพของคู่มือการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์แห่งศตวรรษที่ 21 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.18 / 84.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80 / 80 และผลการฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัตพิชา สุขรัตน์ (2562) ได้ศึกษาต้นทุนชีวิตการพัฒนาตนเองทักษะทางสังคมและวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ เพื่อ 1) ศึกษาระดับต้นทุนชีวิตระดับการพัฒนาตนเอง ระดับทักษะทางสังคมและระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ 2) ศึกษาเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ 4) ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเองกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า 1) ต้นทุนชีวิต ทักษะทางสังคมและวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในระดับสูงและการพัฒนาตนเองของนักเรียนอาชีวศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2) นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีสถานภาพการครองคู่ของบิดามารดา อาชีพของหัวหน้าครอบครัว และรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน 3) ต้นทุนชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การพัฒนาตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 5) ทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปาริชาติ อังกาบ (2561) ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1) เพื่อสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ 2) เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ 3) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลวิจัยพบว่า 1) แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพจำแนกเป็นด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านการริเริ่มและการนำตนเอง ด้านทักษะสังคมและการข้ามวัฒนธรรม ด้านการผลิตงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ 2) คุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.319-0.748 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.910 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพทั้ง 5 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ การผลิตงานและความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ทักษะสังคมและการข้ามวัฒนธรรมความยืดหยุ่นและการปรับตัว และการริเริ่มและการนำตนเอง 3) เกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

Christine Joy BASHAM (2011 : Abstract) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพในปัจจุบัน สำหรับนักเรียนเกรด 13 ว่ามีประโยชน์สำหรับนักเรียนหรือไม่ ในช่วงระหว่างที่รอการตัดสินใจในการเลือกแนวทางการศึกษาของนักเรียน โดยมีการศึกษาหลักสูตรเกี่ยวกับการให้

คำปรึกษาแนะแนวด้านอาชีพซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการตรวจสอบและพิจารณาคุณสมบัติของวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการการให้คำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อที่จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ และสิ่งที่นักเรียนและผู้ปกครองควรได้รับการพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอาชีพใด ๆ โดยมีผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอาชีพ และควรให้ความสำคัญกับครูที่ปรึกษาและการจัดการบริหารหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

Shannon B. Mccollum (2014,pp.68-69) การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชน สำหรับแรงงานในศตวรรษที่ 21 เพื่อความพร้อม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทักษะชีวิตด้านแรงงานสำหรับการเตรียมพร้อมในศตวรรษที่ 21 ของแรงงาน การสำรวจทักษะชีวิตที่สำคัญที่สุดสำหรับพนักงานในศตวรรษที่ 21 การเตรียมความพร้อมเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดทำทักษะ 4 ด้าน ทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อการเตรียมพร้อมของกำลังคน เพื่อที่จะลดช่องว่างระหว่างความรู้และทักษะที่เยาวชนเรียนรู้ในโรงเรียนกับสิ่งที่พวกเขาต้องการสำหรับสถานที่ทำงาน ศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยระบุความต้องการทักษะ 4 ด้านเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับแรงงานที่จำเป็นต้องแข่งขันในสถานที่ทำงาน การค้นพบในตนเอง การเลือกวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี การศึกษายังพบว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณความยืดหยุ่นและการวางแผน/การจัดระเบียบ ความขัดแย้ง การแก้ปัญหาการแบ่งปันและการเอาใจใส่ความรับผิดชอบแรงจูงใจในตนเอง การจัดการความเครียดและการรับผิดชอบต่อตนเอง ทักษะ 4 ด้านคือ 1) ด้าน Heart 2) ด้าน Hand 3) ด้าน Health 4) ด้าน Head

Janis Jewell Miles (2014,pp.144-145) การเตรียมนักเรียนด้วยทักษะศตวรรษที่ 21 การฝึกอบรมด้านการศึกษาและเตรียมพร้อมที่จะรวมเข้ากับหลักสูตร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์ของผู้เรียนมีผลกระทบมาจากการฝึกประสบการณ์ในการทำงาน โดยเฉพาะการเตรียมหลักสูตรการเรียนการสอนของครูผู้สอนและโอกาสการพัฒนาทางทักษะอาชีพความรู้ความสามารถเกี่ยวกับทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีอิทธิพลต่อความสามารถของแต่ละบุคคล จากผลการวิจัยผู้เรียนมีกรเตรียมความพร้อมมีทักษะในการทำงานไม่ว่าจะมีประสบการณ์กี่ปีตามการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนผลลัพธ์ของการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าความคืบหน้าของผู้เรียนสู่แนวคิดทักษะศตวรรษที่ 21 ภายในห้องเรียนครูผู้สอนต้องให้ความรู้การเรียนรู้ของนักเรียน และแทรกทักษะให้มีความสำคัญของทักษะอย่างต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 เรื่องหลักสูตรและการประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในกรอบความร่วมมือเพื่อทักษะศตวรรษที่ 21 เป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนทุกคนจะได้รับการจัดทำหลักสูตรที่ใช้แนวคิดทักษะศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นสำหรับอาชีพ พร้อมสำหรับความสำเร็จในอนาคต

Jansen (2013) ทักษะชีวิตและอาชีพได้ให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นคือ การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินชีวิต กำหนดเกี่ยวกับเวลาเพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะวัยรุ่นมีการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาจะคำนึงถึงเรื่องเวลาที่วางไว้ นอกจากนี้ด้านการสื่อสารเป็นทักษะทางสังคมที่จะพัฒนาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพช่วงวัยรุ่นมีพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจ อาจมีพฤติกรรมเสี่ยงได้ ถ้ามีการส่งเสริมทักษะเพื่อช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยง มีการบูรณาการกับอาชีพในกลุ่มวัยรุ่น นักวิจัยประยุกต์ใช้แบบสอบถามเชิงสถานการณ์ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพที่แตกต่างกันตั้งข้อสังเกตว่าการประยุกต์ใช้ทักษะการสื่อสารและการบริหารเวลาเกี่ยวข้องกับความยืดหยุ่นซึ่งผลการวิจัยไปพัฒนาชุมชนเพื่อช่วยให้กลุ่มวัยรุ่นสามารถประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาตนเอง

Pacific Policy Research Center (2010) การพัฒนาด้านอาชีพในศตวรรษที่ 21 นักเรียนอาจไม่มีความเชี่ยวชาญทักษะศตวรรษที่ 21 ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจากครูผู้สอนที่ดี การได้รับการฝึกฝนและสนับสนุนในการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 การเตรียมนักเรียนเพื่อร่วมทักษะศตวรรษที่ 21 เข้ากับมาตรฐานการเรียนรู้และการเรียนการสอน ในชั้นเรียนความคิดริเริ่ม ดังนี้ 1) มีการจัดสรรเงินทุนเพื่อการพัฒนาทักษะและการจัดตั้งศตวรรษที่ 21 อย่างมืออาชีพของโรงเรียนสอนทักษะศตวรรษที่ 21 2) สถาบันอุดมศึกษาได้รับการสนับสนุนในการระบุและเผยแพร่สิ่งที่ดีที่สุดฝึกการสอนและการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 3) สถาบันการศึกษาที่สูงขึ้นได้รับการสนับสนุนเพื่อให้แน่ใจว่า ครูผู้สอนก่อนการบริการผู้สำเร็จการศึกษาพร้อมที่จะใช้กลยุทธ์การสอนและการประเมินในศตวรรษที่ 21

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ
ความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนการวิจัย
และพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ตามแนวคิดของไทเลอร์และทาบา ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (R_1) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น โดยศึกษาและวิเคราะห์
ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการของนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและเป็นข้อมูลสำหรับ
นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ
สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ และการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย

ระยะที่ 2 การพัฒนาร่างหลักสูตร (D_1) เป็นการยกร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับ
ความหมาย องค์ประกอบเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะและความเป็นผู้ประกอบการ มีขั้นตอน
ดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาร่างหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบร่างหลักสูตร

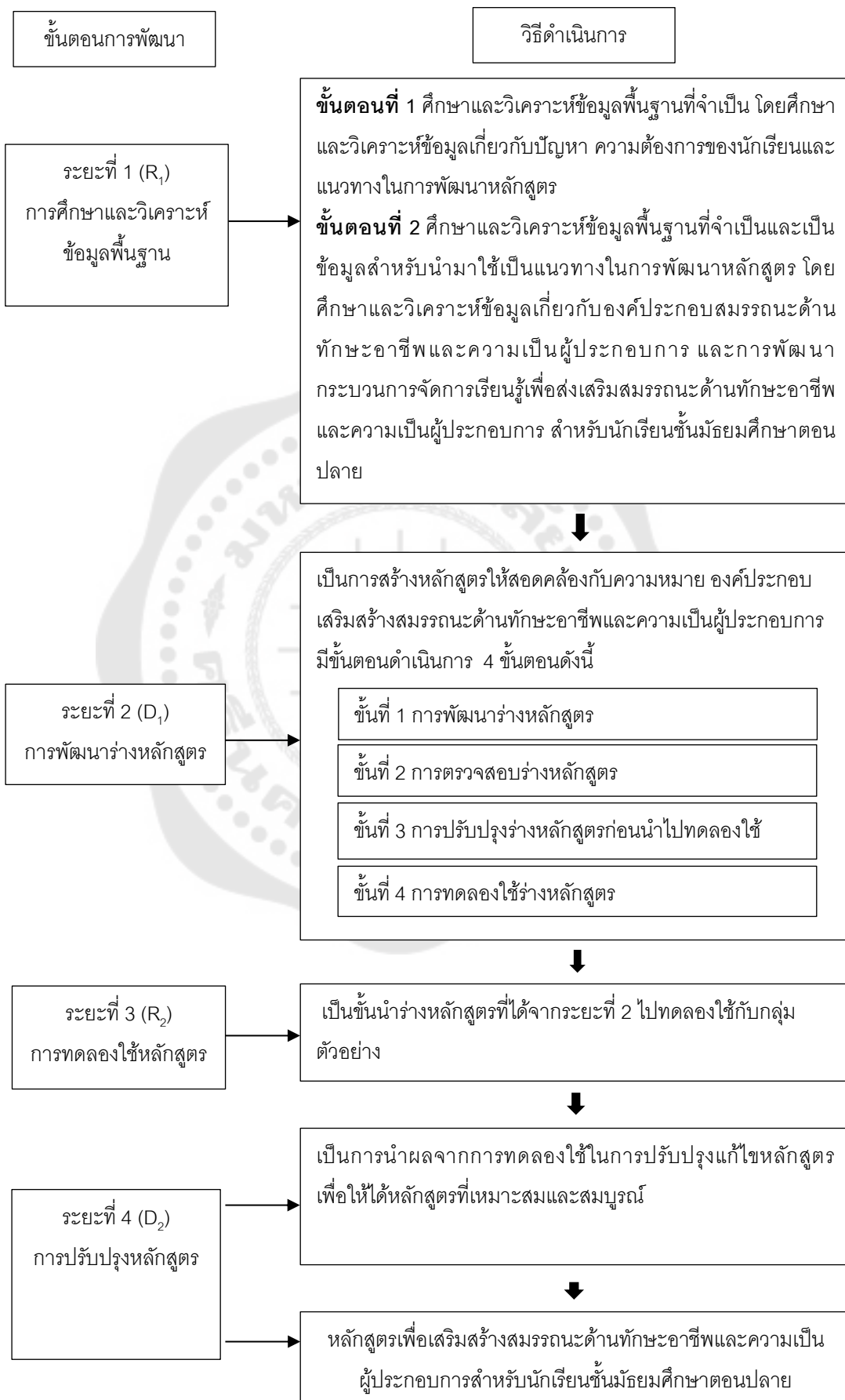
ขั้นที่ 3 การปรับปรุงร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้ร่างหลักสูตร

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร (R_2) เป็นขั้นนำร่างหลักสูตรที่ได้จากระยะที่ 2 ไป
ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้แบบ
แผนการสอนแบบ One group pretest-posttest design มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
ใช้หลักสูตร และนำคะแนนมาหาสถิติพื้นฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้
การทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตร (D_2) เป็นการนำผลจากการทดลองใช้ ในการ
ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมและสมบูรณ์

การพัฒนาหลักสูตรตามที่กล่าวมาสามารถแสดงแผนภาพดำเนินการได้ดังภาพต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการของนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร จากตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ((Tyler Raph, 1964), (Taba, 1962), (ธำรง บัวศรี, 2542), อดุล นาคะโร (นาคะโร, 2551), (Good และคนอื่น ๆ, 1973), Saylor, & Alexander(Saylor และ Alexander, 1974)และ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554))

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและเป็นข้อมูลสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ จากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับกำหนดขอบเขตในการศึกษาสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในประเด็นเกี่ยวกับความหมาย และองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ((दनัย เทียนพุด, 2532), (ถาวร – ธนะเวช ศรีสุขะโต, 2543), (สมคิด บางโม, 2553), (นิธินา ศรีประเสริฐ, 2545), (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2544), (ชุติภา โอภาสานนท์, 2543), (อาทิตย์ วุฒิศโร, 2554), (พิบูล ทีปะपाल, 2552), (Steinhoff และ Burgess, 1993) และ(McClelland, 1961), (Abrahamson, 1990), (Farecard & Motahari, 2017), (Hisrich, Langan-Fox, และ Grant, 2007))

2. ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

จากนั้นตรวจสอบยืนยันข้อมูลที่ได้ โดยผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ผ่านการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการตรวจสอบยืนยันดังนี้

1. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยันข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะอาชีพความเป็น

ผู้ประกอบการ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญให้มีหลากหลาย ด้านหลักสูตรและด้านการการทำวิจัยหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อมูลที่วิเคราะห์และสรุปได้จากเอกสาร ตำรา และเว็บไซต์ โดยสร้างเป็นแบบประเมินดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ

2.2 แบบประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่า 3 ระดับ

2.3 แบบประเมินความเหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด

3. นำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมครบถ้วนสมบูรณ์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญในด้านอาชีพและผู้ประกอบการ จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะด้านอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) โดยมีประเด็นข้อคำถามอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับ 1) ความหมายของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ 2) องค์ประกอบของสมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge aspect) 3) องค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะ (skill aspect) และ 4) องค์ประกอบของสมรรถนะด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect)

5. สังเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และเรียบเรียงให้เป็นระบบ และทำเป็นข้อสรุป นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางบรรยายข้อมูลเปรียบเทียบคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน

6. นำข้อสรุปที่ได้จากการสังเคราะห์สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาสร้างเป็นแบบสอบถามความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert)

7. นำแบบสอบถามความเหมาะสมไปหาคุณภาพ โดยพิจารณาหาค่าความตรง (Validity) โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 3 ท่าน ซึ่งแปลผลจากข้อมูลที่ได้มาเป็นคะแนน ดังนี้

เห็นด้วย	หมายถึง	1
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	0
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	-1
สูตร	$IOC = \sum R/N$	
IOC	หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง	
R	หมายถึง คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	
N	หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	

เกณฑ์การตัดสิน ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่ามีความเหมาะสม ไม่ต้องดำเนินการปรับปรุงหรือเพิ่มเติม แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อมีค่ามากกว่า 0.5 ถือว่ามีความถูกต้องเหมาะสม และดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหากมีความเห็นตรงกันของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าร้อยละ 50 จะดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

8. นำแบบสอบถามความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการไปเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญในด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 5 ท่านที่เคยให้สัมภาษณ์เชิงลึก โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 อยู่ในระดับ เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 อยู่ในระดับ เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 อยู่ในระดับ เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 อยู่ในระดับ เหมาะสมน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การพัฒนาร่างหลักสูตร

เป็นการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความหมาย องค์ประกอบ การเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ มีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาร่างหลักสูตร

การพัฒนาร่างหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตร
2. เขียนโครงร่างหลักสูตรตามกรอบที่กำหนด

รายละเอียดขั้นตอนเป็นดังนี้

1. กำหนดกรอบโครงร่างหลักสูตรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาและโครงสร้างเวลาเรียน 4) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.1 หลักการของหลักสูตร เป็นการกำหนดแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการกำหนดคุณลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตร

1.3 โครงสร้างเนื้อหาและโครงสร้างเวลาเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมมีการกำหนดขอบเขตหรือเนื้อหาสาระ และระยะเวลาที่ใช้เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดการเรียนรู้เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งใช้การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ

1.4 สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้

1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบว่าแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้บรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และตลอดจนนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร

จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้และแบบวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดำเนินการดังนี้

2.1.1 กำหนดกรอบของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้

2.1.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน รวมทั้งสิ้น 24 คาบ โดยแต่ละแผนการเรียนรู้ประกอบไปด้วย หน่วยการเรียนรู้และเวลาที่ใช้ จุดประสงค์การเรียนรู้สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.1.3 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ชี้แนะปรับปรุง และแก้ไข แล้วจึงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินความเหมาะสม

2.2 การสร้างแบบวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งประกอบไปด้วย

1. แบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ ซึ่งมีรายละเอียดการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้ของสมรรถนะ

1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อใช้ในการสร้างแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้

1.3 สร้างแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ เป็นแบบปรนัยจำนวน 30 ข้อ ชนิด 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ แต่ละข้อมีคำตอบถูก 1 คำตอบ ข้อละ 1 คะแนน ข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ รวม 30 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน 25 - 30 คะแนน หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 19-24 คะแนน หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

คะแนน 13-18คะแนน หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 7-12 คะแนน หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 0-6 คะแนน หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4 นำแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป โดยมีค่าระหว่าง 0.6-1.00

1.6 นำแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ ทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20

1.7 เตรียมนำแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ ที่ผ่านเกณฑ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีรายละเอียดการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสมรรถนะทักษะอาชีพความเป็นผู้ประกอบการ

2.2 จัดทำแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 9 ข้อ ในแต่ละข้อมีการประเมินค่า 4 ระดับ

2.3 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนครอบคลุมพฤติกรรมที่กำหนดแบบรูบรีค (rubric) โดยสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic score)

2.4 นำแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป โดยมีค่าระหว่าง 0.6-1.00

2.6 นำแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการที่ ทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบราค (Cronbach) ซึ่งมีเกณฑ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

2.7 เตรียมนำแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ที่ผ่านเกณฑ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบร่างหลักสูตร

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยนำร่างหลักสูตรที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหลักสูตรฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาบัณฑิตตรวจสอบและเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

2. นำหลักสูตรฉบับร่างที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จัดทำขึ้นตอนดำเนินการ ดังนี้

2.1. ตรวจสอบร่างหลักสูตร โดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบภายในร่างหลักสูตร ได้แก่ แนวคิดของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในเอกสารประกอบร่างหลักสูตร

2.2 ลักษณะของเครื่องมือเพื่อการประเมินความเหมาะสม ขององค์ประกอบภายในร่างหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 อยู่ในระดับ เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 อยู่ในระดับ เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 อยู่ในระดับ เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 อยู่ในระดับ เหมาะสมน้อยที่สุด

2.3 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร โดยสร้างเป็นแบบประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ เอกสารประกอบหลักสูตร แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ตัวอย่าง แบบประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่เห็น ด้วย -1	
1.	หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
2.	หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร				
3.	หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ความหมายของคะแนนความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

เห็นด้วย	หมายถึง	1
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	0
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	-1

$$\text{สูตร } IOC = \sum R/N$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสิน ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่ามีความเหมาะสม ไม่ต้องดำเนินการปรับปรุงหรือเพิ่มเติม แต่ถ้า ค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อมีค่าน้อยกว่า 0.5 ถือว่าไม่มีความถูกต้องเหมาะสมจะ ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การปรับปรุงร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากขั้นที่ 2 มาเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงร่าง หลักสูตร โดยการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ในด้านความเหมาะสมของหลักสูตร และความ สอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน และปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมขององค์ประกอบภายในร่างหลักสูตร เป็น แบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 อยู่ใน ระดับ เหมาะสมมากที่สุด

2. ผลประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรจาก ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทุกรายการประเมิน โดยมีค่า ระหว่าง 0.6 - 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอให้ปรับแนวทางการจัดการ เรียนรู้สะท้อนจุดเน้นของการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในเรื่องการใช้ปัญหาเป็นฐานให้มากขึ้น

3. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมและ สอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นทดลองใช้ร่างหลักสูตร

นำหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ คือ มีความเหมาะสม และมีความสอดคล้อง ระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร ไปทดลองกับนักเรียนที่เรียนเพื่อศึกษาความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ของหลักสูตร โดยในระหว่างการทดลองใช้ร่างหลักสูตร ผู้วิจัยจัดบันทึกข้อค้นพบ และปัญหา จากการนำหลักสูตรไปใช้แล้วนำข้อมูลที่ได้ออกมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อขอข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

เป็นขั้นนำร่างหลักสูตรที่ได้จากระยะที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.แบบแผนการทดลองใช้หลักสูตรในการทดลองใช้หลักสูตรในครั้งนี้เพื่อหาประสิทธิภาพของสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียวก่อนหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) ดังแผนภาพต่อไปนี้

การวัดก่อนการทดลอง	ตัวแปรจัดกระทำ	การวัดหลังการทดลอง
O	X	O

O การวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

X การทดลองใช้หลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน

2. นำหลักสูตรไปทดลองใช้

2.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยเครื่องมือต่อไปนี้

2.1.1 แบบวัดสมรรถนะด้านความรู้

2.2.2 แบบวัดทักษะ

2.2.3 แบบวัดคุณลักษณะ

2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยเริ่มจัดการเรียนการสอนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2565 - 31 กันยายน 2565 ใช้เวลา 24 คาบ คาบละ 50 นาที

2.3 ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการวัดพฤติกรรมโดยใช้แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

2.4 หลังดำเนินการใช้หลักสูตรให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้แก่

2.4.1 แบบวัดสมรรถนะด้านความรู้

2.4.2 แบบวัดสมรรถนะด้านทักษะ

2.4.3 แบบวัดสมรรถนะด้านคุณลักษณะ

2.5 นำแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ และแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการด้านทักษะและแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะที่ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t (t-test dependent samples) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตร

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตร

หลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้วจะทำการรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไข ทั้งในด้านโครงสร้างหลักสูตร และรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบของหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้องและเหมาะสม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มีผลดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังตารางนี้

ตาราง 4 เปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ตามแนวคิดการวิจัยกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (ตามแบบกรอบที่ 1 กับ 2 ต้องแตกต่างกันบ้างไหม ระหว่างที่วิจัย กับ ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ)

องค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการตาม กรอบแนวคิดการวิจัย	องค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ
ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่สั่ง สมมาจากการศึกษา การค้นคว้าหรือจาก ประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้เป็นความรู้ที่ เป็นสาระสำคัญ	ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่สั่งสม มาจากการศึกษาการค้นคว้าหรือจาก ประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่ เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
1.1) ความรู้ผู้ประกอบการ	

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการตาม กรอบแนวคิดการวิจัย	องค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพ และความเป็นผู้ประกอบการที่ได้จาก ผู้เชี่ยวชาญ
1.2) ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหาร และบรรจุภัณฑ์	สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ประกอบด้วย
1.3) ความรู้ด้านงานธุรกิจ	1.1 การเป็นผู้ประกอบการ 1.2 ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและบรรจุ ภัณฑ์ 1.3 งานธุรกิจ
2. ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่ง ที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย	2. ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่งที่ต้องการ ให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย
2.1) ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ	2.1 ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ
2.2) ทักษะทางการสื่อสาร	2.2 ทักษะทางการสื่อสาร
2.3) ทักษะคน	2.3 ทักษะคน
3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนซึ่ง แสดงออกถึงความมั่นใจในตนเอง ความมีวินัย ซื่อสัตย์ กล้าตัดสินใจ	3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อ ว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย
3.1) ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก	3.1) ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก
3.2) ความมั่นใจในตนเอง	3.2) ความมั่นใจในตนเอง
3.3) ความซื่อสัตย์	3.3) ความซื่อสัตย์
3.4) ความอดทน	3.4) ความอดทน
3.5) ความรับผิดชอบ	3.5) ความรับผิดชอบ
3.6) มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต	3.6) มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต

จากตาราง 4 พบว่าองค์ประกอบของสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการแบ่งได้เป็น 3 ด้านได้แก่ 1.ด้านความรู้ (Knowledge aspect) 2. ด้านทักษะ (Skill aspect) 3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) โดย 1. ด้านความรู้(Knowledge aspect) ประกอบด้วย 1.1 ความรู้ผู้ประกอบการ 1.2 ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารการบรรจุภัณฑ์ 1.3 ความรู้ด้านงานธุรกิจ 2. ด้านทักษะ (skill aspect) ประกอบด้วย 2.1) ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ 2.2) ทักษะทางการสื่อสาร 2.3) ทักษะคน 3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) ประกอบด้วย 3.1) ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก 3.2) ความมั่นใจในตนเอง 3.3) ความซื่อสัตย์ 3.4) ความอดทน 3.5) ความรับผิดชอบ 3.6) มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต

2. ผลที่ได้จากการสังเคราะห์สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-debt Interview) มาสร้างเป็นแบบสอบถามความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคิร์ต (Likert)

2.1 ผลการนำแบบสอบถามความเหมาะสมไปหาคุณภาพ โดยพิจารณาหาค่าความตรง (Validity) โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00

2.2 ผลการนำแบบสอบถามความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ไปเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญในด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 5 ท่านที่เคยให้สัมภาษณ์เชิงลึก ได้ผลการประเมินความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการค่าเฉลี่ย 4.88 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยมีค่า 0.31 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น
ผู้ประกอบการ

องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	ระดับความเหมาะสม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความหมาย				
ผู้ประกอบการ	บุคคลที่มีความอดทน มุ่งมั่น กล้าตัดสินใจ บุคคลที่มีโอกาส และผลประโยชน์ในธุรกิจเป็นผู้ มีความรู้ และความเข้าใจในเรื่องการเงิน การ จัดการวัตถุดิบ และการเผชิญกับความเสี่ยงใน การริเริ่ม และกล้าเสี่ยงในการที่จะนำความคิด สร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ	4.86	0.38	เหมาะสม มากที่สุด
ความหมาย				
ผู้ประกอบการ	บุคคลที่มีความอดทน มุ่งมั่นกล้าตัดสินใจ บุคคลที่มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำ กิจการใด ๆ เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการเป็น ผู้ประกอบการเบื้องต้น มีความสามารถด้านการ สื่อสาร มีความสามารถเผชิญกับความเสี่ยงใน การริเริ่มที่จะนำความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ไปสู่ ความสำเร็จ ประกอบกิจการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีความ ตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ระดับความเหมาะสม		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
สมรรถนะผู้ประกอบการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่อยู่ในตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งงานนั้น ๆ โดยสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการแยกได้เป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge aspect) ด้านทักษะ (Skill aspect) ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect)	4.43	1.51	เหมาะสมมาก
ด้านความรู้ (Knowledge aspect)				
สิ่งที่สังมมาจากการศึกษา การค้นคว้า หรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้ด้านงานธุรกิจ	4.86	0.38	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ระดับความเหมาะสม		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านทักษะ (skill aspect)				
สิ่งที่ต้องการให้นักเรียน ทำได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือ ปฏิบัติคือ ความสามารถในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การ เตรียมการและลงมือปฏิบัติ	4.86	0.38	เหมาะ สม มากที่สุด
	2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถ ในการฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การ เขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัวเป็น การสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้ง ภายในและภายนอกช่วยให้การ เปลี่ยนแปลงใหม่ๆเป็นไปได้ด้วยความ ราบรื่น	4.86	0.38	เหมาะ สม มากที่สุด
	3. ทักษะคน คือ การสามารถทำงาน ร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและ บุคคลิกภาพทักษะเหล่านี้ช่วยให้ โต้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ช่วยให้ คุณพัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น	5.00	0.00	เหมาะ สม มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ระดับความเหมาะสม		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect)				
เจตคติ ค่านิยม และ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของ นักเรียน หรือสิ่งที่ นักเรียนเชื่อว่าตนเอง เป็น ประกอบด้วย	1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดง ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองใน อนาคต	4.86	0.38	เหมาะสม มากที่สุด
1) ความสนใจใน อาชีพที่คนรู้จัก	2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึง ความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือ ศักยภาพในการรับมือกับความ ท้าทาย สภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่ เชื่อมั่น	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
2) ความมั่นใจใน ตนเอง	3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้าง ของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็ จะนำพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
3) ความซื่อสัตย์				
4) ความอดทน				
5) มีความรับผิดชอบ				
6) มีคุณธรรมในการ ประกอบอาชีพและมี เจตคติที่ดีต่อการ ประกอบอาชีพสุจริต				

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ระดับความเหมาะสม		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
	4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด	5.00	0.00	เหมาะสม มมาก ที่สุด
	5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	4.86	0.38	เหมาะสม มมาก ที่สุด
	6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน	4.88	0.31	เหมาะสม มมาก ที่สุด

จากตาราง 5 พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ย 4.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่า 0.31 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียด 2 ข้อ ดังนี้

1. ผลการสร้างหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

ขั้นที่ 1 การกำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายดังนี้

1. เป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ที่ใช้การเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีสรรรคนิยม (constructivism)

2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

3. เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนสามารถนำสมรรถนะด้านทักษะและความเป็นผู้ประกอบการ ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักการของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร่วมกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้เกิดกับนักเรียนเมื่อจบหลักสูตร ดังนี้

พัฒนานักเรียนให้เกิดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้านดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาการค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้

เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้
ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้ด้านงานธุรกิจ

ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการสามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้

2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นไปได้ด้วยความราบรื่น การดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้

3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้คุณพัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งทีนักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย

1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต

2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น

3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นพาหนะซึ่งความเจริญของบ้านเมือง

4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการ

ทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด

5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร

เพื่อให้นักเรียนได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการเป็น 5 ขั้นตอน และสร้างเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

กระบวนการส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (orientation)	หน่วยที่ 1 ความรู้ผู้ประกอบการ
ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge)	
ขั้นที่ 3 ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas)	หน่วยที่ 2 ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหาร การบรรจุภัณฑ์
ขั้นที่ 4 ขั้นนำความคิดไปใช้ (application of ideas)	หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านงานธุรกิจ
ขั้นที่ 5 ขั้นทบทวน (review)	

ผู้วิจัยสังเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ และสร้างเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 แสดงโครงสร้างเนื้อหา เวลา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

หน่วยที่	เนื้อหา	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
หน่วยที่ 1	ศึกษาลักษณะและคุณสมบัติของ ความรู้ ผู้ประกอบการที่ดีหลักทฤษฎีและปฏิบัติของ ผู้ประกอบการ การจัดการธุรกิจของตนเองเริ่มจากธุรกิจขนาด ย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่	- นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับ ลักษณะพื้นฐานของการเป็น ผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาสู่ การเป็นผู้ประกอบการที่ดี
หน่วยที่ 2	การแปรรูปและการถนอมอาหารจะต้องทำ ตามขั้นตอนและวิธีการตามหลักการแปรรูป และการถนอมอาหาร และเลือกอุปกรณ์ใน การเก็บอาหารที่ได้จากการแปรรูปและการ ถนอมอาหารอย่างถูกต้อง ศึกษาและปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดประเภทของสินค้า หน้าที่และ ความสำคัญของระบบบรรจุภัณฑ์ รูปแบบของ บรรจุภัณฑ์ในลักษณะต่างๆ สัญลักษณ์บน บรรจุภัณฑ์ การคัดแยกบรรจุภัณฑ์ การนำ กลับมาใช้ใหม่จะนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ได้อย่างเหมาะสม	- นักเรียนอธิบายหลักการ แปรรูปและ การถนอมอาหารได้อย่าง ถูกต้อง - นักเรียนอธิบายขั้นตอนและ วิธีการ แปรรูปและการถนอมอาหาร ได้อย่าง ถูกต้อง - นักเรียนอธิบายหลักในการ เลือก อุปกรณ์ในการเก็บอาหารที่ ได้จากการ แปรรูปและการถนอมอาหาร ได้อย่าง ถูกต้อง - นักเรียนเข้าใจการจัด ประเภทของ สินค้าหน้าที่และความสำคัญ ของระบบ

ตาราง 7 (ต่อ)

หน่วยที่	เนื้อหา	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
		บรรจุกฎบัตร รูปแบบของบรรจุกฎบัตร
หน่วยที่ 3 ความรู้ด้าน งานธุรกิจ	ธุรกิจขนาดกลางและธุรกิจขนาดย่อม เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยม เพราะใช้เงินลงทุนไม่มากนัก และใช้แรงงานปฏิบัติงานจำนวนน้อย การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ประสบความสำเร็จผู้ประกอบการต้องศึกษาการเขียนแผนธุรกิจ การใช้เงินลงทุน และการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อให้ธุรกิจเจริญเติบโตไม่ขาดทุน	- นักเรียนอธิบายความสำคัญของการจัดทำแผนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ - นักเรียนอธิบายลักษณะของการดำเนินการทางธุรกิจได้มีการจำแนกข้อมูลหรืออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับตนเองอย่างเป็นเหตุเป็นผล - สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยสังเคราะห์โครงสร้างเนื้อหา เวลา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังตารางนี้

ตาราง 8 แสดงแผนการจัดการเรียนรู้และสาระการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตร

หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา/ คาบ
หน่วยที่ 1 ความรู้ ผู้ประกอบการ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้ประกอบการ1	- อธิบายความหมาย ประเภท ลักษณะทักษะและจรรยาบรรณของ การเป็นผู้ประกอบการ/กิจกรรม	4
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ผู้ประกอบการ2	- ประเมินศักยภาพตนเองในการเป็น ผู้ประกอบการ/กิจกรรม	4
หน่วยที่ 2 ความรู้ ผลิตภัณฑ์การ แปรรูปอาหาร และการบรรจุ ภัณฑ์	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การถนอมอาหารและการ แปรรูปอาหาร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การบรรจุภัณฑ์	- การถนอมอาหารประเภทต่างๆใน ท้องถิ่นและการแปรรูปอาหารใน ท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ/ปฏิบัติ - การบรรจุภัณฑ์/ปฏิบัติ	4 4
หน่วยที่ 3 งานธุรกิจ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 งานธุรกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ธุรกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม	- ความหมายและความสำคัญของ ธุรกิจ - เรียนรู้ธุรกิจขนาดกลาง - เรียนรู้ธุรกิจขนาดย่อม	4 4

ขั้นที่ 3 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้
 2. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเองส่งผลให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง
 3. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น
 4. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
 5. ส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ
 6. พัฒนาทักษะในการจัดการ เช่น เรื่องการบริหารเวลา การใช้แหล่งทรัพยากรให้คุ้มค่า
 7. ทำให้เกิดทักษะทางสังคม เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการเจรจาต่อรอง
- โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น
ผู้ประกอบการ

หน่วยที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	สมรรถนะ
หน่วยที่ 1 ความรู้ ผู้ประกอบการ	การเรียนรู้ทฤษฎีสรรมนิยม (Constructivism) การสอนให้เด็กเรียนรู้ เอง คิดเอง เด็กและครูจะเกิดการเรียนรู้ จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน	- นักเรียนมี ความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับ ทักษะและ จรรยาบรรณของ การเป็น ผู้ประกอบการ	ด้านความรู้ การเป็น ผู้ประกอบการที่ดี ด้านทักษะ - การจัดการและ ลงมือปฏิบัติ ด้านคุณลักษณะ - ความสนใจใน อาชีพที่คนรู้จัก - ความอดทน - ความ รับผิดชอบ

ตาราง 9 (ต่อ)

หน่วยที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	สมรรถนะ
หน่วยที่ 2	การเรียนรู้ทฤษฎีสรวรคินิยม	- นักเรียนเข้าใจ	ด้านความรู้
ความรู้	(Constructivism) การสอนให้เด็ก	เกี่ยวกับความรู้	การแปรรูปอาหาร
ผลิตภัณฑ์การ	เรียนรู้เอง คิดเอง เด็กและครูจะเกิด	ความสำคัญของ	ด้านทักษะ
แปรรูปอาหาร	การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่ง	ผลิตภัณฑ์ใน	- ด้านการจัดการ
และการบรรจุ	กันและกัน	ท้องถิ่น	และลงมือปฏิบัติ
ภัณฑ์		- นักเรียนนำ	- ทักษะคน
		ความรู้การแปร	ด้านคุณลักษณะ
		รูปอาหารไป	- ความสนใจใน
		ประยุกต์ใช้ในการ	อาชีพ
		สร้างอาชีพ	- ความอดทน
		-นักเรียนมี	- ความรับผิดชอบ
		ความรู้ความ	
		เข้าใจเกี่ยวกับ	
		ผลิตภัณฑ์และ	
		การบรรจุภัณฑ์	

ตาราง 9 (ต่อ)

หน่วยที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	สมรรถนะ
หน่วยที่ 3 งานธุรกิจ	การเรียนรู้ทฤษฎีสรรมนิยม (Constructivism)การสอนให้เด็ก เรียนรู้เอง คิดเอง เด็กและครูจะเกิด การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่ง กันและกัน	- นักเรียน สามารถ ดำเนินการ แก้ปัญหาทาง ธุรกิจได้ - นักเรียน สามารถปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้ ได้	ด้านความรู้ งานธุรกิจ ด้านทักษะ - ทักษะด้านการ จัดการและลงมือ ปฏิบัติ - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะคน ด้านคุณลักษณะ - ความสนใจใน อาชีพที่คนรู้จัก - ความซื่อสัตย์ - ความอดทน - มีคุณธรรมในการ ประกอบอาชีพและมี เจตคติที่ดีต่อการ ประกอบอาชีพ สุจริต

ขั้นที่ 4 กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยผู้วิจัยกำหนดการวัดประเมินผลไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อประเมินสมรรถนะ ทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาการค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้ด้านงานธุรกิจซึ่งวัดได้จากแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ เรื่องสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ด้านทักษะ (skill) คือ การวัดการประเมินความสามารถของนักเรียนใน 1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความละเอียดในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้ 2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น การดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้ 3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้คุณพัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นซึ่งสามารถประเมินได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน และแบบทดสอบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งทีนักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย 1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต 2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น 3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้นुकคครอบข้างของเราเดือดร้อนและ

แล้วความเชื่อศรัทธานั้นก็จะนำพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต สุจริต คือ

การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานซึ่งสามารถประเมินได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน และภาระงานของนักเรียนโดยมีแนวทางการวัดประเมินผล เพื่อประเมินสมรรถนะ ทั้ง 3 ด้านดังนี้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ดังนี้

สมรรถนะด้านความรู้	วิธีการ	เครื่องมือ
ความรู้ผู้ประกอบการ	การทดสอบ	แบบวัดสมรรถนะด้านทักษะ
ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์		อาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ความรู้ด้านงานธุรกิจ		

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะดังนี้

สมรรถนะด้านทักษะ	วิธีการ	เครื่องมือ
ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ	การสังเกต/การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ
ทักษะการสื่อสาร	การสังเกต/การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ
ทักษะคน	การสังเกต/การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะดังนี้

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	วิธีการ	เครื่องมือ
1) ความสนใจในอาชีพที่คน รู้จัก	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการด้าน คุณลักษณะ
2) ความมั่นใจในตนเอง	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	วิธีการ	เครื่องมือ
3) ความซื่อสัตย์	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านอาชีพและความ เป็นผู้ประกอบการด้าน คุณลักษณะ
4) ความอดทน	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการด้าน คุณลักษณะ
5) ความรับผิดชอบ	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการด้าน คุณลักษณะ
6) มีคุณธรรมในการประกอบ อาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการ ประกอบอาชีพสุจริต	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการด้าน คุณลักษณะ

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพ และความผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ในด้านความเหมาะสมของหลักสูตร และ
ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร โดยผู้วิจัยตรวจสอบโดยการประเมินจาก
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน และปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรตาม
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา ดังนี้

ตาราง 10 แสดงผลประเมินความเหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

ที่	รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ จาก ผู้เชี่ยวชาญ
1.	หลักการของหลักสูตร	4.00	มาก
	1.1 การแสดงถึงลักษณะของหลักสูตร ในเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ		
	1.2 การแสดงถึงแนวคิด ในเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	4.00	มาก
	1.3 การแสดงถึงแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	4.00	มาก
2	ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.20	มาก
	การระบุทิศทางในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ		
	มีการระบุทิศทางในการนำไปปฏิบัติได้จริง	4.20	มาก
	มีความกระชับ เข้าใจง่าย	4.20	มาก
3	ด้านเนื้อหา	4.80	มาก
	3.1 เนื้อหาแต่ละหน่วยมีความเหมาะสมกับกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ		ที่สุด
	3.2 เนื้อหาแต่ละหน่วยมีความเหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.80	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ จาก ผู้เชี่ยวชาญ
	3.3 เนื้อหาแต่ละหน่วยมีความเหมาะสมกับสาระ การเรียนรู้	4.80	มากที่สุด
	เนื้อหาแต่ละหน่วยมีความเหมาะสมกับเวลา	4.80	มากที่สุด
4	ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้	4.20	มาก
	4.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับหลักการ จัดการเรียนรู้		
	4.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับสมรรถนะ ด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการในแต่ละ หน่วย	4.20	มาก
5	ด้านสื่อการเรียนรู้	4.20	มาก
	5.1 สื่อการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ		
	5.2 สื่อการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร	4.00	มาก
6	ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	4.80	มาก
	6.1 วิธีการวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ		ที่สุด
	6.2 เครื่องมือวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความ เป็นผู้ประกอบการ	4.80	มาก ที่สุด
	6.3 เกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความผู้ประกอบการ	4.80	มาก ที่สุด
7.	ด้านคู่มือครู	4.00	มาก
	7.1 ความเหมาะสมของคำแนะนำสำหรับครู		
	7.2 ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้	4.20	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ จาก ผู้เชี่ยวชาญ
7.2	ความเหมาะสมของบทบาทครู และนักเรียน	4.20	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.36	มาก

จากการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ในด้านความเหมาะสมของหลักสูตร โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าด้านความเหมาะสมของหลักสูตรพบว่ามีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.34 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 11 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

ที่	รายการประเมิน	ระดับความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
1.	หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	0.80	สอดคล้อง
2.	หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร	0.80	สอดคล้อง
3.	หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
4.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้อง กับโครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของ หลักสูตร	1.00	สอดคล้อง
5.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้อง กับแนวทางการจัดการเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
6.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้อง กับการวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 11 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
7	โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการ เรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
8	โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับสื่อการจัดการเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
9	โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
10	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความ สอดคล้องกับสื่อการจัดการเรียนรู้	0.60	สอดคล้อง
11	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความ สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	0.80	สอดคล้อง
12	ความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.00	สอดคล้อง
13	ความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.00	สอดคล้อง
14	ความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
รวม		0.89	สอดคล้อง

จากการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ในด้านความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร โดยผู้วิจัยตรวจสอบโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าด้านความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบภายในหลักสูตรพบว่าหลักสูตรมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.6 - 1.00

**ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ
ความเป็นผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย**

ผู้วิจัยดำเนินการนำหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น
ผู้ประกอบการ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คนในภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2565 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ
ความเป็นผู้ประกอบการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถนะของนักเรียนก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้าง
สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความ เป็นผู้ประกอบการ	ค่าเฉลี่ย		t-test	sig
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
ด้านความรู้ (30 คะแนน)				
ความรู้ผู้ประกอบการ	20.00	21.97	3.511*	.001
ความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหาร และการบรรจุภัณฑ์				
ความรู้ด้านงานธุรกิจ				
ด้านทักษะ (28 คะแนน)				
ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ (20)	11.10	13.00	6.399*	.000
ทักษะการสื่อสาร (4 คะแนน)	3.13	3.50	2.257*	.032
ทักษะคน (4 คะแนน)	3.13	3.77	4.535*	.000
ด้านคุณลักษณะ (20 คะแนน)				
ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก (4 คะแนน)	3.37	3.63	3.247*	.003
ความมั่นใจในตนเอง (4 คะแนน)	3.13	3.57	3.261*	.003
ความซื่อสัตย์ (4 คะแนน)	3.27	3.73	3.500*	.002
ความอดทน (4 คะแนน)	2.90	3.73	6.530*	.000

ตาราง 12 (ต่อ)

สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความ เป็นผู้ประกอบการ	ค่าเฉลี่ย		t-test	sig
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
ความรับผิดชอบ (4 คะแนน) มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมี เจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต	2.97	3.80	6.113*	.000
รวม	53	60.7		

*p < .05

จากตาราง พบว่า คะแนนสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกการสะท้อนคิดจากกิจกรรมการเรียนการสอนมีรายละเอียดดังนี้

“...การจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ รู้สึกประทับใจ ทั้งความรู้ในเรื่องที่ได้รับ ที่จะสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต และได้ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการได้เรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นและได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยตรงจากผู้ประกอบการในท้องถิ่น”

“...การจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ รู้สึกสนุก มีประโยชน์ เนื้อหาละเอียดดี สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการที่ดี การแปรรูปอาหาร และการบรรจุภัณฑ์ รวมถึงได้ทดลองในการดำเนินธุรกิจด้วยตนเองตามแนวทางความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน”

“...การจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ รู้สึกสนุกดี เพราะได้รับความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่นอกจากการนั่งฟังเฉย ๆ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับจากผู้ประกอบการโดยตรงและได้ลงมือจัดกิจกรรมโดยนำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนมาจัดกิจกรรม ได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อนๆแล้วมีความสุข”

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยในการวิจัยครั้งนี้มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (R_1) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการของนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและเป็นข้อมูลสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนนำไปพัฒนาเป็นร่างหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 2 การพัฒนาร่างหลักสูตร (D_1) เป็นการยกร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความหมาย องค์ประกอบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจประสิทธิภาพของหลักสูตร และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร (R_2) เป็นขั้นนำร่องหลักสูตรที่ได้จากระยะที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้แบบแผนการสอนแบบ One group pretest-posttest design ใช้มาประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร และนำคะแนนมาหาสถิติพื้นฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตร (D_2) เป็นการนำผลจากการทดลองที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมและสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปผลการวิจัยดังนี้

องค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบไปด้วย 3 ด้านได้แก่ 1.ด้านความรู้ (Knowledge aspect) 2. ด้านทักษะ (Skill aspect) 3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) โดย

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต่องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้ด้านงานธุรกิจโดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ (Knowledge aspect) คิดเป็น 4.86 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ด้านทักษะ (skill aspect) คือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้มีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.86 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆเป็นไปด้วยความราบรื่น การดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้ มีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.86 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้พัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วยการทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 5.00 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.00 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย

ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคตมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.86 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่นมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 5.00 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.00

ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นพาหนะซึ่งความเจริญของบ้านเมืองมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 5.00 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.00 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุดมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 5.00 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.00 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.86 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.86 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการวิจัยดังนี้

ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้หลักสูตรประกอบไปด้วย

1. หลักการของหลักสูตร: 1) เป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและผู้ประกอบการ ที่ใช้การเรียนรู้การเรียนรู้ทฤษฎี สรรคนิยม (Constructivism) เป็นหลัก 2).เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียน บูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ 3). เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนสามารถนำสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร: เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านความรู้ (Knowledge aspect) 2). ด้านทักษะ (skill aspect) 3).ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect)

3. โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร: เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ จึงได้กำหนดเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หน่วย โดย ผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการเป็น 4 ขั้นตอน และสร้างเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 ความรู้ผู้ประกอบการ จำนวน 8 คาบ หน่วยที่ 2 ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ จำนวน 8 คาบ หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านงานธุรกิจ จำนวน 8 คาบ

4.แนวทางการจัดการเรียนรู้ : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ใช้การจัดการเรียนรู้การเรียนรู้ทฤษฎีสรคณนิยม (Constructivism)

ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสร้างความรู้ตามแนว Constructivism มีขั้นตอนที่น่าสนใจดังนี้

1. ขั้นนำ (orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน

2. ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออกอาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขา มีอยู่ ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟฟิก (graphic organizers) ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (cognitive conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (unequilibrium)

3. ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas) นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนว Constructivism ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

3.1 ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน (clarification and exchange of ideas) ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของคนอื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด

3.2 การสร้างความคิดใหม่ (Construction of new ideas) จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์แล้วกำหนดความคิดใหม่ หรือความรู้ใหม่

3.3 ประเมินความคิดใหม่ (evaluation of the new ideas) โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า

4. ขั้นนำความคิดไปใช้ (application of ideas) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้ที่ไม่มีกานำความรู้ไปใช้เรียกว่า เรียนหนังสือไม่ใช่เรียนรู้

5. ขั้นทบทวน (review) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่า ความคิด ความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (cognitive structure) ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว (long-term memory) เป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้ถาวรและสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือกรอบของความหมาย หรือแบบแผนที่บุคคลสร้างขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมาย ให้เหตุผลแก้ปัญหา ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ นอกจากนี้ยังทบทวนเกี่ยวกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทบทวนว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้ อย่างไร และยังมีเรื่องใดที่ยังสงสัยอยู่อีกบ้าง

การจัดการเรียนรู้ : ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และเนื้อหา ยกตัวอย่างเช่น ใบกิจกรรม ใบความรู้ บทความสถานการณ์ เป็นต้น

การวัดประเมินผล : การวัดประเมินผล ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อประเมินสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาการ ค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ด้านงานธุรกิจ ซึ่งวัดได้จากแบบ วัดสมรรถนะด้านความรู้ เรื่องสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ด้านทักษะ (skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้ 2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆเป็นไปด้วยความราบรื่น การ ดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้ 3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถ

ทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้คุณพัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นซึ่งสามารถประเมินได้จากแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ด้านทักษะ

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย 1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต 2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น 3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง 4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด 5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานซึ่งสามารถประเมินได้จากแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะ

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.34) และแสดงผลการประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ 0.89

ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรจากคะแนนสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลปรากฏว่า สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบไปด้วย 3 ด้านได้แก่ 1.ด้านความรู้ (Knowledge aspect) 2. ด้านทักษะ (Skill aspect) 3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) มีความสอดคล้องกับสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (Ministry of Education Thailand, 2018) ดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การค้นคว้า หรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้ด้านงานธุรกิจ เนื่องจากผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวางแผนดำเนินงาน มีเจตคติที่ดี มีความรอบคอบในการตัดสินใจ พร้อมตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับคำกล่าวของ (Srivarom, 2019) ว่าความรู้ช่วยทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อใช้ในการพัฒนาองค์การให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยลดขั้นตอนการทำงาน การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

ด้านทักษะ (skill aspect) คือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุ

เป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้(สถาพร พฤษภูมิกุล, 2558)2. ทักษะทางการสื่อสาร คือ ความสามารถในการรับ และส่งสารทางธุรกิจ โดยการติดต่ออาจกระทำด้วยวาจา หรือลายลักษณ์อักษร โดยทักษะที่เกิดขึ้นได้นั้นมาจากพื้นฐานความรู้ และสามารถปฏิบัติอย่างคล่องแคล่วว่องไว เนื่องมาจากการสื่อสารมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์เปรียบเสมือนลมหายใจและเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะเป็นตัวกำหนดและส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์เกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับคำกล่าวของ (Stawetin, 2021) ว่าการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการสังคม ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนมาก และประกอบด้วยคนจำนวนมากขึ้นเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและสังคม จะนำมาซึ่งความสลับซับซ้อน หรือความสับสนต่าง ๆ จนอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและไม่แน่ใจแก่สมาชิกของสังคม จึงต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหา 3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้คุณพัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่คุณนักเรียนเชื่อว่าเป็น ประกอบด้วย 1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต 2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น 3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง 4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด (Sorasermsombat, 2017) 5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนิน

กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Eua-Arporn, 2017)6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์ (Tyler. 1949) และ ทาบา (Taba. 1962) เนื่องจากเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ขึ้นบนพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนเป็นรูปแบบหลักสูตรที่ถูกใช้เป็นแม่แบบสำหรับการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการ ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 ระยะเวลา คือ ระยะเวลาที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ระยะเวลาที่ 2 การพัฒนาร่างหลักสูตร ระยะเวลาที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ระยะเวลาที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรของ ประเสริฐ ลีอำนันต์กุล (2553:118-159) ที่พัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่าหลังการทดลองใช้หลักสูตรผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 จนหลักสูตรมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ฐากรณัฏ การุณประชา (2563: 110-112) ที่ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกฝนทางปัญญาจากต้นแบบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อาศัยแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์และทาบา โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและ ปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนา ขึ้นมีโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ผลการประเมินประสิทธิภาพของ

หลักสูตรในด้านความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเป็นผู้ประกอบการหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร ส่งผลให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ 3 ด้าน ด้านได้แก่ 1.ด้านความรู้ (Knowledge aspect) 2. ด้านทักษะ (Skill aspect) 3. ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) มีความสอดคล้องกับสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (Ministry of Education Thailand, 2018) จากนั้นผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการเป็น 4 ขั้นตอน และสร้างเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ความรู้เรื่องบรรจุกภัณฑ์ หน่วยที่ 2 ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหาร หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านงานธุรกิจ

โดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ที่ใช้การเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้ทฤษฎีสรคินิยม (Constructivism) เป็นหลัก การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญาที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ของตนเอง กระบวนการสร้างความรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากการใช้ประสาทสัมผัส การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้เกิดจากความพยายามเชื่อมโยงข้อมูลใหม่เข้ากับความรู้เดิมด้วยการอธิบายให้เหตุผล โดยการเปรียบเทียบหรือตรวจสอบความขัดแย้งข้อมูลใหม่กับความเข้าใจที่มีอยู่เดิม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกลายเป็นโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีความซับซ้อนและมีความคงทนยิ่งขึ้นการที่ผู้เรียนพยายามประยุกต์ใช้โครงสร้างความรู้เดิมกับสถานการณ์ใหม่จะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการสืบสอบและแรงจูงใจในการสืบสอบจะเกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์ใหม่มีบางส่วนคล้ายกับโครงสร้างความรู้เดิม เพราะผู้เรียนจะใช้ความรู้เดิมเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนจึงต้องพยายามให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งใหม่เข้ากับความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมจึงจะเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ (Martin : et al. 1994: 44 ; Ormdo. 1995: 35 ; Abruscato. 1996:30 ;& Shepardson. 1997: 873)

สำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวิธีการวัดที่หลากหลาย ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการด้านทักษะ แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะ โดยใช้การมีกรวัดเพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร และหลังการทดลองใช้หลักสูตรกับเกณฑ์

สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563: 28) ที่กล่าวถึงการประเมินผลรวบยอดจะมุ่งวัดสมรรถนะที่เป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ใช่เวลามากกับการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก วัดจากพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติที่แสดงออกถึงความสามารถ ในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มิใช่อิงกลุ่ม และมี หลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ที่ตรวจสอบได้ ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance assessment) การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) การประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง มากขึ้น

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและประเมินผล ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน พบว่าหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลได้

ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรจากคะแนนสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการเป็น 5 ขั้นตอน และสร้างเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ความรู้ผู้ประกอบการ หน่วยที่ 2 ความรู้ผลิตภัณฑ์ การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านงานธุรกิจ โดยมุ่งพัฒนาให้นักเรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สิริพันธุ์ สุวรรณ มรรคา และคณะ, 2554 : 2) การส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพของผู้เรียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงมีการจัดระบบการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงความต้องการของสังคม โดยทักษะอาชีพเป็นทักษะสำคัญ

ทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมในการเป็นเยาวชนของชาติในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)พ.ศ. 2553 มาตรา 7 และมาตรา 23 ที่ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา โดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจสู่อาชีพได้รับการศึกษาความรู้ทักษะที่เหมาะสมเพื่อการมีงานทำในอนาคต

ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่ทฤษฎีสรคินิยม (Constructivism) โดยสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการเป็น 5 ขั้นตอน

1. ขั้นนำ (orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน

2. ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก อาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขา มีอยู่ ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟฟิก (graphic organizers) ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (cognitive conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (unequillibrium)

3. ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas) นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนว Constructivism ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

3.1 ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน (clarification and exchange of ideas) ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของคนอื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด

3.2 การสร้างความคิดใหม่ (Construction of new ideas) จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์แล้วกำหนดความคิดใหม่ หรือความรู้ใหม่

3.3 ประเมินความคิดใหม่ (evaluation of the new ideas) โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า

4. ชี้นำความคิดไปใช้ (application of ideas) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยเป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้ที่ไม่มีการนำความรู้ไปใช้เรียกว่า เรียนหนังสือไม่ใช่เรียนรู้

5. ขั้นทบทวน (review) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่า ความคิดความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (cognitive structure) ปรากฏในช่องความจำระยะยาว (long-term memory) เป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้ถาวรและสามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือกรอบของความหมาย หรือแบบแผนที่บุคคลสร้างขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมาย ให้เหตุผลแก้ปัญหา ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ นอกจากนี้ยังทบทวนเกี่ยวกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทบทวนว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร และยังมีเรื่องใดที่ยังสงสัยอยู่อีกบ้าง

โดยผู้เรียนนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ สอดคล้องกับคาร์เตอร์วีกู๊ด (Good 1973 : 9) และเฟรเดอริค (Frederick 1959 : 6) ในการเพิ่มพูนความรู้และตอบสนองความสนใจของผู้เรียนอยากทำในสิ่งทีนอกเหนือจากในห้องเรียนหรือกิจกรรมนอกเหนือตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพื่อเติมเต็มศักยภาพการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้และเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 51) และสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม โดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจสู่อาชีพ ได้รับการศึกษาความรู้ทักษะที่เหมาะสมเพื่อการมีงานทำในอนาคตเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 18-19) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นั้น ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผล อภิปรายผลที่ผ่านมา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการนำงานวิจัยนี้ไปใช้ จึงขอเสนอแนะการนำหลักสูตรไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปปรับใช้ในสถานศึกษา ก่อนการนำไปใช้ควรทำความเข้าใจเป้าหมายของหลักสูตร แล้วนำไปสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ผู้สอนได้เห็นความสำคัญของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้แก่ผู้เรียน ประยุกต์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามบริบททางการเรียนรู้ของแต่ละสถานศึกษา และการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ชี้แจง บทบาทหน้าที่ ปลูกฝังความสนใจให้ผู้สอนเกิดความสนใจในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เตรียมทรัพยากรในการสนับสนุน เช่น งบประมาณ แหล่งการศึกษาเรียนรู้ สื่อวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหาร ติดตามการจัดการเรียนรู้จากการบินที่กหลังการจัดการจัดการเรียนรู้อ การนิเทศการสอน ส่งเสริมให้เกิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) คือ การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน และมีการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนพัฒนาโครงการและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่อไป

2. สำหรับครูผู้สอน สามารถนำหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นที่ตนเองสอนได้ โดยเฉพาะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ก่อนการใช้ควรศึกษารายละเอียดจากคู่มือการใช้ให้เข้าใจ ในหลักการ จุดประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ในการทดลองนำไปใช้จัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องมีการออกแบบวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง ผ่านประสบการณ์ และลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ทำงานกลุ่ม ครูผู้สอนมีการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์และแหล่งสถานที่เสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสนใจและกระตุ้นการคิด ครูผู้สอนเป็นผู้ช่วยให้คำปรึกษา ทั้งกิจกรรมภายในและนอกห้องเรียน สังเกตการณ์ทำงาน ให้ข้อมูลป้อนกลับ ส่งเสริมให้กำลังใจ เสริมแรงทางบวก ครูผู้สอนมีการประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและ

เจตคติ โดยใช้วิธีการวัดที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยกับนักเรียนในโรงเรียนในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่การพัฒนาศมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
2. ควรจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อให้ผู้ที่สนใจทั่วไปซึ่งอาจจะไม่อยู่ในวัยเรียน ได้เข้ารับการอบรม

บรรณานุกรม

- Abrahamson, P. a. (1990). *Small Business Management (Wiley Series in Management)*. USA: Better World Books.
- Baker, E., McGaw, B., และ Peterson, P. (2007). Constructivism and learning. Retrieved from http://folk.uio.no/sveinsj/Constructivism_and_learning_Sjoberg.pdf
- Baylor, D., Samsonov, P., และ Smith, N. (1993). A Collaborative Class Investigation into Telecommunications in Education. Retrieved from <http://disted.tamu.edu/chapter4.html>
- Blanchard, P. N., และ Thacker, J. W. (2007). *Effective training : systems, strategies, and practices* (3rd ed.). Upper Saddle River, N.J.: Pearson Prentice Hall.
- Boudourides, M. A. (1998). Constructivism and Education:A shopper's guide. Retrieved from <http://www.math.upatras.gr/~mboudour/articles/constr.html>
- Boyatzis, R. E. (1982). *The Competence Manage: A Model for Effective Performance*. New York: Wiley.
- Dales, M., และ Hes, K. (1995). Creating training miracles. In. Sydney: Prentice Hall.
- Dimitruos Thansoulas Greece. (2010). Constructivist Learning. Retrieved from [http://www.seasite.niu.edu/Tagalog/Teachers_Page/Language Learning Articles/](http://www.seasite.niu.edu/Tagalog/Teachers_Page/Language_Learning_Articles/) constructi vist_l earning.htm>
- Fosnot, C. T. (2005). Constructivism Revisited:Implications and Reflections. Retrieved from <http://www.odu.edu/educ/act/journal/vol16no1/fosnot.pdf>
- Gagnon, G. W., Jr, และ Collay, M. (2010). Constructivist Learning Dessign. Retrieved from <http://www.prainbow.com/cld/cldp.html>
- Good, C. V., Merkel, W. R., และ Phi Delta, K. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Hisrich, R., Langan-Fox, J., และ Grant, S. (2007). Entrepreneurship Research and Practice:

- A Call to Action for Psychology. *The American psychologist*, 62, 575-589.
- Katz, J., และ Green, E. (1992). *Managing quality: a guide to monitoring and evaluating nursing services*. St. Louis: Mosby-Year Book.
- Madaus, G. F., Scriven, M., และ Stufflebeam, D. L. (1983). *Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation* (1st ed. 1983.). Dordrecht: Springer Netherlands : Imprint: Springer.
- McClelland, D. C. (1961). *The achieving society*. Princeton, N.J.: Van Nostrand.
- Mitrani, A., Dalziel, M., และ Fitt, D. (1992). *Competency based human resource management: Value-driven strategies for recruitment, development and reward*. London: McGraw-Hill.
- Nicholls, N. a. (1976). *H.development a curriculum*. London: Allen& Unwin.
- Parry, S. B., และ (1997). *Evaluating the Impact of Traisin*. Alexanda, VA: American Society of Training and Development.
- Ridvan. (2009). The Effect of Short Story Reading through Constructivist Activities on Language of Primary School students. Retrieved from http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt2/sayi6pdf/tuncel_ridvan.pdf
- Saylor, J. G., และ Alexander, W. M. (1974). *Planning curriculum for schools*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Shermon, G. (2004). *Competency based HRM: A strategic resource for competency mapping, assessment and development centres*. New Delhi: Tata McGraw-Hill Education.
- Spencer, L. M., และ Spencer, S. M. (1993). *Competence at work : models for superior performance*. New York: Wiley.
- Steinhoff, D., และ Burgess, J. F. (1993). *Small business management fundamentals*. New York: McGraw-Hill.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development ; theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler Raph, W. A. (1964). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.

Warrick, W. R., Bonnsetter, R. J., และ Jaworski, B. (1993). Constructivism and teaching-thesocio-cultural context. Retrieved from

<http://www.grout.demon.co.uk/Barbara/chreods.htm#bk3>

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2544). *SMEs สร้างไทยมั่นคง* (1). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*.

[https://km.thai.ac/client-upload/km/download/66223_\(%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87\)%20%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B8%9B%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2.pdf](https://km.thai.ac/client-upload/km/download/66223_(%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87)%20%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B8%9B%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2.pdf)

ชุตินา โอบาสานนท์. (2543). *ก้าวสู่ความเป็นผู้ประกอบการ : คู่มือนักลงทุน = How to start your business*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.

दनัย เทียนพุด. (2532). *110 ไอเดีย จาก 80 ยอดนักบริหารชั้นนำของเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ถาวร – ธนะเวช ศรีสุขะโต. (2543). *เคล็ดลับการทำธุรกิจ SMEs*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.

ทิตินา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

นิตินา ศรีประเสริฐ. (2545). *108 วิธีคิด 1009 วิธีการของผู้ประกอบการ เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: ทิปป์ปั๊งฟอยท์.

ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2544). *หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา* (1). กรุงเทพฯ: นิชนแอตเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.

ประจักษ์ ทรัพย์อุดม. (2550). *แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย Competency*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

ประมา ศาสตร์ระจูลิ. (2550). *การพัฒนาเกณฑ์สมรรถนะในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน*. (ปริญญา

- พนธกศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (บัณฑิตวิทยาลัย).
 ปรัชญาวรรณ วณานันท์. (2562). รูปแบบความร่วมมือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาใน
 พื้นที่เขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก (EEC): สำนักงานศึกษาธิการภาค 1.
 พิบูล ที่ปะปาล. (2552). การเป็นผู้ประกอบการ (1). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
 ภิญญาพัชนี ปลากัดทอง. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
 เฉเชิญ อุปสรรค ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัถนทิต).
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 วัฒนา พัฒนพงศ. (2547). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดการเพิ่มผลผลิตภาคบริการ. กรุงเทพฯ:
 สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
 วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช. (2542). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น. .
 วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (2). กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ ปรินทร์จำกัด.
 ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2548). การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย กระแสใหม่และความท้าทาย (พิมพ์
 ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุดทอง.
 ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). ผู้ประกอบการเผชิญภัยพิพาทมากขึ้นหลัง COVID-19. กระแส
 ทรรศน์(3102).
 สงัด อุทวานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (3). กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
 สมคิด บางโม. (2553). การเป็นผู้ประกอบการ *Entrepreneurship*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เอส
 เคบีเคส์.
 สรเดช เลิศวัฒนาวณิช. (2560). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อ
 ส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.
 (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัถนทิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
 สาลินี อุดมผล. (2558). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่าง
 สร้างสรรค์และคุณลักษณะด้านอาชีพสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.
 (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัถนทิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
 สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์.
<http://www.competency.mju.ac.th/doc/11562.pdf>
 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากร
 มนุษย์ : เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสมรรถนะของข้าราชการ. สืบค้นจาก
<http://www.competency.mju.ac.th/doc/11562.pdf>
 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). รายงานการวิจัยระบบข้าราชการในอนาคต :

คุณลักษณะข้าราชการไทยในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562a). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562b). เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตร ฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562c). เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตร ฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา (1). กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). เอกสารประกอบการบรรยายการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก.

สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2554). แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของไทย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรศักยภาพมนุษย์ด้วย *Competency Based Learning*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

สุจิตรา ปทุมลังการ. (2552). ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประเมินผล. . กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ.

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2537). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนในระดับประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์).

อาทิตย์ วุฒิศะโร. (2554). “สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.” อุตสาหกรรมสาร (43, 4 – 5).

อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. (2547). แนวคิดเรื่องสมรรถนะ *Competency*: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2547). *Competency Dictionary*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอช อาร์ เซ็นเตอร์ จำกัด.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2511). การบริหารงานหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ที่ใช้การเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ และลักษณะ ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
3. เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนสามารถนำสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. พัฒนานักเรียนให้เกิดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ทั้ง 3 ด้านดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาการค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้ด้านงานธุรกิจ

ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความเฉียบแหลมในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้

2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น การดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้

3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคนและบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้พัฒนาความสัมพันธ์ใน

ทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย

1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต

2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือ

ศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น

3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง

4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด

5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ สุจริต สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

2. นักเรียนสามารถนำเสนอสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้

3. โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร

เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะ จึงได้กำหนดเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หน่วย โดย ผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการเป็น 5 ขั้นตอน และสร้างเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

กระบวนการส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพ และความเป็นผู้ประกอบการ	แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ
<p>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</p> <p>เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน</p>	<p>หน่วยที่ 1 ความรู้ผู้ประกอบการ</p> <p>การเรียนรู้โดยตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)</p>
<p>ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม</p> <p>เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก อาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขามีอยู่ ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟฟิก (graphic organizers) ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (cognitive conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (unequilibrium)</p>	<p>หน่วยที่ 2 ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์</p> <p>การเรียนรู้โดยตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)</p>

<p>ชั้นที่ 3 นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนว Constructivism ชั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้</p> <p>3.1 ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน (clarification and exchange of ideas) ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้นเมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของคนอื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด</p> <p>3.2 การสร้างความคิดใหม่ (Construction of new ideas) จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์แล้ว กำหนดความคิดใหม่ หรือความรู้ใหม่</p> <p>3.3 ประเมินความคิดใหม่ (evaluation of the new ideas) โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า</p>	<p>หน่วยที่ 3 ด้านงานธุรกิจ</p> <p>การเรียนรู้โดยใช้ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)</p>
<p>ชั้นที่ 4 ชี้นำความคิดไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้ที่ไม่มีการนำความรู้ไปใช้เรียกว่า เรียนหนังสือไม่ใช่เรียนรู้</p>	

ขั้นที่ 5 ขั้นทบทวน เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่า ความคิด ความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (cognitive structure) ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว (long-term memory) เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้ถาวรและสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือกรอบของความหมายหรือแบบแผนที่บุคคลสร้างขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมาย ให้เหตุผลแก้ปัญหา ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ นอกจากนี้ยังทบทวนเกี่ยวกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทบทวนว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร และยังมีเรื่องใดที่ยังสงสัยอยู่อีกบ้าง

เนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ เวลา 24 ชั่วโมง

หน่วย ยที่	เนื้อหา	ผลการเรียนรู้	เวลา (คาบ)
หน่วยที่ 1 ความรู้ ผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการ ศึกษาลักษณะและคุณสมบัติของ ผู้ประกอบการที่ดีหลักทฤษฎีและปฏิบัติ ของการจัดการธุรกิจของตนเองเริ่มจาก ธุรกิจขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาด ใหญ่	- นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับ ลักษณะพื้นฐานของการ เป็นผู้ประกอบการเพื่อ พัฒนาสู่การเป็น ผู้ประกอบการที่ดี	8
หน่วยที่ 2 ความรู้ด้าน ผลิตภัณฑ์ การแปรรูป อาหาร	1. การถนอมอาหาร - ความหมายและความสำคัญในการ ถนอมอาหาร - ประโยชน์ และหลักการถนอมอาหาร ได้ เห็นประโยชน์ของการถนอมอาหาร 2. การแปรรูปอาหาร - หลักการแปรรูปและการถนอมอาหาร ได้อย่างถูกต้อง - ขั้นตอนและวิธีการแปรรูปอาหารได้ อย่างถูกต้อง - หลักในการเลือกอุปกรณ์ในการเก็บ อาหารที่ได้จากการแปรรูปอาหารได้ อย่างถูกต้อง - ความรู้เกี่ยวกับสินค้าและบรรจุภัณฑ์ - ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์และ การบรรจุภัณฑ์ - สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เบื้องต้น	- นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับ ความรู้เรื่องความสำคัญ ของการถนอมอาหาร - นักเรียนนำความรู้ในการ ถนอมอาหารและการแปร รูปอาหารมาปรับใช้และ พัฒนาสินค้าท้องถิ่น - นักเรียนมีความรู้ เกี่ยวกับสินค้าและบรรจุ ภัณฑ์รวมถึงปัจจัยต่างๆ และสามารถประยุกต์ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	8

	เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการบรรจุภัณฑ์		
หน่วยที่ 3 ความรู้ด้าน งานธุรกิจ	<p>1. งานธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของการดำเนินการทางธุรกิจ - ความหมายของการดำเนินการทางธุรกิจได้มีการจำแนกข้อมูลหรืออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับตนเองอย่างเป็นเหตุเป็นผล <p>2. ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของการจัดทำแผนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม - ลักษณะของการดำเนินการทางธุรกิจได้มีการจำแนกข้อมูลหรืออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับตนเองอย่างเป็นเหตุเป็นผล 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนสามารถดำเนินการทางธุรกิจได้ - นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้ 	8

แสดงแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา/คาบ
หน่วยที่ 1 ความรู้ ผู้ประกอบการ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้ประกอบการ 1	- ความหมายของการเป็นผู้ประกอบการ - ผู้ประกอบการที่ดี - ผู้ประกอบการท้องถิ่น	4
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ผู้ประกอบการ 2	- หลักการจัดแผนธุรกิจ - ความเหมาะสมของแผนธุรกิจ - ระบบเศรษฐกิจตลาด - บทบาทหน้าที่ขององค์กรธุรกิจและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4
หน่วยที่ 2 ความรู้ด้าน ผลิตภัณฑ์การ แปรรูปอาหาร และการบรรจุ ภัณฑ์	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การแปรรูปอาหาร	- ความหมายของการแปรรูปอาหาร - รูปแบบการแปรรูปอาหาร - การแปรรูปอาหารท้องถิ่น	4
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การบรรจุภัณฑ์	- ความหมายของบรรจุภัณฑ์ - ประเภทของบรรจุภัณฑ์ - การประยุกต์ใช้ - การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ในท้องถิ่น	4
หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านงาน ธุรกิจ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 งานธุรกิจ	- ความสำคัญของงานธุรกิจ - ธุรกิจท้องถิ่น - ประเภทธุรกิจในท้องถิ่น	4

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ธุรกิจขนาดกลาง ธุรกิจขนาด ย่อม	- ความสำคัญของการ จัดทำแผนธุรกิจขนาด กลางและขนาดย่อมได้ - ลักษณะของการ ดำเนินการทางธุรกิจได้ - ศึกษาดูงานธุรกิจใน ท้องถิ่น	4
			24

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้
2. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเองส่งผลให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบในตนเอง
3. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น
4. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
5. ส่งเสริมพัฒนาให้เกิดทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ ทักษะการสื่อสารทักษะคน
7. พัฒนาให้เกิดคุณลักษณะ ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก ความมั่นใจในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ และมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริตโดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยดังนี้

หน่วยที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สมรรถนะ
หน่วยที่ 1 ความรู้ ผู้ประกอบการ	การเรียนรู้ทฤษฎีสรคณิยม (Constructivism) การสอนให้เด็กเรียนรู้เอง คิดเอง เด็กและครูจะเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะและจรรยาบรรณของการเป็นผู้ประกอบการ	ด้านความรู้ การเป็นผู้ประกอบการที่ดี ด้านทักษะ - การจัดการและลงมือปฏิบัติ ด้านคุณลักษณะ - ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก - ความอดทน - ความรับผิดชอบ

หน่วยที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สมรรถนะ
หน่วยที่ 2 ความรู้เรื่อง การแปรรูป อาหารและ การบรรจุ ภัณฑ์	การเรียนรู้ทฤษฎีสรรมคินิยม (Constructivism)การสอนให้เด็ก เรียนรู้เอง คิดเอง เด็กและครูจะเกิด การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน	- นักเรียนเข้าใจ เกี่ยวกับความรู้ ความสำคัญของ ผลิตภัณฑ์ในห้องถื่น - นักเรียนนำความรู้ การแปรรูปอาหารไป ประยุกต์ในการสร้าง อาชีพ -นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์และการ บรรจุภัณฑ์	ด้านความรู้ การแปรรูป อาหาร ด้านทักษะ - ด้านการ จัดการและลง มือปฏิบัติ - ทักษะคน ด้าน คุณลักษณะ - ความสนใจ ในอาชีพ - ความอดทน - ความ รับผิดชอบ
หน่วยที่ 3 ความรู้งาน ธุรกิจ	การเรียนรู้ทฤษฎีสรรมคินิยม (Constructivism)การสอนให้เด็ก เรียนรู้เอง คิดเอง เด็กและครูจะเกิด การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน	- นักเรียนสามารถ ดำเนินการแก้ปัญหา ทางธุรกิจได้ - นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตามแผนที่วาง ไว้ได้	ด้านความรู้ งานธุรกิจ ด้านทักษะ - ทักษะด้าน การจัดการ และลงมือ ปฏิบัติ - ทักษะการ สื่อสาร - ทักษะคน ด้าน

			คุณลักษณะ - ความสนใจ ในอาชีพที่คน รู้จัก - ความ ซื่อสัตย์ - ความอดทน - มีคุณธรรม ในการ ประกอบ อาชีพและมี เจตคติที่ดีต่อ การประกอบ อาชีพสุจริต
--	--	--	--

5. สื่อการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และเนื้อหา ยกตัวอย่างเช่น ใบกิจกรรม ใบความรู้ บทความสถานการณ์ เป็นต้น

6. การวัดประเมินผล

การวัดประเมินผล ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อประเมินสมรรถนะ ทั้ง 3 ด้าน คือ

1. **ด้านความรู้ (Knowledge aspect)** คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาการค้นคว้า หรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้เรื่องการแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้งานธุรกิจ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้

2. **ด้านทักษะ (skill)** คือ การวัดการประเมินความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการลงมือปฏิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ 2) ทักษะการสื่อสาร และ 3) ทักษะคน

3. **ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect)** คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย 1) ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก 2) ความมั่นใจในตนเอง 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความอดทน 5) ความรับผิดชอบ และ 6) มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ดังนี้

สมรรถนะด้านความรู้	วิธีการ	เครื่องมือ
ความรู้ผู้ประกอบการ	การทดสอบ	แบบวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ความรู้เรื่องการแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์		
ความรู้เรื่องงานธุรกิจ		

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะดังนี้

สมรรถนะด้านทักษะ	วิธีการ	เครื่องมือ
1) ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
2) ทักษะการสื่อสาร	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
3) ทักษะคน	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ด้านทักษะ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ ดังนี้

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	วิธีการ	เครื่องมือ
1) ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ
2) ความมั่นใจในตนเอง	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ
3) ความซื่อสัตย์	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ
4) ความอดทน	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ
5) ความรับผิดชอบ	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ
6) มีคุณธรรมในการประกอบ อาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการ ประกอบอาชีพสุจริต	การสังเกต/ การประเมินชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้าน ทักษะ

เอกสารประกอบหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ที่ใช้การเรียนรู้ทฤษฎีสรคินิยม (Constructivism)
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
3. เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนสามารถนำสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. พัฒนานักเรียนให้เกิดสมรรถนะผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 3 ด้านดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาการค้นคว้า หรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ ประกอบด้วย 1. ความรู้ผู้ประกอบการ 2. ความรู้เรื่องการแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ 3. ความรู้งานธุรกิจ

ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีวางแผนให้มีประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่นในการวางแผน การเตรียมการ และลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ สามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน และความสามารถการใช้
2. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการ ฟังเพื่อให้เข้าใจ การพูด การเขียน และการ

สื่อสารแบบตัวต่อตัว เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆเป็นไปด้วยความราบรื่น การดำเนินการตามแผน และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าไว้

3. ทักษะคน หมายถึง การสามารถทำงานร่วมกับความแตกต่างทั้งเรื่องคน และบุคลิกภาพ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ได้ตอบกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้พัฒนาความสัมพันธ์ในทางบวก สร้างความน่าเชื่อถือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่คุณเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย

1. ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก คือ การแสดงความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเองในอนาคต

2. ความมั่นใจในตนเอง คือ การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถหรือศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยทัศนคติที่เชื่อมั่น

3. ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะไม่ทำให้บุคคลรอบข้างของเราเดือดร้อนและแล้วความซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นพามาซึ่งความเจริญของบ้านเมือง

4. ความอดทน คือ เพียรพยายามในการทำงาน เป็นพลังที่จะส่งเสริมให้เราไปสู่ความสำเร็จได้ คือ อดทนต่อพฤติกรรมคำพูด อดทนต่อความเครียดความเหนื่อยในการทำงาน อดทนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย รู้จักปรับตัว และคิดหาทางแก้ไขปัญหาได้จะสามารถทำให้เราเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด

5. ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการประกอบอาชีพด้วยความดูแลใส่ใจต่อลูกค้า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบทางลบต่อ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

6. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ
สุจริต สุจริต คือ การแสดงออกถึงจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

2. นักเรียนสามารถนำเสนอสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้

3. คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ ครูมีหน้าที่

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด และนักเรียนได้รับ
วิธีการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้การเรียนรู้ทฤษฎีสรคณนิยม (Constructivism) ส่งเสริมให้นักเรียน
เกิดความร่วมมือกัน โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และส่งเสริมสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการให้
นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

2. ครูต้องมีใจในการยอมรับความสามารถของนักเรียนที่แตกต่างกัน โดยส่งเสริมให้
นักเรียนมีการนำเสนอผลงาน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

3. กระตุ้นให้นักเรียนให้ความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบ
ต่อสังคมโดยเน้นย้ำถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการมีความรับผิดชอบต่อสังคมในทุก
กิจกรรมที่นักเรียนทำ

4. สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ประกอบไปด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้ผู้ประกอบการ

-- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะและจรรยาบรรณของการเป็น
ผู้ประกอบการ

หน่วยที่ 2 ความรู้เรื่องการแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์

- นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ความสำคัญของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น
- นักเรียนนำความรู้การแปรรูปอาหารไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพ
- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการบรรจุภัณฑ์

หน่วยที่ 3 ความรู้เรื่องงานธุรกิจ

- นักเรียนสามารถดำเนินการแก้ปัญหาทางธุรกิจได้
- นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้

5. บทบาทของครู และนักเรียน

หน่วยการเรียนรู้	บทบาทของครู	บทบาทของนักเรียน
หน่วยที่ 1 ความรู้ ผู้ประกอบ ภากร	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การใช้คำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน (Problem-based Learning) - ส่งเสริมให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Think-Pair-Share) - ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการค้นคว้าและระดมความคิด โดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม (Thinking Based Learning) <ul style="list-style-type: none"> - กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีการร่วมกันศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่จะทำจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
หน่วยที่ 2 ความรู้เรื่อง การแปรรูป อาหารและ การบรรจุ ภัณฑ์	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียน <ul style="list-style-type: none"> - ประสบความสำเร็จในการเรียน กิจกรรมที่ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเองและใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) - จัดหาสื่อการสอนที่เป็นรูปธรรมสอดคล้องในชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) - ให้นักเรียนได้ศึกษาหาข้อมูลในท้องถิ่นรวมถึงการลงพื้นที่ในท้องถิ่นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีการวางแผนการประกอบการ โดยการลงพื้นที่สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทำธุรกิจ - นักเรียนมีการเขียนแผนเพื่อเป็นแนวทางในการลงมือปฏิบัติจริง

หน่วยการเรียนรู้	บทบาทของครู	บทบาทของนักเรียน
หน่วยที่ 3 ความรู้ด้าน งานธุรกิจ	เปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอด (Transmitting) เป็นผู้ชี้แนะ (Mentoring) เป็นผู้อำนวยการความสะอาด ติดตามการทำงานของนักเรียน ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือตามความจำเป็น และให้แรงเสริมตามสมควร (Project based learning)	นักเรียนมีการดำเนินงานตามแผนธุรกิจที่ได้กำหนดไว้
	เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning), และกระบวนการกลุ่ม (Group Process) ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเกิดปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การให้นักเรียนลงมือทำในสถานการณ์จริง (Experimental Instruction) เป็นต้น	

6. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้	แนวทางการจัดการเรียนรู้
หน่วยที่ 1 ความรู้ ผู้ประกอบการ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้ประกอบการ 1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชี้นำ - นำเข้าสู่บทเรียนด้วยคำถามกระตุ้นความ สนใจนักเรียนเกี่ยวกับผู้ประกอบการที่นักเรียนรู้จัก ครูใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบ (Think-Pair-Share) เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผู้ประกอบการที่ตนรู้จักซึ่งกันและกัน ชี้นำ - กระตุ้นความคิดนักเรียนโดยใช้การอภิปรายกลุ่ม ถึงความหมายของการเป็นผู้ประกอบการ - ครูถามกระตุ้นการคิดของนักเรียนถึงแนวคิดของ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และใช้คำถาม กระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงทักษะ จำเป็นที่มีในตัวของผู้ประกอบการ ตลอดจน ลักษณะของผู้ประกอบการที่ดี ชี้นำ - นักเรียนทำกิจกรรม “สำรวจตัวตน” โดยเป็น กิจกรรมที่ให้นักเรียนสำรวจว่าตนเองมีลักษณะของ ผู้ประกอบการที่ดีใดในตนเอง เพื่อค้นพบความถนัด ของนักเรียน ชี้นำ - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความหมาย ของผู้ประกอบการ ทักษะด้านอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ลักษณะผู้ประกอบการที่ดีใช้คำถาม กระตุ้นให้นักเรียนค้นหาอาชีพในท้องถิ่นที่ตนสนใจ และอยากประกอบธุรกิจนั้นเพื่อมานำเสนอในคาบ ถัดไป

หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้	แนวทางการจัดการเรียนรู้
		<p>ขั้นทบทวน</p> <p>- ทำใบงานเรื่อง ผู้ประกอบการ</p>
	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2</p> <p>ผู้ประกอบการ 2</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>- ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการมีอะไรบ้าง</p> <p>ขั้นทบทวน</p> <p>- นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ โดยครูจะเป็นผู้เพิ่มเติมองค์ความรู้ให้</p> <p>ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด</p> <p>- ครูให้แต่ละกลุ่มสรุปความรู้จากการหาข้อมูลอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการในท้องถิ่นของตนเอง โดยสรุปออกมาเป็นในรูปแบบของ Mindmapping</p> <p>ขั้นนำไปใช้</p> <p>- ครูให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนองานในส่วนของอาชีพและผู้ประกอบการในท้องถิ่น</p> <p>ขั้นทบทวน</p> <p>ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการในท้องถิ่นรวมถึงการนำไปปฏิบัติต่อยอดของการศึกษาในอนาคต</p>
<p>หน่วยที่ 2</p> <p>ความรู้ด้าน</p> <p>การแปรรูป</p> <p>อาหารและ</p> <p>การบรรจุ</p> <p>ภัณฑ์</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3</p> <p>การแปรรูปอาหาร</p>	<p>การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>- ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปัญหาผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ หรือผลิตผลทางการเกษตรล้นตลาดแล้วให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างผลิตผลทางการเกษตรต่างๆ เช่น พุ่เวียนเงาะ ลำไย มะม่วง และมะขาม เป็นต้น</p> <p>ขั้นทบทวนความรู้เดิม</p> <p>- ครูถามนักเรียนว่าถ้านักเรียนเป็นเกษตรกรนักเรียน</p>

	<p>จะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร แล้วครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อเป็นการฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการแก้ปัญหา โดยมีแนวทางในการสรุปดังนี้ - ใช้วิธีการแปรรูปและการถนอมอาหารเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ ครอบครัวและเป็นทางเลือกของผู้บริโภค เช่น พุเรียนกวน พุเรียนทอด เงาะลอยแก้ว เงาะกระป๋อง ลำไยอบแห้ง มะม่วงกวน แยมมะม่วง มะม่วงดอง มะขามแก้ว และมะขามแช่อิ่ม เป็นต้น - ครูชมเชยนักเรียนทุกคนที่ช่วยกันระดมวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม <p>ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกกลุ่มที่มีหมายเลขเดียวกันมารวมกลุ่มกัน เป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นครูให้สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การแปรรูปอาหาร และการถนอมอาหาร จากหนังสือ สื่อต่างๆ ตามประเด็นความรู้ที่กำหนด ดังนี้ - กลุ่มหมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง การแปรรูปอาหาร - กลุ่มหมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง ความหมายและความสำคัญของการถนอมอาหาร หลักการถนอมอาหารและหลักการเลือกอุปกรณ์ที่ใช้ในการถนอมอาหาร - กลุ่มหมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง วิธีการถนอมอาหาร - กลุ่มหมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง การเก็บรักษาและบรรจุภัณฑ์อาหารที่ถนอมแล้ว
--	---

	<p>ชั้นนำไปใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบร่วมกัน เช่น - การแปรรูปและการถนอมอาหารช่วยเพิ่มมูลค่าของอาหารประเภทนั้นๆ ได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด - การแปรรูปและการถนอมอาหารช่วยแก้ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดได้อย่างไร - การเลือกบรรจุภัณฑ์สำหรับการเก็บรักษาและบรรจุอาหารที่แปรรูปหรือถนอมอาหารเสร็จแล้วมีความสำคัญอย่างไร จงอธิบาย - ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจคำตอบและครูอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น <p>ขั้นทบทวน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มทำใบงานเรื่อง การแปรรูปและการถนอมอาหาร แล้วร่วมกันสรุปผล
--	--

หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้	แนวทางการจัดการเรียนรู้
หน่วยที่ 2 ความรู้ด้าน การแปรรูป อาหารและ การบรรจุ ภัณฑ์	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การบรรจุภัณฑ์	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ - ครูกล่าวถึงผลิตภัณฑ์และการบรรจุภัณฑ์ ขั้นทบทวนความรู้เดิม - ครูอธิบายเรื่องประเภทสินค้าและผลิตภัณฑ์รวมถึง ประเภทสินค้าทางเศรษฐศาสตร์โดยยกตัวอย่างจาก ภาพในPowerPoint ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด - ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นทั้งหมด 4 กลุ่มโดย มีหัวข้อให้แต่ละกลุ่มได้ไปศึกษาดังนี้ - ประเภทสินค้าอุปโภคบริโภค - ประเภทสินค้าอุตสาหกรรม - ประเภทสินค้าอันตราย - ประเภทสินค้าแบ่งตามลักษณะอื่น ขั้นนำไปใช้ - จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนองานของแต่ละ กลุ่มโดยครูเพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียน ขั้นทบทวน - ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ดังนี้ ประเภทของ สินค้าต่างๆ ตามหัวข้อที่ให้แต่ละกลุ่มได้ค้นคว้า - ครูสรุปประเด็นให้นักเรียนอีกครั้งและมอบหมายให้ ทำใบงานต่อไป

หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้	แนวทางการจัดการเรียนรู้
หน่วยที่ 3 ความรู้งาน ธุรกิจ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 งานธุรกิจ	ชี้นำ - ครูอ่านสถานการณ์กิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้และ ไม่ก่อให้เกิดรายได้ให้นักเรียนฟัง สถานการณ์ที่ 1 ต่ำปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน ชายจน ร่ำรวย มีเงินทองส่งลูกให้เรียนจบปริญญาโทได้ทุก คน สถานการณ์ที่ 2 หนึ่งไปสอนหนังสือเด็กในชุมชน แออัดใกล้บ้านทุกวันโดยไม่มีค่าจ้าง แต่น้ำใสก็มี ความสุขใจ บรรยายเนื้อหาและยกตัวอย่างประกอบในชั้นเรียน ขึ้นทบทวนความรู้เดิม - ครูและนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างธุรกิจประเภท ห้างสรรพสินค้า เช่น เดอะมอลล์ เซ็นทรัล ฯลฯ และชี้ ให้ผู้เรียนเห็นถึงการขยายกิจการหรือความ เจริญเติบโตของกิจการแต่ละประเภท ซึ่งได้พัฒนา ให้ก้าวหน้าไปตามสถานการณ์ซึ่งผู้เรียนต้อง ตระหนักถึงความสำคัญว่าหากมีระบบการบริหาร จัดการที่ดี มีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพก็จะ ทำให้กิจการเติบโตเจริญก้าวหน้าไปตามเป้าหมายที่ ได้กำหนดไว้ และตั้งคำถามแก่นักเรียนเป็นนักธุรกิจ ที่มีเงินพันล้าน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทย อย่างไร พร้อมให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น ผู้สอนชี้แจงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังใน สาระการเรียนรู้ของสัปดาห์นี้ ขึ้นปรับเปลี่ยนความคิด - ให้นักเรียนศึกษาความหมายของการดำเนินการ ทางธุรกิจแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้ คำถามดังนี้

	<p>การทำกิจกรรมใดที่เรียกว่าการดำเนินการทางธุรกิจ (ตัวอย่างคำตอบ การทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายและการบริการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรายได้หรือกำไร เป็นผลตอบแทน)</p> <p>- ที่บ้านของนักเรียนประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือไม่ ถ้าทำที่บ้านของนักเรียนประกอบธุรกิจอะไร (ตัวอย่างคำตอบ ไม่ได้ทำ หรือ ทำโดยประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ร้านค้า ร้านอาหาร เป็นต้น)</p> <p>- ในอนาคตนักเรียนต้องการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่ ถ้าต้องการ นักเรียนอยากทำธุรกิจเกี่ยวกับอะไร (ตัวอย่างคำตอบ ไม่อยาก หรืออยาก และอยากทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งสินค้าเกษตรไปขายต่างประเทศ ร้านอาหาร) ชี้แนะไปใช้</p> <p>- ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจำแนกแถบประโยคกิจกรรมที่เป็นการดำเนินการทางธุรกิจ และกิจกรรมใดไม่ใช่การดำเนินการทางธุรกิจว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องควรปรับเปลี่ยนอย่างไร</p> <p>- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามท้าทายดังนี้</p> <p>ถ้านักเรียนเป็นนักธุรกิจที่มีเงินพร้อม จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยอย่างไร ชี้แนะทบทวน</p> <p>- ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ดังนี้ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดสินค้าและบริการเพื่อให้ได้กำไรจากการจำหน่ายเรียกว่า การดำเนินการทางธุรกิจ</p> <p>- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันค้นหาสำนวนภาษาอังกฤษ</p>
--	---

		<p>ที่กล่าวถึงวิธีการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จจากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียนและให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันค้นหาสำนวนภาษาอังกฤษ</p> <p>ที่กล่าวถึงวิธีการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จจากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6</p> <p>ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม</p>		<p>การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ชั้นนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนอภิปรายเกี่ยวกับองค์กรธุรกิจในประเทศไทย มีหลากหลายประเภท ธุรกิจแต่ละประเภทล้วนแล้วมีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศทั้งสิ้น เนื่องจากสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นพื้นฐานของการสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ <p>ขั้นทบทวนความรู้เดิม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนยกตัวอย่างการประกอบอาชีพของสมาคมแม่บ้านพื้นเมือง หรือการประกอบอาชีพโดยยึดแนวภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นสังคมขนาดย่อม สามารถเชื่อมโยงไปสู่ระดับประเทศได้ ผู้เรียนทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสัปดาห์ต่อไป ครูอ่านประวัตินักธุรกิจในประเทศไทย 1 ท่าน ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - นักธุรกิจคนนี้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอะไร (ตัวอย่างคำตอบ ชายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับไก่ และเปิดเฟรนไชส์ร้านสะดวกซื้อทั่วประเทศ)

		<ul style="list-style-type: none"> - นักธุรกิจคนนี้ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก (ตัวอย่างคำตอบขนาดใหญ่) - นักธุรกิจคนนี้จะประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ร่ำรวย มีชื่อเสียง) - ถ้าต้องการประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจเหมือนบุคคลนี้ นักเรียนต้องทำอะไร (ตัวอย่างคำตอบ อดทน ขยันหมั่นเพียร และมีความตั้งใจจริง) <p>ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเรื่องการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามดังนี้ - ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประกอบด้วยธุรกิจลักษณะใดบ้าง (ตัวอย่าง คำตอบอุตสาหกรรมการผลิต กิจการค้าส่ง คำปลีก และธุรกิจบริการ) - ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่าง คำตอบ ส่งเสริมให้ผลิตสินค้าใหม่ ทำให้เกิดการจ้างงาน ทำให้เกิดการแข่งขัน ตอบสนองความต้องการของสังคม อนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น) - ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีกี่ประเภท ได้แก่อะไรบ้าง (ตัวอย่าง คำตอบ 4 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจการ
--	--	--

		<p>ผลิตหรืออุตสาหกรรม ธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจบริการ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีลักษณะอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ จำนวนการจ้างงานน้อย และสินทรัพย์ที่ใช้ลงทุนไม่เกิน 200 ล้านบาท) - การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีขั้นตอนการเตรียมความพร้อมอย่างไร <p>ชั้นนำไปใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จากนั้นให้ตัวแทนนักเรียน 9 คนออกมาเขียนขั้นตอนการเตรียมความพร้อมในการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมลงในแผนภาพความคิดบนกระดาษคนละ 1 ขั้นตอนดังนี้ - ประเมินความพร้อมของตนเอง - แสวงหาช่องทางในการประกอบธุรกิจ - ศึกษาตลาดในการประกอบธุรกิจ - จัดแบ่งหน้าที่ประกอบธุรกิจ - เลือกรูปแบบการจดทะเบียนและฐานะทางกฎหมายในการประกอบธุรกิจ - ความรับผิดชอบตามกฎหมายในการประกอบธุรกิจ - ประเมินเงินทุนในการประกอบธุรกิจ - ประมาณรายได้ (กำไร) จากการประกอบธุรกิจ - ประเมินความเป็นไปได้ก่อนลงมือประกอบธุรกิจ - แผนธุรกิจคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบคือ การวางแผนงานที่แสดงรายละเอียดและกิจกรรมต่างๆ ในการประกอบธุรกิจ เพื่อให้การประกอบธุรกิจบรรลุ
--	--	--

		<p>เป้าหมายที่ตั้งไว้)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำแผนธุรกิจมีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นเครื่องมือที่ใช้แสวงหาเงินทุนจากสถาบันการเงินต่างๆ ทำให้ทราบรายละเอียดของกิจกรรมที่จะนำไปประกอบธุรกิจ) - แผนธุรกิจที่สมบูรณ์ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ ปกหน้าและสารบัญ, บทสรุปผู้บริหาร ลักษณะของกิจการ แผนการปฏิบัติการ การวิเคราะห์ความเสี่ยง ประโยชน์ต่อชุมชน แผนการเงินและรายละเอียดอื่นๆ) - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4-5 คน ร่วมกันศึกษาแผนธุรกิจที่ตนเองสนใจ 1 แผน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนธุรกิจที่แต่ละกลุ่มนำเสนอว่าแผนธุรกิจของกลุ่มใดดีที่สุด เพราะอะไร และแผนธุรกิจของกลุ่มใดต้องปรับปรุง และปรับปรุงอย่างไร - ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามท้าทายดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ถ้าต้องการประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจนักเรียนจะใช้หลักธรรมใดในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องเตือนใจ <p>ขั้นทบทวน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ดังนี้ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นธุรกิจที่ใช้เงินลงทุนไม่มาก
--	--	---

		<p>และใช้แรงงานน้อย การประกอบธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมให้ประสบความสำเร็จผู้ประกอบการ ต้องศึกษาการเขียนแผนธุรกิจ การใช้เงินลงทุน และการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เข้าใจอย่างแท้จริง ผู้สอนและผู้เรียนสรุปเนื้อหาต่างๆ ที่กำหนดตาม หัวข้อที่ได้มอบหมายให้กลุ่มผู้เรียน พร้อมเพิ่มเติม ประเด็นสำคัญของเนื้อหาให้เข้าใจยิ่งขึ้น และให้ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องและอย่าในสังคมได้อย่าง มีความสุข</p>
--	--	---

7. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบไปด้วย ใบงาน ใบความรู้ สถานการณ์สมมติ เป็นต้น

8. การวัดประเมินผลการเรียนรู้

การวัดประเมินผลการเรียนรู้ใช้วิธีการวัดที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมขณะ ปฏิบัติกิจกรรม การวัดประเมินผลจากใบงาน ใบความรู้ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์สมมติ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ประกอบการ เป็นต้น

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ดังนี้

สมรรถนะด้านความรู้	วิธีการ	เครื่องมือ
ความรู้ผู้ประกอบการ	การทดสอบ	แบบวัดสมรรถนะด้านทักษะ
ความรู้เรื่องการแปรรูปอาหารและ การบรรจุภัณฑ์		อาชีพและความเป็น
ความรู้เรื่องงานธุรกิจ		ผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะดังนี้

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	วิธีการ	เครื่องมือ
1) ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
2) ความมั่นใจในตนเอง	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
3) ความซื่อสัตย์	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
4) ความอดทน	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
5) ความรับผิดชอบ	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
6) มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบสังเกตและประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ ดังนี้

สมรรถนะด้านทักษะ	วิธีการ	เครื่องมือ
1) ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบ สังเกต และ ประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพ และ ความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
2) ทักษะการสื่อสาร	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบ สังเกต และ ประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพ และ ความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ
3) ทักษะคน	การสังเกต/ การประเมิน ชิ้นงาน	แบบ สังเกต และ ประเมิน พฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะ อาชีพ และ ความเป็น ผู้ประกอบการ ด้านทักษะ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ธราพงษ์ การกระโทก
วัน เดือน ปี เกิด	2 พฤษภาคม 2532
สถานที่เกิด	ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2555 ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2559 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ที่อยู่ปัจจุบัน	หมู่บ้านบ้านสวนฟ้าใส บ้านเลขที่ 53/138 ซ.5 ถ.วลีภรณ์ ต.หัวกะปิ อ. เมือง จ.ชลบุรี 20000

